

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETO
EKONOMIKOS KATEDRA

MODESTAS SILIŪNAS
VIEŠOJO SEKTORIAUS EKONOMIKA

TEMA
GYVYBĖS DRAUDIMAS LIETUVOJE

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
Habil. Dr,
Profesorius
Gediminas Davulis

Konsultantas -
.....

Vilnius, 2007

TURINYS

TURINYS	2
ĮVADAS	3
1. GYVYBĖS DRAUDIMO ESMĖ IR FUNKCIJOS	4
1.1. Gyvybės draudimo istorija, ištakos	4
1.2. Gyvybės draudimo samprata ir principai	7
1.3. Gyvybės draudimo produktų ypatumai	13
2. TEISINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA	18
2.1. Teisinė aplinka	18
2.1.1. Draudimo veiklą Lietuvoje reglamentuojantys teisės aktai	18
2.1.2. Įstatymai	18
2.1.3. Poįstatyminiai aktai, reglamentuojantys draudimo teisės santykius	18
2.1.4. Mokesčių lengvata	19
2.1.5. Gyvybės draudimo išmokų apmokestinimas	20
2.2. Ekonominė aplinka	21
2.2.1. Vidutinis darbo užmokestis	21
2.2.2. Nedarbo lygis	22
2.2.3. Bendras vidaus produktas	23
2.2.4. Pasiūla ir paklausa	24
3. LIETUVOS GYVYBĖS DRAUDIMO RINKOS ANALIZĖ (2000 – 2007 m.)	26
3.1. Tiesioginiai rodikliai	26
3.1.1. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų dinamika (2000 – 2006 m.)	26
3.1.2. Sudarytų gyvybės draudimo sutarčių dinamika (2000 – 2007 m.)	32
3.1.3. Apmokėtų žalų dinamika, Lt (2000 – 2007 m.)	36
4. LIETUVOS GYVYBĖS DRAUDIMO ĮMONIŲ ANALIZĖ	38
4.1 Pasirašytų įmokų dinamika 2000 – 2006 metais	40
4.2. Pasirašytų gyvybės draudimo sutarčių dinamika (2000 – 2006 m.)	51
4.3. Apmokėtų žalų dinamika	61
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	64
SANTRAUKA	66
SUMMARY	67
LITERATŪROS SĄRAŠAS	68
PRIEDAI	70

IVADAS

Temos aktualumas. Didėjant visuomenės išsivystimo lygiui, didėja žmogaus suvokimas apie supančius pavojus ir draudimo suteikiama galimybė juos įvertinti. Gyvybės draudimo paslaugų verslas Lietuvoje, kitaip nei Vakarų šalyse, sparčiau pradėtas plėtoti tik pastaraisiais metais. Šių paslaugų teikimas pagal galimybes organizuojamas remiantis Vakarų šalių bendrovių patirtimi ir tradicijomis. Nagrinėjamai temai išanalizuoti, darbe stengiausi susisteminti ir perteikti įvairių autorių nuomones apie draudimo plėtrą ir vystymąsi Lietuvoje. Teorinėje darbo dalyje apariama gyvybės draudimo esmė ir funkcijos, bei jų teisinė ir ekonominė aplinka. Praktinėje dalyje analizuojama Lietuvos gyvybės draudimo rinka ir jos kitimas 2000 – 2007 metais. Taip pat darbe aptariamoms svarbiausios Lietuvos gyvybės draudimo įmonių plėtros tendencijos, analizuojami tiesioginiai rinkos rodikliai, nagrinėjama įmonių užimama dalis šalies gyvybės draudimo rinkoje. Darbo pabaigoje pateikiami pasiūlymai, kurie padėtų plėtoti gyvybės draudimo veiklą Lietuvoje.

Problema: Kokie veiksniai lėmė gyvybės draudimo plėtrą Lietuvoje?

Darbo tikslas – išanalizuoti gyvybės draudimo rinką ir jos kitimo tendencijas Lietuvoje **2000 – 2007m.**

Darbo uždaviniai:

1. Apibrėžti draudimo sampratą, funkcijas ir gyvybės draudimo produktų rūšių klasifikavimą.
2. Apibrėžti teisinę ir ekonominę gyvybės draudimo aplinkas.
3. Išanalizuoti gyvybės draudimo rinką Lietuvoje 2000 -2006m.
4. Išanalizuoti Lietuvos gyvybės draudimo įmones 2000 – 2006m.
5. Pateikti pasiūlymus tolimesniai gyvybės draudimo plėtrai Lietuvoje.

Tyrimo objektas – gyvybės draudimo rinka Lietuvoje 2000 – 2006m.

Tyrimo metodai. Renkant duomenis naudotasi stebėjimo metodu. Apdorojant faktinę medžiagą panaudoti analizės ir sintezės metodai. Apibendrinant tyrimo rezultatus dominavo interpretavimo metodas.

Pagrindinė naudota literatūra. Darbe naudojama 10 literatūros šaltinių. Svarbiausia literatūra: Čepinskis J., Raškiniš D., ir kiti, Draudimas. 1999; Čepinskis J., Raškiniš D. Draudimo veikla. 2005; Davulis G. Ekonomikos teorijos. Vilnius, 2003; Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas. NR IX-1737, 2003 rugsėjo 18d.

Atlikdamas analizę, remiausi duomenimis iš įvairių *Verslo Žinių* straipsnių, Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos <http://www.dpk.lt>.

1. GYVYBĖS DRAUDIMO ESMĖ IR FUNKCIJOS

1.1. Gyvybės draudimo istorija, ištakos

Gyvybės draudimo ištakos siekia XVI amžiaus pabaigą. Viduramžių draudimo veiklos periodu atsirado naujos draudimo formos, visuomenė ėmė suprasti draudimo svarbą ir reikšmę. Šio periodo draudimo rinkoje atsiranda ir gyvybės draudimo paslaugos. „Gyvybės draudimo atsiradimas yra sietinas su senovės Romos imperijoje kolegijomis – „collegia“. Seniausia gyvybės draudimo sutartimi galima laikyti 1430 metais Italijos mieste sudarytą draudimo sutartį, kurioje buvo kalbama apie nėsčias moteris ir vergus“[4, p.278]. Vystantis tikimybių teorijai, 1665 m. sudaromos pirmosios mirtingumo lentelės, kurias galima vertinti kaip mokslinį gyvybės draudimo įmokų apskaičiavimo pagrindą. Pirmoji pasaulyje draudimo kompanija buvo įkurta Londone 1681 m.

„Antrasis draudimo veiklos raidos periodas, XVIII – XIX amžius, yra susijęs su sparčiu pramonės vystimusi. Naujų energijos rūšių panaudojimas, perėjimas nuo manufaktūros prie fabriko, nuo rankinio darbo prie mašininio reiškė ir naujų rizikos rūšių atsiradimą. Didėjantis sandomų darbininkų skaičius sąlygojo draudimą mirties ar invalidumo atveju“[4, p.12-13]. Antrajame periode draudimo kompanijų skaičius ženkliai padidėjo, jos pradėjo jungtis į sąjungas. XIX amžiaus viduryje atsiranda draudimo kompanijos, pasiruošusios drausti keleivius nuo galimų nelaimių keliaujant traukiniais. Šiuo metu ryškėja ir valstybės įtaka draudimo rinkai. Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje buvo priimti įstatymai, įpareigojantys darbdavius atsakyti už savo darbininkų sužeidimus ar mirtį. Draudimo rinkoje atsirado naujos paslaugos, padedančios dirbančiajam ar jo artimiesiems nelaimės atveju. Darbdaviai ėmė jausti savo atsakomybę už dirbančiųjų sveikatą ir gyvybę. Socialinis draudimas ėmė greitai plėtotis ir Vokietijoje, kur XIX amžiaus pabaigoje buvo įvestos trys socialinio draudimo rūšys: draudimas ligos atveju, senatvės draudimas ir invalidumo draudimas.

XVIII – XIX a. draudimo veiklos periodas pasižymėjo kaip naujų turto ir asmens draudimo formų ir rūšių atsiradimo laikotarpis. Šiuo laikotarpiu atsirado šiandien žinomos draudimo kompanijos, atsiranda konkurencija, rizikų klasifikavimas, įvertinimo būdai, draudimo įmokų apskaičiavimo metodai. Tai institutų, draudikų klubų atsiradimo laikotarpis.

„Trečiasis draudimo veiklos etapas prasideda apie XIX a. vidurį. Tais laikais draudimas jau užima reikšmingą vietą Europoje, Amerikos šalių ekonominėse sistemose. Steigiami stambūs draudimo koncernai, kurie stengiasi diferencijuoti atskiras draudimo rūšis ir nukreipti jas į

besispecializuojančias vienoje ar kitoje draudimo rūšyje kompanijas. Ypač sparčiai šiuo periodu auga perdraudimo kompanijų skaičius“[4, p.14].

XX a. pirmoje pusėje ima ryškėti valstybės kišimasis į draudimo veiklą. Draudimo įstatymų tobulinimas, valstybinio reguliavimo draudimo rinkoje didėjimas padeda tobulinti draudimo kompanijų veiklą, sąlygoja jų stabilumą. Spartus draudimo vystymasis reikalavo ir griežto teisinio šios veiklos apibrėžtumo ir normavimo. Daug esminių teisinių sprendimų buvo padaryta JAV, kur draudimas XX a. pasiekė ypač didelių apimčių.

„Vis glaudžiau XX amžiuje draudimo veikla kooperuojasi su bankais“[4, p.15]. „Kuriami ir diegiami bendri bankų ir draudimo kompanijų produktai. Stengiamasi pašalinti galimas jų konkurencijos priežastis“[4, p.15].

Tam tikros draudimo veiklos būta ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Draudimas, kaip verslas, Lietuvos teritorijoje atsirado tik XIX amžiuje. Lietuva tuo metu buvo Rusijos dalimi ir joje veikė tie patys draudimo įstatymai, principai, formos ir rūšys kaip ir visoje imperijoje. Kadangi Rusijos imperijoje savų draudimo įstaigų nebuvo iki XIXa. pradžios, nebuvo jų ir Lietuvos gubernijose. Visoje Rusijos imperijoje draudė Anglijos, vėliau Vokietijos, Lenkijos karalystės, Austrijos ir Amerikos agentūros, agentai.

„Gyvybės draudimu tuo laiku užsiėmė draudimo įmonė „Gyvenimas“. Šios 1835 m. įkurtos draudimo įmonės vadovai, aktyviai vystydami savo veiklą, tapo monopolistais vykdant gyvybės draudimą. „Gyvenimas“ draudimo įmonės agentūros buvo įkurtos Kaune ir Vilniuje ir teikė gyvybės draudimo paslaugas šių gubernijų gyventojams. Tačiau didelio poreikio šios rūšies draudimui tuo metu nebuvo“[4, p.17].

„XIX amžiaus pabaigoje draudimo veikla Rusijoje tapo stabiliai funkcionuojančia, svarbia ekonomikos šaka“[4, p.17]. Nuo 1905 m. į draudimo veiklą įsijungė ir valstybinės taupomosios kasos, kurios specializavosi gyvybės draudimo srityje. Valstybinės taupomosios kasos Rusijai pavaldžioje Lietuvos dalyje kūrėsi prie Rusijos valstybinio banko skyrių. Nemažas taupomųjų kasų kapitalas, jų griežtai kontroliuojamo darbo stabilumas sudarė geras sąlygas draudimo veiklai.

Apibendrinant galima teigti, kad Lietuvoje draudimo veikla (gyvybės ir ne gyvybės) dėl politinių, ekonominių bei socialinių priežasčių atsirado daug vėliau negu vakarų Europos šalyse. Draudimo veiklos vystymasis Lietuvoje vyko analogiškai kitoms tuometinės Rusijos gubernijoms. Čia savo agentūras turėjo dauguma Rusijoje įsteigtų bendrovių, vykdžiusių įvairių šių, tame tarpe ir gyvybės, draudimą. Deja gyvybės draudimas nebuvo ypatingai populiarus dėl aukštų įmokų tarifų ir tai stabdė jo vystymąsi. Lietuvoje kaip tuometinės Rusijos imperijos periferijoje ne tik draudimo, bet

ir kitos komercinės veiklos vystymasis buvo lėtas. Be to veikusios Rusijos draudimo kompanijų filialai vykdė pasyvią draudimo propagavimo politiką.

Pirmasis pasaulinis karas, okupacija, sunkūs ginkluotų kovų dėl Nepriklausomos Lietuvos metai, ekonomikos suirutė, sugriovė visą draudimo sistemą. Atkuriant Lietuvos ūkį buvo gerai suprantama ir draudimo veiklos svarba. Tuo metu Lietuvoje veikė užsienio draudimo kompanijos be jokios valstybės kontrolės. Jauna Lietuvos vyriausybė ėmėsi ryžtingų veiksmų siekdama įvesti draudimo veiklos kontrolę. Tad jau pirmaisiais Nepriklausomos Lietuvos metais buvo bandyta kuo tobuliau teisiškai sureguliuoti draudimo veiklos problemas, tačiau neišvengta prieštaravimų.

Gyvybės draudimo veiklą Lietuvoje, Nepriklausomybės metais, vykdė trys draudimo įstaigos: „Valstybės draudimo įstaiga“, "Lietuvos Lloydas" ir "Lietuva". Valstybės draudimo įstaiga buvo sudariusi daugiausiai gyvybės draudimo sutarčių. Ji draudė gyvybę mirties atsitikimui išgyvenimui, kapitalą sūnui aprūpinti, kraitį dukteriai, lėšas vaikų mokslui, rentą - pensiją našles arba draudėjo naudai. „Valstybės draudimo įstaiga“ siūlė daugiausiai gyvybės draudimo rūšių iš visų draudimo organizacijų Lietuvoje. Bendrovė "Lietuvos Lloydas" ir "Lietuva" siūlė apdrausti tik mirties ir išgyvenimo atvejais. "Lietuvos Lloydas" draudė ir nuo nelaimingų atsitikimų. Valstybinė draudimo įstaiga dėl vyriausybės jai teikiamų lengvatų, turėjo išskirtinę padėtį Lietuvos draudimo rinkoje. Pavyzdžiui pagal 1930 m. įstatus tam, kad būtų skatinamas gyvybės draudimas, visi dokumentai, pareiškimai sutartys susietos su gyvybės draudimu buvo neapmokestinami ir valstybiniais ir savivaldybių mokesčiais ir rinkliavomis.

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio pabaigoje, 1938 m., šalyje draudimo veiklą vykdė 6 draudimo kompanijos. Per du Nepriklausomybės dešimtmečius susiformavo patikima, to meto reikalavimus ir poreikius atitinkanti draudimo sistema.

Iki vokiečių okupacijos 1941 – 1944 m. Tarybų Sąjungoje taikytos draudimo šakos ir pošakiai, privalomojo ir savanoriškojo draudimo paskirstymas buvo pradėtas taikyti ir Lietuvoje. Vokiečių okupacijos metais draudimo veiklą perėmė Valstybės draudimo valdyba, kuri dirbo tiesiogiai priklausydama Rytų krašto Reicho generaliniam komisariatui. Vokietijoje draudimas buvo pakankamai gerai išvystytas.

Prasidėjus antrajai sovietiniai Lietuvos okupacijai, draudimo istorijoje susidaro ilgas periodas, kurio metu draudiminė veikla Lietuvoje buvo vystoma pagal tuos pačius principus, kaip ir visoje Tarybų Sąjungoje. „Valstybinė draudimo įstaiga“ buvo reorganizuota į TSRS valstybinio draudimo įmonės padalinį. Tuo metu draudimo veikla buvo valstybės monopolis. Pagal galiojantį draudimo įstatymą, draudimo nuostatus bei kitus draudimo veiklą reguliavusius aktus buvo vystomos turto ir asmens draudimo šakos. Draudimo šakos skiriamos į pošakius, pastarieji

diferencijuoti į rūšis. Draudimo veikla kaip ir bet kuriuo laikotarpiu turėjo privalumų ir trūkumų. Centralizuotos ekonomikos laikotarpiu iki 1960 m. daugiau nei 90 % visų draudimo įmokų buvo surenkama iš turto draudimo šakos. Asmeninis draudimas sparčiai buvo vystomas septintajame dešimtmetyje ir jo dalis siekė 20 – 25 % bendroje draudimo įmokų sumoje.

Po nepriklausomybės atkūrimo 1989 m. priimtas Ekonominio savarankiškumo įstatymas, kuris turėjo didelę reikšmę draudimo rinkai. 1990 m. buvo priimtas akcinių bendrovių įstatymas, po poros mėnesių buvo priimtas draudimo įstatymas.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, prasidėjo naujas draudimo vystimosi etapas. Tai buvo sąlygota perėjimo nuo planinės ekonomikos prie rinkos. Jeigu anksčiau visas teikiamas draudimo paslaugas kontroliavo valstybė, tai nuo Nepriklausomybės atkūrimo pradėjo steigtis privačios draudimo įmonės. Pirmoji ne gyvybės draudimo kompanija įsikūrė 1991 m. Gyvybės draudimo rinka pradėjo vystytis žymiai vėliau. Tai sąlygojo daugelis faktorių: didesnis įstatinis kapitalas, statistinių duomenų trūkumas. Pirmoji kompanija, pradėjusi veikti šioje srityje, buvo UAB „ERGO Lietuva gyvybės draudimas“, įkurta 1995 m. Tais pačiais metais įsikūrė dar kelios įmonės, dvi iš jų išliko iki šių dienų (UAB „Lietuvos draudimo“ gyvybės draudimas 2004 m. balandžio 27 dieną pakeitusi pavadinimą į UAB „Hansa gyvybės draudimas“ ir UAB „Lindra gyvybės draudimas“ 2005 m. gegužės 31 dieną sujungta su UAB „Nord/LB gyvybės draudimas“, pavadinimas pakeistas į „PZU Lietuva gyvybės draudimas“). Šiuo metu Lietuvoje veikia septynios gyvybės draudimo kompanijos. Plečiantis, įvairėjant ir intensyvėjant draudimo veiklai, aštrėjant konkurencinei kovai draudimo rinkoje, atsirado poreikis kelti griežtesnius reikalavimus draudimo įmonėms. 2003 m. buvo priimtas naujas Draudimo įstatymas, kuriame buvo padidinti reikalavimai draudimo bendrovėms, o taip pat buvo numatyti platūs Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos įgaliojimai.

Plečiantis ir vystantis laisvosios rinkos ekonomikai didėja ir atsakomybė už savo ir artimųjų gyvybę, turtą, verslą, vis daugiau dėmesio skiriama savo ir vaikų ateičiai užtikrinti. Tai turėtų padėti plėstis draudimo paslaugų rinkai. Tad tikėtina, kad vis svarbesnę reikšmę ekonomikoje įgaus draudimas.

1.2. Gyvybės draudimo samprata ir principai

Ekonominiai, teisiniai bei kiti draudimo elementai traktuojami skirtingai, todėl egzistuoja daug skirtingų draudimo apibrėžimų. Lietuvos respublikos draudimo įstatyme draudimas yra apibrėžiamas kaip: „Finansinė ūkinė veikla, kuria siekiama apsaugoti fizinių ir juridinių asmenų turtinius interesus, įvykus įstatyme ar draudimo sutartyje numatytiems įvykiams“. Finansiniame

žodyne draudimas apibrėžiamas taip: „Draudimas – turto, sveikatos apsaugojimo nuo nelaimių sistema“. Draudimo veiklos tikslas apibrėžiamas ne tik kaip dėl draudiminio įvykio atsiradusio poreikio tenkinimas, bet ir kaip nuostolių, padarytų turtui, kompensavimas. Draudimas negali būti ir neturi būti nelaimės ištiktojo praturtėjimo priežastis.

„Gyvybės draudimas – turtinių interesų, susijusių su fizinio asmens gyvybe ir (ar) kapitalo kaupimu, draudimas, kai dėl draudiminių įvykių – apdraustojo mirties, draudimo sutartyje numatyto termino ar kitokio draudiminio įvykio mokamos vienkartinės arba periodinės išmokos“[21, p 4.] Dvasinės pusiausvyros praradimas ar vidiniai išgyvenimai, atsiradę dėl draudiminio įvykio, nėra laikomi draudimo kompensacijos objektais. Draudimas teikia ne tik saugumo jausmą, bet dažnai yra ir lėšų kaupimo forma.

Gyvybės draudimą yra priimta suprasti kaip draudiko garantijos suteikimą, kad, mainais už draudimo įmokų mokėjimą, draudėjui, ar kitiems jo nurodytiems tretiesiems asmenims apdraustojo mirties atveju arba jam išgyvenus iki tam tikro laikotarpio, bus išmokėta tam tikra pinigų suma (draudimo suma).

Gyvybės draudimas, siūlantis žmogui platų draudimo garantijų ir investicinių paslaugų spektrą, leidžia išspręsti visą socialinių ir ekonominių problemų kompleksą. Sąlyginai šias užduotis galima sujungti į dvi grupes: socialines ir finansines. Socialinių užduočių realizavimas leidžia nugalėti valstybinio socialinio aprūpinimo sistemos nepakankamumą. Finansinių užduočių realizavimas, viena vertus, padidina asmenines pajamas, kita vertus - suteikia garantijas, reikiamas vykdant daugybę finansinių kreditinių operacijų.

Pagrindinės gyvybės draudimo funkcijos yra šios:

1. Gyvybės rizikos padengimas. Ši gyvybės draudimo funkcija aktuali kelioms gyventojų grupėms: gyventojams, dirbantiems pavojingą darbą (jiems aktualu, kad mirties atveju jų šeima gautų finansinę paramą); gyventojams, turintiems didelių finansinių įsipareigojimų (gyventojai, turintys būsto ar vartojamąsias paskolas, draudžiasi gyvybę suma, lygia jų finansinių įsipareigojimų sumai, kad jų mirties atveju artimiesiems neliktų finansinių įsipareigojimų); gyventojams, kurie yra vieninteliai šeimos maitintojai (stengdamiesi, kad šeima būtų aprūpinta mirties atveju, renkasi gyvybės draudimą, kad šeima bent kurį laiką neliktų be pajamų).

2. Papildomų rizikų padengimas. Gyventojai, drausdamiesi gyvybės draudimu, gali pasirinkti šias papildomas rizikas: traumų draudimą (atsitikus vienai iš draudimo sutartyje numatytų traumų, apdraustasis gauna draudimo išmoką. Išmokos dydis priklauso nuo traumų draudimo sumos, traumos ir jos pasekmių); visiško ir nuolatinio darbingumo praradimo draudimą (atsitikus šiam draudimui įvykiui, dažniausiai draudėjas yra atleidžiamas nuo įmokų mokėjimo iki sutarties

laikotarpio pabaigos. Įmokas už jį moka gyvybės draudimo kompanija); kritinių ligų draudimas (gyventojai pasirinkę šią draudiminę riziką ir susirgę viena iš draudimo sutartyje numatytų kritinių ligų, gauna pasirinktą kritinių ligų draudimo sumą); mirties, dėl nelaimingo atsitikimo draudimą (apdraustajam, žuvus nelaimingo atsitikimo atveju, yra išmokama ne tik gyvybės draudimo suma, bet ir mirties dėl nelaimingo atsitikimo draudimo suma); našlaičio pensiją (ši draudiminė rizika galioja tik vaikų draudime. Pasirinkus šią riziką, mirus vienam ar abiem tėvams, vaikui iki pilnametystės yra mokama pasirinkto dydžio našlaičio pensija).

Šias draudimines rizikas gyventojai renkasi, kad atsitikus nelaimingam atsitikimui, šeima neliktų be pajamų.

3. *Kaupimas.* Gyvybės draudimas skirtas ne tik gyventojams, kurie nori užsitikrinti finansinę paramą nelaimės atveju, bet ir tiems, kurie nori sukaupti pinigų vaiko mokslams ar jo savarankiško gyvenimo pradžia, savo pensijai ar kapitalą ateičiai.

4. *Investavimas.* Tobulėjant gyvybės draudimo produktams, gyvybės draudimas tampa vis naudingesne investavimo forma.

Pagrindiniai gyvybės draudimo principai:

Draudimo interesas. Bet kuri draudimo sutartis gali būti sudaryta, jei draudėjas turi interesą, susijusį su norimu apdrausti objektu. Ši taisyklė puikia tinka ir gyvybės draudimui. Tam, kad draudėjas apdraustų tam tikro asmens gyvybę, jis turi turėti draudimo interesą, t.y., potencialią galimybę gauti kompensaciją dėl materialinės žalos, patirtos, mirus apdraustajam asmeniui.

Draudimo interesą turi: draudėjas – savo gyvybės atžvilgiu, darbdavys – savo darbuotojų gyvybės atžvilgiu, sutuoktinis – kito sutuoktinio gyvybės atžvilgiu, tėvai – vaiko gyvybės atžvilgiu, verslo partneriai, kreditorius – skolininko gyvybės atžvilgiu.

Dalyvavimas draudimo bendrovės pelne. Draudimo bendrovės, draudžiančios gyvybę, atsižvelgdamos į šios draudimo rūšies ilgalaikį pobūdį, ragina draudėjus dalyvauti pelne, kurį jos gauna. Kiekvienais metais draudimo bendrovė įvertina praeitų metų finansinius veiklos ir gaunamo pelno dalį skiria draudimo sutarčių sumoms padidinti. Ši papildoma suma yra vadinama viršpelniu ir yra išmokama tik sutarties galiojimo laikui pasibaigus.

Draudimo sutarties išpirkimas. Išpirkimo suma – tai pinigų suma, kurią draudikas privalo išmokėti draudėjui, panorusiam dėl kokios nors priežasties nutraukti gyvybės draudimo sutartį. Ši suma – tai premijų rezervo, sukaupto pagal ilgalaikio gyvybės draudimo sutartį, vertė, mokėtina draudėjui sutarties nutraukimo dieną (nutraukiant ją pirma laiko). Jeigu draudėjas nori nutraukti sutartį laikotarpiui nepasibaigus, išpirkimo suma visada bus mažesnė, nei ta, kuri turėjo būti išmokėta pasibaigus sutarties galiojimui.

Gyvybės draudimo "skaidrumas". Skaidrumo principas gyvybės draudimo srityje reiškia, kad draudėjas, sutarties sudarymo metu ir visą jos galiojimo laikotarpį, turi teisę reikalauti iš draudimo bendrovės visos informacijos apie jos veiklą ir apie jos vykdomas draudimo operacijas.

Skaidrumas europiniu požiūriu – tai draudiko pareiga pateikti draudėjui prieš ir po sutarties sudarymo visą reikiamą informaciją, o būtent apie:

1. Draudimo bendrovės pavadinimą, jos teisinę formą, šalį, kurioje įregistruota pagrindinė būstinė, jos adresą, sutartį sudarančios bendrovės adresą;
2. Draudimo sąlygas, taip pat: kiekvienos sutarties garantijas ir kiekvieno sutarties papildymo apibrėžimą, sutarties laikotarpį, premijų mokėjimo sąlygas, bonusų priskaičiavimo sąlygas, poliso išpirkimo kainos nustatymą, premijos apskaičiavimą pagal kiekvieną garantijos rūšį;
3. Kiek dienų klientui leidžiama pagalvoti, norint jam suteikti galimybę nutraukti sutartį pirmosiomis dienomis po jos sudarymo, gražinant jam visą sumokėtos premijos sumą (Anglijoje – nuo 14 dienų, Prancūzijoje ir Italijoje – iki 30 dienų);
4. Kiekvieno tipo poliso apmokestinimą;
5. Draudimo sutarčių apskundimą ir bylų nagrinėjimą teisme;
6. Visus poliso ir įstatymų, taikomų šiai draudimo rūšiai, pakeitimus.

Draudimo sutartis – dvišalė sutartis, kuria draudėjas įsipareigoja mokėti draudimo įmokas, o draudimo įmonė įsipareigoja suteikti draudiminę apsaugą.

„Draudimo įmonė – įmonė, šio Įstatymo nustatyta tvarka gavusi draudimo veiklos licenciją“ [11, p. 4.]. Lietuvoje draudimo veiklą gali vykdyti Lietuvos Respublikos įstatymų tvarka įsteigtos draudimo įmonės – akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės. Draudimo įmonių veikla yra griežtai ribota, jos negali verstis jokia kita ūkine komercine veikla, išskyrus draudimo ir su ja susijusia veikla. Draudimo įmonių veikla yra ribota ir pagal draudimo šakas, ir pagal atskiras draudimo grupes. Gyvybės draudimo įmonės negali vykdyti ne gyvybės draudimo, išskyrus draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir sveikatos draudimo, o ne gyvybės draudimo įmonės negali vykdyti gyvybės draudimo veiklos. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas numato draudimo įmonėms ir pakankamai teisių būtinų draudimo veiklai vykdyti.

„Draudėjas – asmuo, sudaręs su draudimo įmone draudimo sutartį ir įsipareigojęs mokėti draudimo sutartyje numatytas įmokas,“ gyvybės draudimo taisyklėse yra toks draudėjo apibrėžimas. Pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymą draudėju gali būti nebūtinai fizinis asmuo, o taip pat ir juridinis asmuo. „Draudėjas – asmuo, kuris kreipėsi į draudiką dėl draudimo sutarties sudarymo ar kuriam draudikas pasiūlė sudaryti draudimo sutartį, arba kuris sudarė draudimo sutartį“ [11, p. 3.]. Sudarydamas draudimo sutartį draudėjas privalo suteikti draudimo įmonei nustatytą informaciją apie

apdraudžiamąjį ar apdraustą asmenį ar objektą, taip pat informaciją apie jau sudarytas arba ketinamas sudaryti draudimo sutartis. Sudaręs draudimo sutartį, draudėjas įgyja teisę gauti draudiminę apsaugą, o draudiminio įvykio atveju – teisę gauti draudimo išmoką. Draudimo išmoką gali gauti tretysis asmuo nurodomas draudimo sutartyje naudos gavėju. Draudėjas ir apdraustasis nebūtinai turi būti tas pats asmuo. Draudėjas gali sudaryti draudimo sutartį, pagal kurią draudimo rizika būtų susijusi ne su juo pačiu, o su kitu asmeniu. Visos teisės ir pareigos išlieka draudėjui, o draudimo rizika yra perkeliama į kito asmens gyvenimo sritį.

Pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymą apdraustasis – tai draudėjo nurodytas ir draudimo sutartyje įvardytas fizinis asmuo, kuriam po įvykusio draudiminio įvykio, draudimo įmonė privalo mokėti draudimo išmoką. „Apdraustasis – gyvybės ir sveikatos draudimo atveju – draudimo sutartyje nurodytas fizinis asmuo, kurio gyvenime atsitikus draudiminių įvykiui draudikas privalo mokėti draudimo išmoką“ [11, p.2]. Gyvybės draudimo taisyklėse apdraustasis (-ieji) apibrėžiamas taip: „draudimo sutartyje nurodytas fizinis asmuo arba bendro draudimo atveju fiziniai asmenys, kurių gyvenime atsitikus draudimo sutartyje nurodytam draudiminių įvykiui, Draudimo įmonė privalo mokėti draudimo išmoką.“

Naudos gavėjas – pagal Lietuvos Respublikos Draudimo įstatymą – yra draudimo sutartyje nurodytas asmuo arba draudėjo, o draudimo sutartyje nustatytais atvejais ir apdraustojo paskirtas asmuo, turintis teisę gauti draudimo išmoką. Naudos gavėjai, kaip draudimo sutarties dalyviai gali būti nurodomi tik tokių draudimo grupių sutartyse, pagal kurias apdraustojo mirtis yra laikoma draudiminiu įvykiu. Naudos gavėją draudėjas turi teisę pakeisti. Sutartyje gali būti nurodomas vienas naudos gavėjas arba keli. Jei naudos gavėjas sutartyje nenurodomas arba atsisako teisių į draudimo išmoką, o kiti naudos gavėjai nepaskirti, draudimo išmoką apdraustojo mirties atveju turi teisę gauti apdraustojo įstatyminiai įpėdiniai pagal paveldėjimo teisę.

Tam, kad būtų išmokama išmoka, suteikiama draudiminė apsauga, draudikui yra būtinas jo veiklos finansavimas – draudimo įmoka. Lietuvos respublikos draudimo įstatyme draudimo įmoka yra apibrėžta taip: „draudimo įmoka (premija) – draudimo sutartyje nurodyta pinigų suma, kurią draudėjas draudimo sutarties sąlygomis moka draudikui už draudiminę apsaugą“ [11, p.4]. Draudimo įmoka apima ne tik galimiems nuostoliams atlyginti skirtą dalį, bet ir draudimo sutarties parengimo, tvarkymo ir vykdymo išlaidoms atlyginti reikalingą priedą. Draudimo įmokų dydžių apskaičiavimo tvarka ir mokėjimo pagrindai turi būti numatyti visų draudimo rūšių taisyklėse. Draudimo įmonės, pagal draudimo rūšies taisyklėse nusistatytą tvarką, sudaro draudimo įmokų tarifus, kuriais privalo vadovautis, suteikdama draudiminę apsaugą pagal atskiras draudimo sutartis.

Nuo draudimo įmokų dydžio priklauso ir draudimo išmoka draudiminio įvykio atveju. Jei draudimo įmoka yra nesumokėta arba vėluojama mokėti, draudimo įmonė gali neišmokėti draudimo išmokos įvykus draudiminiam įvykiui. Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme draudiminis įvykis yra apibrėžiamas taip: „Draudiminis įvykis – draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką.“ Tačiau atskirose draudimo šakose draudiminis įvykis yra apibrėžiamas skirtingai, kokie atsitikimai bus laikomi draudiminiu įvykiu privalo būti nurodoma draudimo įmonės atskirose draudimo rūšies taisyklėse. Draudiminis įvykis nebūtinai turi būti koks nors nelaimingas atsitikimas, tai gali būti ir tam tikro termino pabaiga. Ši sąlyga būdinga kapitalą kaupiančiojo gyvybės draudimo atveju. Bet kuriuo atveju draudiminis įvykis įpareigoja draudimo įmonę išmokėti draudimo išmoką. Tačiau išskirtiniais atvejais įvykus draudiminiam įvykiui gali būti neišmokamos išmokos, tokie atvejai yra vadinami nedraudiminiais įvykiais ir nurodomi gyvybės draudimo taisyklėse: Draudimo išmoka nebus mokama pagal papildomus draudimo objektus (visišką ir nuolatinį darbingumo praradimą, mirtį dėl nelaimingo atsitikimo, mirtį ar invalidumą dėl nelaimingo atsitikimo, atleidimo nuo draudimo įmokų mokėjimo draudimą), jei įvykis tiesiogiai ar netiesiogiai atsitiko: apdraustajam esant paveiktam alkoholio (kai alkoholio koncentracija kraujyje lydi arba viršija 0,4 promilės), narkotikų ar vaistų, veikiančių centrinę nervų sistemą ir neišrašytų gydytojo, sąmoningai sužalojus savo kūną, nepagrįstai nesikonsultavus su gydytoju ar atsisakius vykdyti gydytojo medicininius nurodymus; užsiimant nusikalstama veikla; nelicencijuotų oro transporto priemonių keleiviams ir personalui dėl oro transporto katastrofų; dėl bet kokios formos karo, karinio pobūdžio veiksmų; kai Draudėjas, Apdraustasis, Naudos gavėjas siekia neteisėtai gauti draudimo išmoką; dėl to, kad apdraustasis dalyvavo rizikinguose sporto ar laisvalaikio renginiuose ar užsiėmimuose; dėl to, kad apdraustasis dalyvavo bet kokiose lenktynėse; dėl bet kokios protinės ligos ar psichikos sutrikimo; dėl tyčinio susižalojimo ar bandymo nusižudyti; dėl ŽIV infekcijos.

Draudiminis įvykis yra svarbiausia sąlyga tam, kad draudikas išmokėtų draudimo išmoką.

„Draudimo išmoka – pinigų suma, kurią įvykus draudiminiam įvykiui draudikas privalo išmokėti draudėjui ar kitam asmeniui, turinčiam teisę į draudimo išmoką, arba kita, draudimo sutartyje nustatyta išmokos mokėjimo forma“ [11, p.4]. Draudimo išmokos dydis kiekvienu atveju gali būti skirtingas, tai priklauso nuo: draudimo rūšies, draudimo įmokos dydžio, rizikos laipsnio ir kitų faktorių. Draudimo išmokos dydis yra nurodomas draudimo sutartyje, o draudimo rūšies taisyklėse yra numatoma išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka bei terminai, kad draudėjas, prieš sudarydamas draudimo sutartį, būtų supažindinamas su šiuo draudimo sutarties vykdymo etapu. Draudimo išmoka dažniausiai yra išreiškiama draudimo sutartyje draudimo suma – maksimali

suma, kurią draudimo įmonė įsipareigoja išmokėti, jei atsitinka draudiminis įvykis, numatytas draudimo sutartyje. Svarbiausias draudimo išmokos bruožas yra tai, kad ji yra mokama tik atsitikus draudiminių įvykiui nurodytam draudimo sutarties taisyklėse.

Gyvybės draudimo sutarčių galiojimo terminai turi būti nurodomi draudimo sutartyje, tačiau jiems yra keliami tam tikri reikalavimai, gyvybės draudimo sutartys sudaromos ne trumpesniam laikotarpiui nei vieneri metai, o sutartys, kuriose numatytas draudimo sumos mokėjimas pasibaigus draudimo sutarties terminui, ne trumpiau nei trejiems metams. Sutartims, kurios yra sudaromos terminui ne trumpesniam nei dešimt metų, yra taikomos apmokestinimo lengvatos. Gyvybės draudimo sutarčių nutraukimo ir pasibaigimo sąlygos yra nurodomos draudimo taisyklėse ir jos gali būti skirtingos priklausomai nuo sudaromos draudimo rūšies.

1.3. Gyvybės draudimo produktų ypatumai

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 7 straipsnyje teigiama, kad gyvybės draudimo šakai priskiriamos šios grupės:

1. Gyvybės draudimas, kiek nenumatyta 2–5 punktuose (tradicinis kaupiamasis gyvybės draudimas, studijų draudimas, gyvybės rizikos draudimas);
2. Sutuoktivių ir gimimų draudimas (šios draudimo grupės sutartis sudarinėjo „Lietuvos gyvybės draudimas“, tačiau dabar šių sutarčių nesudarinėja nei viena draudimo kompanija, tai yra pasenusi draudimo rūšis);
3. Gyvybės draudimas, susijęs su investiciniais fondais, kai investavimo rizika tenka draudėjui (investicinis gyvybės draudimas, vaiko investicinis gyvybės draudimas, III pakopos pensijų kaupimo sutartys);
4. Tontinos (tontinų draudimo grupė apima tokias gyvybės draudimo rūšis, kai steigiamą narių draugija, siekianti bendrai kapitalizuoti narių įnašus ir vėliau paskirstyti tokiu būdu sukauptą turtą išgyvenusiems nariams ar mirusių narių naudos gavėjams). Šios draudimo grupės veikla Lietuvoje nevykdoma;

Pensijų kaupimo veikla (LR Draudimo įstatymas. NR. IX–1737. 2005 m. sausio 20 d. – 7 str. 2 d.). Šiai draudimo grupei priskiriamos II pakopos pensijų kaupimo sutartys. Lietuvoje šiuo metu yra teikiamos draudimo paslaugos, kurias draudėjas, norintis apsidrausti, gali pasirinkti pagal savo galimybes bei norus. Lietuvoje teikiamos gyvybės draudimo bendrovių paslaugos:

1. *Tradicinis kaupiamasis gyvybės draudimas*. Tai draudimas, kai kliento draudimo sutartyje numatoma kaupiamosios sumos dydis, išmokamas draudimo sutarties pabaigoje arba kliento mirties atveju. Draudėjas, sudarydamas tradicinio kaupiamojo draudimo sutartį, nustato pinigų sumą, kurią nori sukaupti per tam tikrą laikotarpį. Šiame draudime investavimo rizika tenka draudimo kompanijai, klientui draudimo kompanija garantuoja fiksuotą metinių palūkanų normą. Lietuvos draudimo kompanijos klientams, sudarantiems tradicinio kaupiamojo draudimo sutartis garantuoja nuo 2,5% metinių palūkanų. Kiekvienais metais draudimo kompanija gali (tačiau neįsipareigoja) papildomai skirti investicinį pelną.

Šiose sutartyse draudėjas gali pasirinkti papildomas draudimo rizikas: traumų draudimą, kritinių ligų draudimą, visiško ir nuolatinio darbingumo praradimo draudimą, ligonpinigių ir dienpinigių draudimą (priklausomai nuo draudimo kompanijos). Draudimo įmokų dydis priklauso nuo apdraudžiamą asmens lyties, amžiaus, sveikatos būklės, pasirinktų draudimo rizikų sumų bei draudimo laikotarpio. Minimali draudimo įmoka Lietuvos draudimo kompanijose svyruoja nuo 50 iki 80 Lt, ją nustato draudimo kompanija draudimo taisyklėse. Maksimalūs įmokų dydžiai paprastai nebūna nustatomi.

Šį draudimą Lietuvoje vykdo “Ergo Lietuva”, “Hansa gyvybės draudimas”, “SEB Vilniaus banko gyvybės draudimas”, “Commercial Union Lietuva gyvybės draudimas” ir “Sampo gyvybės draudimas”.

2. *Studijų draudimas*. Tai tradicinio kaupiamojo draudimo rūšis, kai kliento sutartyje numatoma fiksuota kaupiamoji suma, kuri draudimo laikotarpio pabaigoje išmokama vaikui. Šiame draudime investavimo rizika tenka draudimo bendrovei, klientui garantuojamos metinės palūkanos nuo 2 iki 2,5% (priklausomai nuo draudimo bendrovės). Investavimo politiką numato LR Draudimo įstatymas, prižiūri Draudimo priežiūros komisija. Draudimo bendrovė kasmet gali skirti tam tikrą sumą papildomo investicinio pelno.

Studijų draudime minimali mėnesinė įmoka svyruoja nuo 50 iki 80 Lt, priklausomai nuo pasirinktos draudimo bendrovės. Maksimali įmoka paprastai nėra nustatoma.

Studijų draudimu gali būti draudžiami 1 (vaikas) – 3 (vaikas bei abu tėvai) asmenys. Už papildomą įmoką galima pasirinkti draudimo rizikas: traumų draudimą, visiško ir nuolatinio darbingumo praradimo draudimą (tik tėvams), kritinių ligų draudimą (tik tėvams), ligonpinigių ir dienpinigių draudimą. Jei pasirenkamas papildomas draudimo objektas našlaičio pensija, vienam iš tėvų mirus, vaikui iki pilnametystės mokama sutartyje numatyta našlaičio pensija. Minimalus ir maksimalus našlaičio pensijos dydis nustatomas draudimo bendrovės draudimo taisyklėse.

Šį draudimą Lietuvoje vykdo “Hansa gyvybės draudimas”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “SEB Vilniaus banko gyvybės draudimas”, “Bonum publicum gyvybės draudimas” ir “Commercial Union Lietuva gyvybės draudimas”

3. *Investicinis gyvybės draudimas*. Tai kaupiamojo draudimo rūšis, kai klientas pats, sudarydamas sutartį, pasirenka pageidaujamą įmokos dydį. Minimalus įmokos dydis yra nustatomas draudimo bendrovės draudimo taisyklėse. Priklausomai nuo kompanijos jis gali būti nuo 100 Lt. Maksimalus įmokos dydis dažniausiai nėra nustatomas. Įmokos, atskaičius mokesčius draudimo bendrovei, investuojamos kliento pasirinktomis investavimo kryptimis. Investiciniame draudime investavimo rizika ir visas investicinis pelnas tenka draudėjui. Laikotarpio pabaigoje išmokami visi sukaupti pinigai, kurių suma sudarant sutartį nėra žinoma.

Investicinio draudimo sutartimi dažniausiai gali būti 2 asmenys, tačiau “Bonum publicum gyvybės draudimas” viena investicinio draudimo sutartimi gali būti apdraudžiama visa šeima. Investiciniame gyvybės draudime už papildomą mokestį taip pat galima pasirinkti papildomas draudimo rizikas: gyvybės draudimo sumą, traumų draudimą, mirties dėl nelaimingo atsitikimo draudimą, kritinių ligų draudimą, visiško ir nuolatinio darbingumo praradimo draudimą, ligonpinigių ir dienpinigių draudimą.

Investiciniame draudime per visą sutarties laikotarpį gali būti daromi šie sutarties pakeitimai (priklausomai nuo draudimo kompanijos) : keičiamas įmokos dydis; keičiamas sutarties laikotarpis; keičiami apdraustieji ar draudėjas; keičiamos investavimo kryptys; keičiamos ir pasirenkamos papildomos draudimo rizikos arba jų atsisakoma; laikinai sustabdomas įmokų mokėjimas.

Dauguma Lietuvos gyvybės draudimo kompanijų, leidžia klientams, sudariusiems investicinio gyvybės draudimo sutartis, nepasibaigus nustatytam draudimo laikotarpiui, išimti dalį susikaupusių pinigų. Taip pat galimos papildomos draudimo įmokos (jų minimalus dydis taip pat nustatomas draudimo taisyklėse).

4. *Vaiko investicinis draudimas*. Tai kaupiamasis gyvybės draudimas, skirtas tiems, kurie nori sukaupti lėšų vaiko ateičiai. Draudėjas, sudarydamas vaiko draudimo sutartį pats nustato, kokią įmoką norės mokėti. Draudėjas taip pats nurodo investavimo kryptis, taigi investavimo rizika bei visas investicinis pelnas tenka draudėjui. Priklausomai nuo draudimo kompanijos, vaiko draudimo sutartimi gali būti draudžiama nuo 1 (vaikas) iki 3 (vaikas ir abu tėvai) asmenų. Minimali įmoka 50 – 80 Lt per mėnesį (priklausomai nuo draudimo įmonės), maksimali įmoka paprastai nėra nustatoma. Už papildomą įmoką galima pasirinkti papildomas draudimo rizikas: gyvybės draudimo sumą (tik tėvams), traumų draudimą, mirties dėl nelaimingo atsitikimo draudimą (tik tėvams), kritinių ligų draudimą (tik tėvams), našlaičio pensija (mirus vienam iš tėvų, mokama vaikui iki pilnametystės).

Naudos gavėju laikotarpio pabaigoje dažniausiai yra paskiriamas vaikas. Dažniausiai pasirenkamas draudimo laikotarpis iki vaiko pilnametystės (iki 26 metų), tačiau “SEB Vilniaus banko gyvybės draudimo” vaikų draudime, sutarties laikotarpis yra neribotas.

Draudimo išmokos bus mokamos:

Laimingai sulaukus sutarties pabaigos – vaikui išmokama sukaupta suma su palūkanom arba investicine grąža(priklauso nuo draudimo rūšies, kuria apsidraudėte). Ši suma gali būti išmokėta visa iš karto, mėnesinėmis išmokomis, kas pusmetį ar pan.(priklauso nuo draudimo bendrovės bei nuo to, ką pasirinksite).

Nesulaukus sutarties dėl mirties – išmokama visa gyvybės draudimo suma. Likusias įmokas sumokės draudimo bendrovė. Atėjus sutarties pabaigai, vaikui bus išmokėta sukaupta pinigų suma bei prieaugis. Priklausomai nuo draudimo bendrovės ir Jūsų pasirinkimo, vaikui ši suma gali būti išmokėta visa iš karto arba periodiškai.

Vaiko draudime taip pat galimas dalinis sutarties investicinės vertės išėmimas bei papildomos įmokos.

5. II pakopos pensijų kaupimo sutartys. 2002 m. gruodžio 3 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Pensijų sistemos reformos įstatymas. Pagal jį, kiekvienas dirbantysis, draudžiamas privalomuoju valstybiniu socialiniu draudimu, dalį sumokėtų mokesčių gali nukreipti į pasirinktą privatų pensijų fondą ir taip savanoriškai kaupti lėšas savo pensijai. Pensijų įmokos dydis 2004 metais yra 2,5 procento, 2005 metais - 3,5 procento, 2006 metais – 4,5 procento, nuo 2007 metų – 5,5 procento dalyvių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (LR pensijų sistemos reformos įstatymas, 2002 m. gruodžio 3 d.)

Atėjus pensiniam amžiui žmogus gaus pensiją ne tik iš “Sodros” bet ir iš savo asmeninės sąskaitos pasirinktame pensijų fonde. II pakopos pensijų kaupimas nereikalauja jokių papildomų išlaidų ir suteikia galimybę gauti didesnę senatvės pensiją nei ją mokėtų tik valstybė. Tapus pensijų fondo dalyviu, išlieka visos socialinio draudimo išmokos, susijusios su nedarbingumu, ligomis bei motinyste. Pensijų fondo sąskaitoje sukauptos lėšos yra paveldimos. Kiekvienam dirbantysis, gali savanoriškai pasirinkti ar mokėti visas socialinio draudimo įmokas “Sodrai”, ar dalį nukreipti į pasirinktą privatų pensijų fondą.

Antros pakopos pensijų fondai suteikia galimybę pasirinkti sukaupėtų lėšų investavimo kryptį: konservatyvus investavimas - kai 100 procentų lėšų investuojama į mažo pelningumo bei mažos rizikos vertybinius popierius; mišrus investavimas - kai dalis lėšų investuojama į mažo pelningumo ir mažos rizikos vertybinius popierius, o kita dalis - į didelio pelningumo ir didelės rizikos

vertybinius popierius; aktyvus investavimas - kai iki 100 procentų lėšų investuojama į didelio pelningumo ir didelės rizikos vertybinius popierius.

Šiai dienai Lietuvoje yra devyni pensijų fondų valdytojai, kurie yra įsteigę net 30 antros pakopos pensijų fondų. II pakopos pensijų fondų skirtumai yra: investavimo kryptis - kiek procentų lėšų investuojama į mažos ir didelės rizikos vertybinius popierius; maksimalūs atskaitymai nuo įmokų į pensijų fondą - gali svyruoti nuo 1 iki 10 procentų.

6. III pakopos pensijų kaupimo sutartys. Trečios pakopos pensijų fondų valdytoju gali būti tik licencijuota pensijų fondų valdymo įmonė. Pensijų fondų valdymo įmonių veiklą reglamentuoja LR papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas, o kontroliuoja LR Vertybinių popierių komisija. 2005 metų pradžioje Lietuvos gyvybės draudimo kompanijos pristatė III pakopos pensijų kaupimo sutartis. Tai kaupiamojo draudimo rūšis, skirta norintiems savanoriškai sukaupti papildomą pinigų sumą savo pensijai. Klientas, sudarydamas sutartį numato apytikslę įmoką, tačiau neįsipareigoja jos mokėti kiekvieną mokėjimo periodą (priklausomai nuo draudimo kompanijos). Minimali įmoka nustatoma draudimo kompanijos taisyklėse svyruoja nuo 50 Lt iki 350 Lt per mėnesį (priklausomai nuo draudimo kompanijos). Lėšos investuojamos kliento pasirinktomis investavimo kryptimis. Investavimo rizika bei visas investicinis pelnas atitenka draudėjui. Už papildomą įmoką galima pasirinkti papildomas draudimo rizikas: gyvybės draudimo sumą, traumų draudimą, mirties dėl nelaimingo atsitikimo draudimą, kritinių ligų draudimą, visiško ir nuolatinio darbingumo praradimo draudimą, ligonpinigių ir dienpinigių draudimą.

Laikotarpio pabaigoje draudėjas gali pasirinkti ar nori gauti visą sukauptą sumą iš karto, ar dalimis.

7. Gyvybės rizikos draudimas. Gyvybės rizikos draudimas – tai vienintelis nekaupiamasis gyvybės draudimas, kuriuo draudžiama mirties, traumų ir kritinių ligų rizika (priklausomai nuo draudimo kompanijos). Tai gyvybės draudimo paslauga, kai apdraudžiama tik žmogaus gyvybė. Draudimo suma išmokama atsitikus nelaimingam atsitikimui (traumai), susirgus kritine liga arba apdraustajam mirus,

Draudimo įmokų dydis priklauso nuo apdraudžiamo asmens lyties, amžiaus, draudimo sumos ir trukmės. Draudėjas moka vienkartinę įmoką arba metines įmokas.

2. TEISINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA

2.1. Teisinė aplinka

2.1.1. Draudimo veiklą Lietuvoje reglamentuojantys teisės aktai

Draudimo teisiniai santykiai reguliuojami įvairiais teisiniais norminiais aktais. Ypatingą vietą šių santykių reguliavime užima įstatymai. Draudimas yra vienas iš civilinės teisės institutų, o Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas apibrėžia pagrindines draudimo teisės normas. Pagal Civilinio kodekso normas priimami specialieji įstatymai, reguliuojantys draudimo teisinius santykius. Šių įstatymų pagrindu nustatytos kompetencijos ribose valstybinio valdymo organai – Vyriausybė, Finansų ministerija – priima poįstatyminius, draudimo veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

2.1.2. Įstatymai

Lietuvoje draudimo veiklą reguliuoja du pagrindiniai įstatymai:

1. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Šios Civilinio kodekso normos apibrėžia draudimo sutarties sąvoką, reikalavimus sutarties formai, draudimo sutarčių sudarymo pagrindus. Gyvybės draudimo teisės normas reguliuoja 63 skyriaus 6.987 – 6.1018 (šeštoji knyga) straipsniai.
2. Lietuvos respublikos draudimo įstatymas. Jį sudaro 229 straipsniai. Pagrindinis draudimo įstatymo tikslas – apibrėžti pagrindinius draudimo veiklos reguliavimo principus. Ketvirtasis skirsnis, gyvybės draudimo ypatumai, 98 straipsnis reguliuoja gyvybės draudimo veiklą Lietuvoje.

2.1.3. Poįstatyminiai aktai, reglamentuojantys draudimo teisės santykius

Poįstatyminiams draudimo teisiniams aktams priskirtini draudimo teisinius santykius reguliuojantys Vyriausybės nutarimai, finansų ministro įsakymai, Valstybinės draudimo priežiūros komisijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nutarimai.

Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisija yra sudaryta iš kolegialaus sprendimus priimančio organo – Komisijos ir Administracijos, kurios pagrindinis tikslas yra užtikrinti Komisijos funkcijų įgyvendinimą. Komisiją sudaro penki nariai, kuriuos skiria Ministras Pirmininkas. Administracija yra sudaryta iš septynių skyrių: Juridinio, Tarptautinių ryšių, Gyvybės draudimo, Ne gyvybės draudimo, Draudimo tarpininkų, Finansų bei Bendrojo skyriaus.

Draudimo priežiūros komisijos tikslas – užtikrinti draudimo sistemos patikimumą, veiksmingumą, saugumą ir stabilumą bei draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų interesų ir teisių apsaugą.

2.1.4. Mokesčių lengvata

Pagal gyventojų pajamų mokesčio įstatymą pajamų mokesčio lengvata taikoma 5 kryptimis: gyvybės draudimui sumokėtoms įmokoms; į pensijų fondus sumokėtoms įmokoms; būsto paskolos palūkanoms dengti; studijų kreditams dengti; įsigijus asmeninį kompiuterį.

Lietuvos gyventojai gali susigražinti iki 27 % sumokėtų gyvybės draudimo įmokų.

Pasinaudoti mokesčių lengvata už gyvybės draudimui sumokėtas įmokas gyventojas gali tik tuo atveju, jeigu įmokas mokėjo savo, sutuoktinio arba savo nepilnamečių vaikų ar įvaikių naudai. Mokesčių lengvata draudėjas taip pat gali pasinaudoti, jei gyvybės draudimo įmokas moka iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis naudai.

Naudojantis mokesčių lengvata yra nustatytos maksimalios sumos, kurias galima susigražinti. Ne didesnė kaip 25 procentai per metus gautų apmokestinamųjų pajamų, atėmus neapmokestinamąjį minimumą (3840 Lt) ir padalinus iš 12 mėnesių (25 procentai apima bendrai visas mokesčių lengvatos kryptis).

Pavyzdys: Alyginimas bruto 1000 Lt. $1000 - 320 = 680$ Lt (apmokestinamosios pajamos). $680 * 25 \% = 170$ Lt per mėnesį. Vadinasi, 170Lt per mėnesį arba 2040 Lt per metus yra riba, kuriai maksimaliai galima pritaikyti mokesčių lengvatą (bendra suma visoms mokesčių lengvatos kryptims). $2040 * 27\% = 550,8$ Lt susigražinama suma.

2.1.5. Gyvybės draudimo išmokų apmokestinimas

Pagal Lietuvos Respublikos Gyventojų pajamų mokesčio įstatymą gyventojų pajamoms taikomas 15 arba 27 procentų pajamų mokesčio tarifas. Tarifo dydis priklauso nuo to, kokios yra gyventojų pajamos, bei gyventojų amžiaus ir nustatyto darbingumo lygio. Anksčiau buvo 15 ir 33 procentų pajamų mokesčio tarifas, kuris galiojo iki 2006 metų liepos 1 dienos. Nuo 2006 metų liepos 1 dienos iki 2007 metų gruodžio 31 dienos pajamų mokesčio tarifai yra 15 ir 27 procentai, o nuo 2008 metų sausio 1 dienos – 15 ir 24 procentai.

Gyventojų pajamomis laikomos ir yra apmokestinamos gyvybės draudimo išmokos. Gyvybės draudimo išmokos yra apmokestinamos vienokiu skirtingu pajamų mokesčio tarifu, priklausomai nuo sutarties galiojimo laiko, bei asmens amžiaus ir nustatyto darbingumo lygio.

Gyvybės draudimo sutarčių, sudarytų iki 2003 m. sausio 1 dienos apmokestinimas Jeigu sutarties terminas netrumpesnis kaip 10 metų:

Nesvarbu, ar gyvybės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu gyventojas naudojosi mokesčių lengvata ar ne, visa gyventojui išmokama suma pajamų mokesčiu neapmokestinama.

Jeigu sutarties terminas trumpesnis kaip 10 metų:

1. Jeigu gyvybės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu gyventojas, deklaruodamas pajamas, mokesčių lengvata nesinaudojo, tai pasibaigus sutarties terminui gyventojui išmokama suma pajamų mokesčiu neapmokestinama.
2. Jeigu mokesčių lengvata naudotasi, tai sutarties terminui pasibaigus apmokestinama išmokos dalis lygi įmokoms. Jeigu gyventojas yra pensinio amžiaus arba I ar II grupės invalidas, tai išmoka apmokestinama taikant 15 procentų pajamų mokesčio tarifą. Tada, kai gyventojas nėra sulaukęs pensinio amžiaus arba jam nėra nustatytas invalidumas, apmokestinant gyvybės draudimo išmokas taikomas 33 procentų pajamų mokesčio tarifas.

Gyvybės draudimo sutarčių, sudarytų nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2004 m. balandžio 30 d. apmokestinimas

Šiuo laikotarpiu sudarytos gyvybės draudimo sutartys yra apmokestinamos pajamų mokesčiu, nepriklausomai nuo gyvybės draudimo sutarties galiojimo laikotarpio bei nuo to ar gyventojas naudojosi pajamų mokesčio lengvata ar nesinaudojo. Gražinamos gyvybės draudimo išmokos apmokestinamos 15 arba 33 procentų pajamų mokesčio tarifu, priklausomai nuo išmoką gaunančio asmens amžiaus arba nustatyto darbingumo lygio, kaip paaiškinta anksčiau.

Gyvybės draudimo sutarčių, sudarytų po 2004 m. balandžio 30 d. apmokestinimas

Jeigu gyvybės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu gyventojas, deklaruodamas pajamas, mokesčių lengvata nesinaudojo, tai pasibaigus sutarties terminui gyventojui išmokama suma pajamų mokesčiu neapmokestinama, nepriklausomai nuo sutarties galiojimo laikotarpio. Tačiau jeigu lengvata naudotasi, tai nepriklausomai nuo sutarties galiojimo laikotarpio, gyventojui mokamos gyvybės draudimo sumos apmokestinamos pajamų mokesčio tarifu, priklausomai nuo išmoką gaunančio asmens amžiaus arba nustatyto darbingumo lygio, kaip paaiškinta anksčiau.

Gyvybės draudimo reglamentavime išlieka politinė rizika – įstatymų bazė nuolat keičiama, o pakeitimai nebūtinai yra naudingi gyventojams.

2.2. Ekonominė aplinka

2.2.1. Vidutinis darbo užmokestis

Gyvybės draudimą įtakoja ne tik LR vyriausybės priimti teisiniai norminiai aktai, bet ir ekonominiai rodikliai: bendrasis vidaus produktas, nedarbo lygis, vidutinio darbo užmokesčio augimas ir kt.

1 lentelė

Vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje 2000 – 2007 m.

Metai	Vidutinis darbo užmokestis, Lt
2000	971
2001	982
2002	1014
2003	1073
2004	1149
2005	1290
2006	1495
2007*	1826

*Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) antrąjį 2007 m. ketvirtį
(Remiantis LR statistikos departamento duomenimis)

Nuo 2000 iki 2005 m. vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje iš viso padidėjo 319 Lt, nuo 971 Lt 2000 m. iki 1290 Lt 2005 m. Kiekvienais analizuojamais metais vidutinis darbo užmokestis tendencingai augo. Didžiausias padidėjimas buvo 2006 m., jis siek 205 Lt per metus.

Spartesnę neto nei bruto darbo užmokesčio padidėjimą lėmė nuo 2006 m. liepos 1 d. sumažintas gyventojų pajamų mokesčio tarifas (nuo 33 iki 27 procentų).

Vidutinio darbo užmokesčio augimas yra sąlygojamas ekonomikos augimo. Darbo jėgos trūkumas taip pat daro įtaką vidutinio darbo užmokesčio augimui. Augant vidutiniam darbo užmokesčiui, didėja gyventojų pajamos, gyventojai gali daugiau lėšų skirti ilgalaikiam taupymui. Todėl gyvybės draudimo rinka turi vis didesnę potencialą augti.

2.2.2. Nedarbo lygis

Darbo jėga yra visi darbingojo amžiaus asmenys, kurie dirba arba ieško darbo. Tie asmenys iš darbo jėgos, kurie neturi nuolatinio darbo ir jo ieško, vadinami bedarbiais.

Nedarbo lygis yra procentas tų asmenų iš darbo jėgos, kurie neturi darbo ir jo ieško. (Nedarbo lygis = Bedarbių skaičius / Darbo jėga).

2 lentelė

Nedarbo lygis Lietuvoje 2000 – 2007 m.

Metai	Nedarbo lygis, %
2000	16,4
2001	17,4
2002	13,8
2003	12,4
2004	11,4
2005	8,3
2006	5,6
2007*	4,1

* Nedarbo lygis antrąjį 2007 m. ketvirtį

(Remiantis LR statistikos departamento duomenimis)

Pasitikėjimas makroekonominio stabilumu paskatino privačias investicijas ir vartojimą, todėl 2000-2007 nedarbas sumažėjo net 4 kartus, nuo 16,4 procentų 2000 metais iki 4,1 procento 2007 m. Analizuojamu laikotarpiu nedarbo lygis Lietuvoje tolygiai mažėjo, tačiau būta ir nedidelio padidėjimo 2001 m. – nedarbo lygis padidėjo 1 %. Didžiausias nedarbo lygio sumažėjimas buvo 2002 m. – 3,6 %.

Šalyje mažėjant nedarbo lygiui, didėja dirbančiųjų skaičius bei gyventojų gaunamos pajamos. Tai sudaro palankias galimybes augti ir gyvybės draudimo rinkai.

2.2.3. Bendras vidaus produktas

Ekonomikoje bendrasis vidaus produktas (BVP) - tam tikros teritorijos ekonomikos dydį parodantis rodiklis.

Bendrasis vidaus produktas (BVP) – tai bendrosios pajamos, sukurtos šalies teritorijoje, taip pat užsienio gamybos veiksmų gautos pajamos konkrečioje šalyje, minus šios šalies piliečių gautos pajamos užsienyje.

BVP galima užrašyti kaip: $BVP = \text{vartojimas} + \text{investicijos} + \text{valstybės išlaidos} + \text{eksportas} - \text{importas}$. Kitaip, BVP – tai pajamos, gautos šalies viduje (kai neapskaitomas ekonominių užsienio ryšių saldo). Iš esmės, bendrasis vidaus produktas artimas bendrajam nacionaliniam produktui.

3 lentelė

Bendrasis vidaus produktas Lietuvoje 2000 – 2007 m

Metai	BVP, mlrd. Lt
2000	45,67
2001	48,58
2002	51,97
2003	56,80
2004	62,58
2005	71,38
2006	81,90
2007*	43,46
I	19,78
II	23,68

*BVP, bendrasis vidaus produktas, iki 2007 m. III ketvirčio.

(Remiantis LR statistikos departamento duomenimis)

Bendras vidaus produktas Lietuvoje per analizuojamus 6 metus padidėjo 82,28 % - nuo 44,93 mlrd. Lt 2000 m. Iki 81,90 mlrd. Lt 2006 m. Kiekvienais analizuojamais metais bendras vidaus produktas Lietuvoje tendencingai augo. 2006 m. bendrojo vidaus produkto augimui didžiausią įtaką turėjo apdirbamosios gamybos, statybos, transporto, finansinio tarpininkavimo ir nekilnojamojo turto įmonių veikla. Didžiausias augimas buvo 2006 m., bendras vidaus produktas padidėjo 10,52 mlrd. Lt.

2.2.4. Pasiūla ir paklausa

G.Davulio nuomone, rinkos dalyvių elgseną rinkoje nusako paklausa ir pasiūla. Tai pagrindinės rinkos sąvokos. Paklausa nusako vartotojų, o pasiūla – gamintojų elgseną rinkoje. (1, 60p.)

Pasiūla ir paklausa – tai pagrindinės kiekvienos ekonominės sistemos sąvokos, ir šių dviejų veiksmų sąveikos pagrindu tobuloje konkurencijos rinkoje susiklosto rinkos kaina. Tai suprantama kaip pasiūlos ir paklausos dėsnis. (2, 116p.)

Norint išsiaiškinti, kokią įtaką paklausa ir pasiūla, bei jų kitimas turi draudimo verslui, pirmiausiai aptarkime jų sąvokas, kurias pateikia autoriai.

Pasiūlą ir paklausą nusako rinkos dalyviai esantys toje rinkoje. Neįmanomas rinkos funkcionavimas nesant paklausai ar pasiūlai. Paklausą sukuria vartotojai, o pasiūlą – gamintojai (šiuo atveju paslaugų tiekėjai) esantys toje rinkoje.

G. Davulis teigia, kad paklausa – tai prekės kiekis, kurį vartotojas nori ir gali pirkti atsižvelgdamas į šios prekės rinkos kainą. (1, 60p.)

B. Martinkaus ir V. Žilinsko nuomone paklausa – perkamos prekės ar paslaugos kiekio priklausomybė nuo tos prekės ar paklausos kainos; tai vartotojų noras ir pajėgumas pirkti prekę ar paslaugą konkrečia kaina. (2, 116p.)

G. Davulio nuomone pasiūla yra prekės kiekis, kurį gamintojas gamina ir pateikia rinkai atsižvelgdamas į prekės kainą. (1, 64p.)

B. Martinkaus ir V. Žilinsko teigiama, kad pasiūla – parduodamos prekės ar paslaugos kiekio priklausomybė nuo tos prekės ar paslaugos kainos; tai prekės ar paslaugos kiekis, kurį pardavėjai norėtų ir galėtų parduoti konkrečia kaina. (2, 120p.)

Gyvybės draudimo pasiūla nagrinėjamu laikotarpiu išaugo. Bendrovės pradėjo tarpusavyje konkuruoti, to pasekoje į rinką buvo leidžiami nauji gyvybės draudimo produktai. Taip pat neapseita ir be naujų bendrovių kūrimo. Sparčiausią šuolį pasiekė „SEB VB gyvybės draudimas“, kuris per keletą metų pateko į rinkos lyderių gretas ir tvirtai laikosi iki dabar. Nagrinėjamo laikotarpio

pradžioje gyvybės draudimo pasiūla buvo maža, nes nebuvo pakankamai daug vartotojų, žmonės skeptiškai žiūrėjo į gyvybės draudimo bendrovių siūlomus produktus, buvo pakankamai mažas žmonių švietimas apie draudimo teikiamą gerovę. Prasidėjusi sparti gyvybės draudimo plėtra Lietuvoje įtakojo pasiūlos augimą, vis didesnę vartotojų susidomėjimą gyvybės draudimo produktais. Žmonės vis labiau norėjo apsidrausti ir išvengti didesnių nuostolių ateityje.

Gyvybės draudimo paklausa, per nagrinėjamą laikotarpį, augo taip pat sparčiai. Žmonės pradėjos suprasti, kad apsidraudimas dabar, nuo tam tikrų nenumatytų atvejų įvykių, palengvins jų finansinę padėtį ateityje. Per nagrinėjamą laikotarpį spartų augimą pasiekė gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Tai galėtų paaiškinti tik tai, jog visuomenė labiau pradėjo rizikuoti, tikėdamasi geresnės finansinės padėties senatvėje. Spartus paklausos sujudimas buvo 2002 metų paskutiniais mėnesiais, kai buvo patvirtintas LR Gyventojų pajamų mokesčio pataisa, kuri skelbė, kad nuo 2003 m. sausio 1 dienos pasirašytoms gyvybės draudimo sutartims pasibaigus, gyventojų pajamų mokesčiu bus apmokestinama gyvybės draudimo išmokos. Tuo tarpu sutartims, sudarytoms iki 2003 m. sausio 1 dienos, apmokestinimas netaikomas, net jei buvo naudojamosi mokesčių lengvata.

Gyvybės draudimo pasiūlos priklausomybė nuo paklausos. Vartotojų susidomėjimas gyvybės draudimu Lietuvoje verčia gyvybės draudimo bendroves pateikinti į rinką naujus produktus, kad nebūtų prarandama užimama rinkos dalis. To pasekoje vartotojai laimi geresnes sąlygas, norėdami pirkti gyvybės draudimo produktus. Siūloma įvairesnių investavimo galimybių su skirtingomis rizikų grupėmis, kur tik vartotojas gali nuspręsti ar jam reikalinga nuo jų draustis.

3. LIETUVOS GYVYBĖS DRAUDIMO RINKOS ANALIZĖ (2000 – 2007 m.)

2003 m. Lietuvoje vienam gyventojui per metus tenkanti gyvybės draudimo įmoka buvo 62 Lt. Tuo tarpu kitose Europos šalyse, įmoka, tenkanti viena gyventojui siekė nuo 192 Lt Lenkijoje iki 49500 Lt Liuksemburge. Lietuvos gyventojų apklausos rodo, kad rinkos potencialas dar neišnaudotas, nes daugelis draudimą laiko naudingu. Didžiausios draudimo grupės prognozuoja, kad Lietuvos gyvybės draudimo rinka per ateinančius dvidešimt metų išaugs dešimt kartų, nes kelerius metus iš eilės besitęsiantis spartus Lietuvos ekonomikos augimas leidžia augti ir gyvybės draudimo sektoriui.

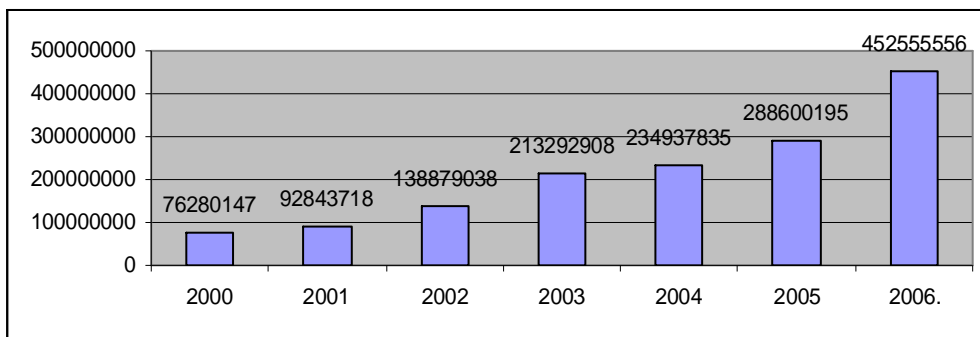
3.1. Tiesioginiai rodikliai

3.1.1. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų dinamika (2000 – 2006 m.)

Draudimo įmoka, tai pinigų suma, kurią, sudarydamas sutartį, draudėjas įsipareigoja mokėti draudimo įmonei visą sutarties galiojimo laikotarpį. Draudėjas pasirenka įmokos dydį bei mokėjimo periodiškumą.

Lietuvos gyvybės draudimo rinka per 2000 - 2006 m. išaugo beveik 6 kartus – nuo 76,3 mln. Lt. iki 452,6 mln. Lt pasirašytų gyvybės draudimo įmokų. Spartų rinkos augimą įtakojo bendrojo vidaus produkto augimas, vidutinio darbo užmokesčio augimas bei mažėjantis nedarbo lygis. Gyvybės draudimo rinkos augimui įtakos taip pat turėjo didėjantis gyventojų pasitikėjimas gyvybės draudimo kompanijomis bei naujų gyvybės draudimo paslaugų atsiradimas.

2000 – 2007m. II ket. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė įmokų už 1,8 mlrd. Lt.

1 pav. Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos Lietuvoje (2000 – 2006 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Lietuvos gyvybės draudimo rinka 2000 – 2006 m. tolygiai augo. Per 2000 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 76,3 mln. Lt. gyvybės draudimo įmokų. 2001 m. gyvybės draudimo rinka išaugo 21,6 % - gyvybės draudimo įmonės pasirašė 92,8 mln. Lt. įmokų.

2002 m. pasirašytų gyvybės draudimo įmokų suma išaugo 46,1 mln. Lt. Spartų rinkos augimą labiausiai įtakojo valstybės priimti įstatymai, reglamentuojantys sukauptos pinigų sumos apmokestinimą, draudimo sutarčiai pasibaigus. 2002 m. pabaigoje buvo išleista LR Gyventojų pajamų mokesčio pataisa, kuri skelbė, kad nuo 2003 m. sausio 1 dienos pasirašytoms gyvybės draudimo sutartims pasibaigus, gyventojų pajamų mokesčiu bus apmokestinama gyvybės draudimo išmokos. Tuo tarpu sutartims, sudarytoms iki 2003 m. sausio 1 dienos, apmokestinimas netaikomas, net jei buvo naudojamos mokesčių lengvata. Dėl šios pataisos, gyventojai stengėsi sudaryti sutartis iki 2003 m. sausio 1 d.

74,4 mln. Lt gyvybės draudimo rinka padidėjo 2003 metais, bendra įmokų suma siekė 213,3 mln. Lt. 2002 m. 3 ketvirtį draudimo įmonės sudarė 9,8 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių. Tuo tarpu paskutinį 2002 m. ketvirtį, sutarčių skaičius išaugo iki 49,5 tūkst. Tokį staigų augimą įtakojo gyventojų skubėjimas pasinaudoti palankia įstatymine baze, galiojusia tik iki 2003 m. sausio 1d. Gyventojai, sudarę gyvybės draudimo sutartis 2002 m. pabaigoje, sumokėjo įmokas tik už kelis 2002 m. mėnesius, tuo tarpu 2003 m. jie jau mokėjo 12 mėnesinių įmokų. Dėl šios priežasties 2003 m. pasirašytų įmokų suma buvo ženkliai didesnė nei 2002 m.

2004 m. gyvybės draudimo rinkos augimas sulėtėjo – rinka išaugo apie 10%. Per šiuos metus Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 234,9 mln. Lt. gyvybės draudimo įmokų. Autorių nuomone, 2004 m. rinkos augimas sulėtėjo, nes didžioji dalis gyventojų, norėjusių sudaryti gyvybės draudimo sutartis, jas sudarė 2002 m., dėl palankios, tuo metu galiojusios įstatymonės bazės. Daugiausiai – 163,7 mln. Lt. Gyvybės draudimo rinka padidėjo 2006m. t.y. 56,7% daugiau nei 2005m. Realus gyvybės draudimo rinkos augimas buvo 51%. Kiekvienais metais gyvybės

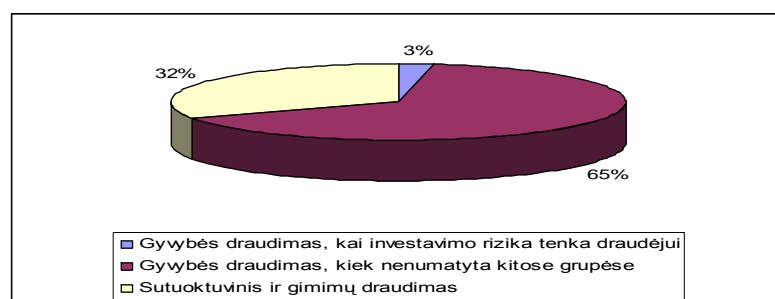
draudimo rinkoje daugiausiai įmokų pasirašoma paskutiniaisiais metų mėnesiais. Per 2006 metų lapkričio – gruodžio mėnesius pasirašytų įmokų suma viršijo 136,8 mln. litų, t.y. beveik trečdalis (30,2 proc.) visų per 2006 metus gyvybės draudimo rinkoje pasirašytų įmokų. Vienkartinių įmokų suma išaugo 4 kartus. Tradiciškai didesnę vienkartinių įmokų dalis skiriama gyvybės rizikos draudimui.

Toliau išanalizuojamos gyvybės draudimo įmokos pagal draudimo grupes, numatytas LR Draudimo įstatyme.

LR Draudimo įstatyme yra išskiriamos 3 pagrindinės gyvybės draudimo grupės:

1. Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui;
2. Gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse;
3. Sutuoktūvinis ir gimimų draudimas.

Per 2000 m., Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 76,3 mln. litų gyvybės draudimo įmokų.

2 pav. Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2000 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2000 m. 65% arba 49,9 mln. Lt. įmokų sudarė gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse. Autorių nuomone, šios gyvybės draudimo grupės užimama rinkos dalis tokia didelė, nes 2000 m. Lietuvoje veiklą vykdė senosios, tradicinės gyvybės draudimo kompanijos, kurioms buvo nepriimtinos gyvybės draudimo produktų naujovės. Jos platino tik tradicinius gyvybės draudimo produktus. 32% arba 24,4 mln. Lt įmokų sudarė sutuoktūvinis arba gimimų draudimas. Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui sudarė tik 3% arba 1,9 mln. Lt. įmokų, nes šią draudimo rūšį platino tik UAB “VB gyvybės draudimas”.

2001 m. Lietuvos gyvybės draudimo rinka išaugo 21,6 % - gyvybės draudimo įmonės pasirašė 92,8 mln. Lt įmokų, ką galime matyti priede nr.1. 65% arba 60,03 mln. Lt įmokų sudarė gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse. Nors šios draudimo grupės įmokos, lyginant su 2000 m., išaugo nuo 49,9 mln. Lt iki 60,03 mln Lt, tačiau užimamos rinkos procentinė išraiška liko

lygi 65%. Sutuoktulinio ir gimimų draudimo įmokų suma sumažėjo nuo 24,4 mln. Lt iki 24,16 mln. Lt, atitinkamai sumažėjo šios draudimo grupės užimama rinkos dalis nuo 32% iki 26%. Ši sumažėjimą galima paaiškinti aktyvesne naujų gyvybės draudimo įmonių veikla, o šios draudimo grupės produktus platino tik Lietuvos draudimas (seniausia gyvybės draudimo kompanija Lietuvoje) ir Hansa gyvybės draudimas parėmęs visas Lietuvos draudimo gyvybės draudimo sutartis, pasirašytas nuo 1997 m. rugpjūčio 1 d. Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, pasirašytų įmokų suma padidėjo nuo 1,9 mln. Lt iki 8,64 mln. Lt. Šios draudimo rūšies užimama rinkos dalis padidėjo nuo 3% iki 9%. Autorių nuomone, 2001 m. prasidėjo spartus gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, augimas, nes tai buvo naujusias ir patraukliausias gyvybės draudimo produktas rinkoje.

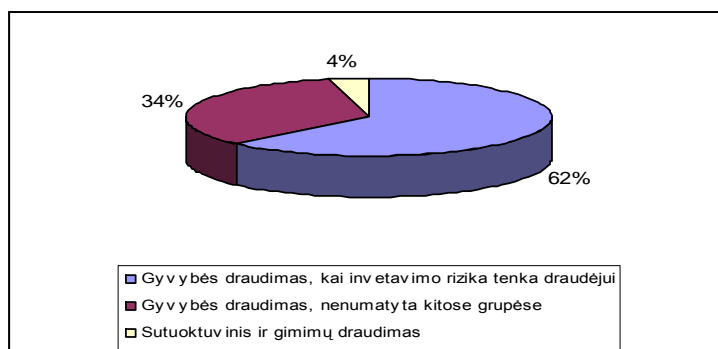
2002 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 139,5 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų – 50,3% daugiau nei 2001 m. (Priedas Nr.2) 2002 m. draudimo įmonės pasirašė 87,92 mln. Lt gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų. Nors įmokų suma, lyginant su 2001 metais padidėjo (buvo pasirašyta 60,03 mln. Lt įmokų), tačiau visa gyvybės draudimo rinka augo sparčiau nei ši draudimo rūšis. Taigi gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse užimamos rinkos dalis sumažėjo nuo 65% iki 63%. Sutuoktulinio ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma neženkliai mažėjo – nuo 24,14 mln. Lt įmokų 2001 metais iki 24,04 mln. Lt įmokų 2002 m.. Nuo 26% iki 17% sumažėjo sutuoktulinio ir gimimų draudimo užimamos rinkos dalis. Šios draudimo grupės įmokų suma, kaip ir praeitais metais, mažėjo, nes atsirado geresnių ir naujasnių gyvybės draudimo produktų, o ši draudimo grupė buvo pasenusi. Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, rinka augo – pasirašyta 27,57 mln. Lt įmokų, užimamos rinkos dalis pagal įmokas padidėjo nuo 9% iki 20%. Pasikartoję paskutinių metų tendencija, kuomet šios gyvybės draudimo grupės pasirašytų įmokų suma sparčiai augo, nes gyventojai, sudarę šios gyvybės draudimo sutartis, turėjo galimybę uždirbti daugiau, nei sudarę kitų gyvybės draudimo grupių sutartis.

2003 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 213, 29 mln. Lt. įmokų, gyvybės draudimo rinka išaugo 52,9%. (Priedas Nr.3) 2003 m. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, pasirašytų įmokų suma išaugo iki 120,2 mln. Lt, tačiau rinkos dalis pagal įmokas sumažėjo nuo 63% iki 56%, nes mažėjo šios gyvybės draudimo grupės naujai sudarytų sutarčių skaičiu. Sutuoktulinio ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma sumažėjo iki 23,18 mln. Lt (2002 m. pasirašyta 24,04 mln. Lt įmokų). Sutuoktulinio ir gimimų draudimo užimama rinkos dalis sumažėjo nuo 17% iki 11%. Autorių nuomone, šios draudimo grupės pasirašytų įmokų suma mažėjo, nes gyvybės draudimo įmonės sudarinėjo vis mažiau šios draudimo grupės sutarčių. Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui užimamos rinkos dalis pagal įmokas išaugo nuo 20% iki 33%, įmokų suma

išaugo iki 69,88 mln. Lt (2002 m. pasirašyta 27,57 mln. Lt įmokų). Šios draudimo grupės naujų gyvybės draudimo sutarčių skaičius ženkliai didėjo, tai ir įtakojė spartų pasirašytų įmokų augimą.

2004 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 234,94 mln. Lt įmokų, gyvybės draudimo rinka išaugo 10,1%. (Priedas Nr.4) 2004 m. išliko praeitų metų tendencija – gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse bei sutuoktulinio draudimo užimamos rinkos dalis pagal įmokas mažėjo, o gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, užimama rinka pagal įmokas augo. Pasirašyta 126,78 mln. Lt gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų. Gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse užimamos rinkos dalis sumažėjo nuo 52% iki 54%. Sutuoktulinio ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma sumažėjo nuo 23,18 mln. Lt iki 20,68 mln. Lt. 2004 m. sutuoktulinis ir gimimų draudimas užėmė 9% visos gyvybės draudimo rinkos. Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui užimamos rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas išaugo nuo 33% iki 37% ir sudarė 87,46 mln. Lt įmokų.

2005 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 288,6 mln. Lt įmokų. Gyvybės draudimo rinka išaugo 23 %. (Priedas Nr.5) Nors 2005 m. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, pasirašytų įmokų suma išaugo nuo 126,8 mln. Lt iki 141.4 mln. Lt, tačiau šios draudimo grupės svarba visame gyvybės draudime mažėjo, todėl šios gyvybės draudimo grupės užimama rinkos dalis sumažėjo 5%. Išliko praeitų metų tendencija, sutuoktulinio ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma mažėjo, o šios draudimo grupės užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas liko tik 6%. Mažėjant sutuoktulinio ir gimimų bei gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse svarbai, sparčiai auga gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, užimama rinkos dalis. Pastarosios draudimo grupės pasirašytų įmokų suma išaugo nuo 87,5 mln. Lt iki 128.9 mln. Lt. Atitinkamai, šios draudimo grupės užimama rinkos dalis išaugo 8 procentiniais punktais, iki 45%.

3 pav. . Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2006 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2006 m. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, pasirašytų įmokų suma išaugo iki 152,3 mln. Lt, tačiau rinkos dalis pagal įmokas sumažėjo nuo 49% iki 34%, nes žmonės labiau buvo linkę rizikuoti ir rinkosi gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka pačiam draudėjui. Čia ir buvo pastebėtas akivaizdus augimas. 2005 metais rinkos dalis šiai grupei buvo tekusi 45%, o jau 2006 ši draudimo grupė buvo stipri lyderė, jos rinkos dalis siekė net 62%. Sutuoktinių ir gimimų draudimo rinka sumažėjo dar 2% ir jau 2006 metais tai sudarė 4% visos gyvybės draudimo rinkos. Buvo pasirašyta įmokų tik už 16,3 mln.Lt, lyginant su 2005 metais pasirašytų įmokų suma sumažėjo 2 mln.Lt. O tuo tarpu gyvybės draudimas, kai investavimo rizika draudėjui, per vienerius metus įmokos padidėjo nuo 128,9 mln.Lt iki 283,9 mln.Lt

2007 m. liepos mėnesį gyvybės draudimo įmokų pasirašyta 13,4 proc. mažiau nei birželio mėnesį (už 66 mln. Lt), tačiau per septynis šių metų mėnesius buvo užfiksuotas rekordiškas 76,4 proc. gyvybės draudimo rinkos augimas. Gyvybės draudimo rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas padidėjo iki 32,9 proc. – pernai metų septynių mėnesių duomenys rodė 26 proc. rinkos dalį.

2000 – 2006 m. gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, pasirašytų įmokų suma išaugo nuo 1,9 mln. Lt iki 283,9 mln. Lt. Užimama rinkos dalis analizuojamu laikotarpiu padidėjo nuo 3% iki 62%. Augimą labiausiai įtakojo pelningas draudimo įmonių investavimas bei galimybė gauti didesnę investicinę grąžą. Taip pat didelę įtaką turėjo visuomenės informuotumas apie gyvybės draudimo teikiamą naudą bei išaugęs pasitikėjimas gyvybės draudimo kompanijomis.

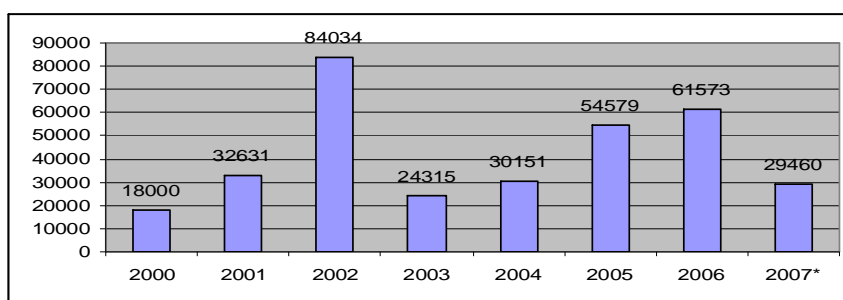
Analizuojamu laikotarpiu, gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų suma išaugo nuo 49,9 mln. Lt. iki 152,3 mln. Lt. Nors šios draudimo grupės įmokų suma išaugo 3 kartus, tačiau užimama rinkos dalis sumažėjo nuo 65% iki 34%, nes visa gyvybės draudimo rinka 2000 – 2006 m., augo sparčiau nei ši draudimo grupė.

Per 2000 – 2006 m. sutuoktinių ir gimimų draudimo pasirašytų suma sumažėjo nuo 24,4 mln. Lt. iki 16,2 mln. Lt. Nors pasirašytų įmokų suma sumažėjo nežymiai, tačiau šios draudimo grupės užimama rinkos dalis sumažėjo nuo 32% iki 4%. Ši draudimo grupė buvo pasenusi, ją platino tik seniausios gyvybės draudimo kompanijos, todėl jos svarba gyvybės draudimo rinkoje vis mažėjo. Kiekvienais analizuojamais metais, sutuoktinių ir gimimų draudimo bei gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, svarba ir užimama rinkos dalis visame gyvybės draudime tolygiai mažėjo, nes vis didesnę rinkos dalį užėmė nauja gyvybės draudimo grupė – gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

3.1.2. Sudarytų gyvybės draudimo sutarčių dinamika (2000 – 2007 m.)

Draudimo sutartis – tai dvišalis draudėjo ir draudimo įmonės susitarimas, kuriuo draudėjas įsipareigoja visą draudimo laikotarpį draudimo kompanijai mokėti nustatyto dydžio įmokas, draudimo kompanija įsipareigoja draudėjui mokėti išmokas atsistigus draudiminiam įvykiui, bei sutarties galiojimo pabaigoje išmokėti sukauptą sumą ir investicinę grąžą.

2000 – 2007 m. naujų gyvybės draudimo sutarčių skaičius ženkliai svyravo. Per visą analizuojamą laikotarpį Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 334,7 tūkst. gyvybės draudimo sutarčių.

4 pav. Sudarytos gyvybės draudimo sutartys Lietuvoje (2000 – 2007*m. II ket)

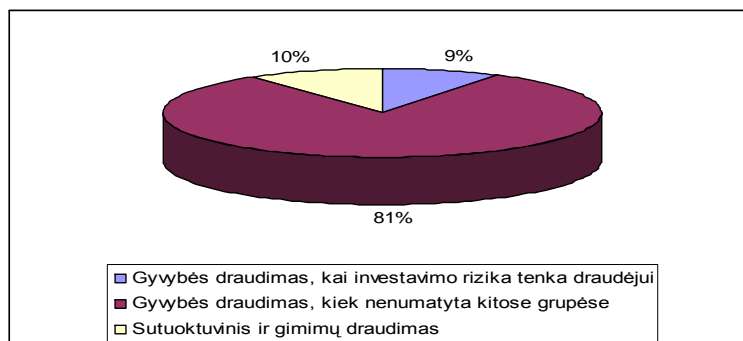
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2000 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 18 tūkst. gyvybės draudimo sutarčių. 2001 m. sudarytų sutarčių skaičius, lyginant su 2000 m., padidėjo 81.3 % iki 32,6 tūkst. sutarčių. Tokį didelį naujai sudarytų gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus augimą įtakojo didesnė konkurencija rinkoje, nes 2001 m. Lietuvoje veiklą pradėjo vykdyti 4 naujos gyvybės draudimo kompanijos - “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” bei “Seesam gyvybės draudimas”. Analizuojamu laikotarpiu didžiausias sutarčių skaičius sudarytas 2002 m. – 84 tūkst. Autorių nuomone, tokį naujai sudarytų gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus padidėjimą įtakojo tai, kad 2002 m. pabaigoje buvo išleista LR Gyventojų pajamų mokesčio pataisa, kuri skelbė, kad nuo 2003 m. sausio 1 dienos pasirašytoms gyvybės draudimo sutartims pasibaigus, gyventojų pajamų mokesčiu bus apmokestinama gyvybės draudimo išmokos. Tuo tarpu sutartims, sudarytoms iki 2003 m. sausio 1 dienos, apmokestinimas netaikomas, net jei buvo naudojamos mokesčių lengvata. Dėl šios pataisos, gyventojai stengėsi sudaryti sutartis iki 2003 m. sausio 1 d.

Įsigaliojus priimtam įstatymui 2003 m. sudarytų sutarčių skaičius ženkliai sumažėjo – nuo 84 tūkst. iki 24,3 tūkst. 2004 m. sudarytų sutarčių skaičius padidėjo iki 30,1 tūkst. 2005 m. naujai

sudarytų gyvybės draudimo sutarčių skaičius ir siekė 54,46 tūkst. Nors 2005 m. įstatymai, reglamentuojantys gyvybės draudimą, nebuvo tokie palankūs kaip 2002 m., tačiau nepaisant to, naujų sutarčių skaičius augo dėl kitų priežasčių: padidėjusio bendro vidaus produkto, išaugusio vidutinio darbo užmokesčio bei mažėjant nedarbo lygiui. 2006 m. buvo sudaryta 61,6 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių ir tai sudarė 12,8 procento daugiau, nei 2005m. Tačiau 2002 metų rezultato (kai buvo sudaryta daugiau nei 84 tūkst. draudimo sutarčių) pasiekti nepavyko. Gyvybės draudimo sutartys yra ilgalaikės, todėl galiojančių sutarčių skaičius yra žymiai didesnis. 2006 metų pabaigoje galiojančių sutarčių skaičius siekė 281,4 tūkst., t.y. 12,8% daugiau nei 2005 metų pabaigoje. Absoliutus galiojančių sutarčių skaičius per metus išaugo beveik 32 tūkst. vnt., tai sudaro 51,9 proc. naujai sudarytų sutarčių. Likę 48,1 proc. naujai sudarytų sutarčių kompensavo senas pasibaigusias ar anksčiau laiko nutrauktas sutartis.

2000 m. draudimo įmonės sudarė 18 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių.

5 pav. Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2000 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Draudimo įmonės 2000 m. sudarė 14,6 tūkst. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutarčių. Ši draudimo grupė užėmė 81% naujai sudarytų gyvybės draudimo sutarčių rinkos. Autorių nuomone, šios gyvybės draudimo grupės užimama rinkos dalis tokia didelė, nes 2000 m. Lietuvoje veiklą vykdė senosios, tradicinės gyvybės draudimo kompanijos, kurioms buvo nepriimtinos gyvybės draudimo produktų naujovės. Jos platino tik pasenusius tradicinius gyvybės draudimo produktus. Sudaryta 1,8 tūkst. sutuoktūvinio ir gimimų draudimo sutarčių (10% visų naujai sudarytų sutarčių). 1,6 tūkst. arba 9% nuo visų naujai sudarytų sutarčių sudarė gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartys.

Per 2001 m. gyvybės draudimo įmonės sudarė 32,6 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių. (Priedas Nr.6) 2001 m. gyvybės draudimo sutarčių skaičius, palyginti su 2000 m. išaugo 81,2%. 2001 m. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse sutarčių skaičius padidėjo nuo 14,6

tūkst. (2000 m.) iki 25,3 tūkst. Nors šios draudimo rūšies sutarčių buvo sudaryta ženkliai daugiau nei 2000 m., naujų sutarčių rinka augo sparčiau, todėl gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, užimama naujų sutarčių rinkos dalis sumažėjo nuo 81% iki 77%. Sutuoktulinio ir gimimų draudimo naujų sutarčių skaičius padidėjo nuo 1,8 tūkst. (2000 m.) iki 2,8 tūkst., tačiau užimama naujų sutarčių rinkos dalis sumažėjo nuo 10% iki 9%. Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui sutarčių skaičius išaugo nuo 1,6 tūkst. iki 4,5 tūkst. Šios gyvybės draudimo grupės užimama naujų sutarčių rinkos dalis išaugo nuo 9% (2000 m.) iki 14%.

2002 metais sudaryta 84,03 tūkst. gyvybės draudimo sutarčių, arba 157,7% daugiau nei 2001m. (Priedas Nr.7) Gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse naujų sutarčių skaičius ženkliai išaugo – nuo 14,6 tūkst. (2001 m.) iki 52,5 tūkst. sutarčių. Tačiau, šios draudimo rūšies naujų sutarčių skaičius augo lėčiau nei visa naujų gyvybės draudimo sutarčių rinka, todėl gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse užimama naujų sutarčių rinkos dalis sumažėjo nuo 77% iki 62%. Per 2002 m. išaugo naujų sutuoktulinio ir gimimų draudimo sutarčių skaičius – nuo 2,8 tūkst. (2001 metais) iki 3,1 tūkst. Tačiau visos naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos augimas buvo spartesnis, todėl sutuoktulinis ir gimimų draudimas užėmė tik 4% naujų sutarčių rinkos. Labiausiai išaugo gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui sutarčių skaičius – nuo 4,5 tūkst. iki 28,4 tūkst. Ši draudimo grupė užėmė 34% visų naujai sudarytų gyvybės draudimo sutarčių rinkos.

Tokį spartų naujų gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus augimą labiausiai įtakojo 2002 m. pabaigoje priimta LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisa, kuri skelbė, kad nuo 2003 m. sausio 1 dienos pasirašytoms gyvybės draudimo sutartims pasibaigus, gyventojų pajamų mokesčiu bus apmokestinama gyvybės draudimo išmokos. Tuo tarpu sutartims, sudarytoms iki 2003 m. sausio 1 dienos, apmokestinimas netaikomas, net jei buvo naudojamosi mokesčių lengvata. Dėl šios pataisos, gyventojai stengėsi sudaryti sutartis iki 2003 m. sausio 1 d.

2003 m. sudaryta 24,2 tūkst. gyvybės draudimo sutarčių – 71% mažiau nei 2002 m. (Priedas Nr.8) Staigų naujų gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus mažėjimą įtakojo 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusi LR Gyventojų pajamų mokesčio lengvata, reglamentuojanti sutarčių apmokestinimą laikotarpiui pasibaigus.

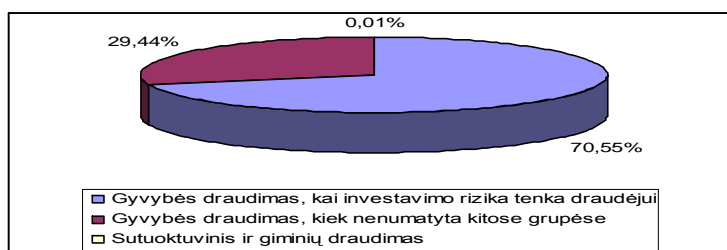
Gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse sutarčių skaičius sumažėjo iki 13,4 tūkst. ir užėmė 55% naujai sudarytų sutarčių rinkos, 7 % mažiau, nei praeitais metais. Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutarčių skaičius sumažėjo iki 10,2 tūkst. Ši draudimo rūšis užėmė 42% naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos. Sutuoktulinio ir gimimų

draudimo naujų sutarčių skaičius sumažėjo nuo 3,1 tūkst. (2002 m.) iki 0,6 tūkst. ir užėmė 3% visų naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos.

2004 m. sudaryta 30,2 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių, 24% daugiau nei 2003 m. (Priedas Nr.9) 2004 m., kas antras draudėjas sudarė gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui sutartį. Šios draudimo rūšies rinka 2000 – 2004 m. išaugo nuo 9% iki 50%. 2004 m. sudaryta 15,2 tūkst. naujų gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutarčių. Gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, naujų sutarčių skaičius išaugo nuo 13,4 tūkst. (2003 m.) iki 14,5 tūkst. Tačiau šios draudimo rūšies užimama naujų sutarčių rinkos dalis sumažėjo nuo 55% iki 48%, nes mažėjo šios gyvybės draudimo grupės svarba visame gyvybės draudime.

2005 m. sudaryta 54,5 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių. T. y. 80% daugiau nei praėjusiais metais. (Priedas Nr.10). Didžiąją naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos dalį (61,2 %) užėmė gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartys. Vis mažesnę svarbą gyvybės draudime užėmė gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse, užimama naujų sutarčių rinkos dalis sumažėjo nuo 48% iki 38,4%. Per 2005 m. sudaryta tik 214 naujų sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutarčių, ši draudimo grupė užėmė tik 0,4 % naujai sudarytų gyvybės draudimo sutarčių rinkos.

2006 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 61,5 tūkst. gyvybės draudimo sutartis, 12% daugiau nei 2005 m.

6 pav. Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2006 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2006 m. Gyvybės draudimo sudarytos sutartys pagal grupes pateikė įdomius rezultatus. Sutuoktuvinis ir giminių draudimas, galima teigti, kad visai yra bandomas išstumti iš rinkos, per 2006 m. buvo pasirašytos tik 7 sutartys šio draudimo. Kaip ir buvo tikėtasi, didžiausią rinkos dalį atsigriebia gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Lyginant su 2005 m. rinkos dalis išaugo 10% ir buvo pasirašyta 43,4 tūkst. sutarčių. Gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse rinkos dalis sumažėjo iki 29%, sutarčių buvo pasirašyta 18,1 tūkst.

2007 m. per du pirmus ketvirčius buvo užfiksuotas rekordinis gyvybės rinkos augimas. Buvo sudaryta 29,4 tūkst. gyvybės draudimo sutarčių. Liepos mėnesį gyvybės draudimo įmokų pasirašyta 13,4 proc. mažiau nei birželio mėnesį (už 66 mln. Lt), tačiau per septynis šių metų mėnesius buvo užfiksuotas 76,4 proc. gyvybės draudimo rinkos augimas. Liepos mėnesį daugiausiai pasirašyta investicinio gyvybės draudimo sutarčių – 4197 sutartys už 53,9 mln. Lt.

Nuo 2000 iki 2007 m., analizuojant kiekvienus metus atskirai, gyvybės draudimo įmokų pasiskirstyme pagal draudimo rūšis vyrauja gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse. Tačiau nuo 2001 m. po truputį mažėja rinkos dalis tenkanti šiai rūšiai. Analizuojamu laikotarpiu, gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse užimama rinkos dalis pagal sudarytas sutartis sumažėjo nuo 77% iki 29%.

Išliko paskutinių metų tendencija – gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse ir sutuoktulinio ir gimimų draudimo sutarčių skaičius procentine dalimi visuose pardavimuose mažėjo. Pradedant 2002 m., gyvybės draudimo įmokų pasiskirstyme pagal draudimo rūšis pradėjo ženkliai mažėti sutuoktinių ir gimimų draudimo įmokų procentinė dalis. Nuo 2002 m. šios rūšies užimama rinkos dalis pagal sudarytas sutartis sumažėjo nuo 10% iki 2%. Atitinkamai, prasidėjo spartus gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, augimas. Nuo 2000 m. šios rūšies užimama rinkos dalis pagal sudarytas sutartis ženkliai padidėjo nuo 9% iki 71%.

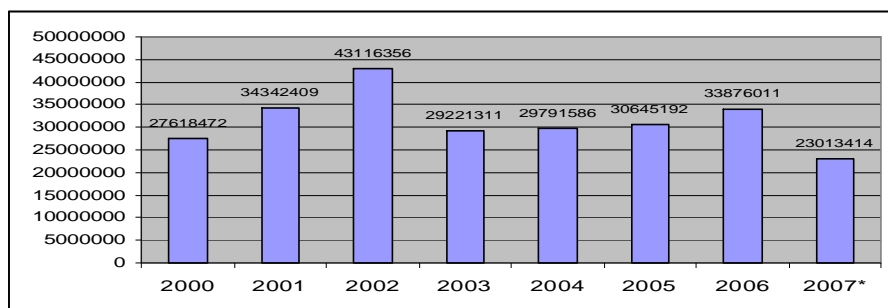
Analizuojamu laikotarpiu, didžiausias naujai sudarytų sutarčių skaičius buvo 2002 m. – 84,03 tūkst. tai labiausiai įtakojo, gyventojų skubėjimas pasinaudoti palankia įstatymone baze.

Kiekvienais analizuojamais metais, sutuoktulinio ir gimimų draudimo bei gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, svarba ir užimama rinkos dalis visame gyvybės draudime tolygiai mažėjo, nes vis didesnę rinkos dalį užėmė nauja gyvybės draudimo grupė – gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

3.1.3. Apmokėtų žalų dinamika, Lt (2000 – 2007 m.)

Apmokėta žala, tai pinigų suma, kurią draudimo kompanija išmoka draudėjui, atsitikus draudimo sutartyje numatytam draudiminiam įvykiui.

Analizuojamu laikotarpiu, nuo 2000 iki 2007m. antro ketvirčio, Lietuvos gyvybės draudimo kompanijos apmokėjo žalų už 251,6 mln. Litų.

7 pav. Apmokėtos žalos Lietuvoje (2000 – 2007*m. II ket.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Per 2000 m., draudimo įmonės apmokėjo 27,6 mln. Lt. žalų. 2001 m. apmokėtų žalų suma padidėjo 24,3% ir siekė 34,3 mln. Lt. 2002 m. draudimo įmonės išmokėjo 43,1 mln. Lt žalų – 25,6% daugiau nei 2001 m. 2003 m. išmokėtų žalų suma sumažėjo 32,3% lyginant su 2002 m. ir siekė 29,2 mln. Lt. 2004 m. draudimo įmonės išmokėjo 29,8 mln. Lt žalų – 2% daugiau nei 2003 m.. 2005 m. išmokėtų žalų suma siekė 30,5 mln. Lt, o 2006 m. išmokėtų žalų suma padidėjo iki 33,9 mln. Lt ir tai sudarė 11,1% daugiau nei 2005 m. 2007 m. Draudimo bendrovių pateikti septynių mėnesių duomenys rodo, kad gyvybės draudimo išmokų apimtys taip pat didėjo – įmonės per septynis mėnesius išmokėjo 29,8 mln. Lt išmokų arba 51,4% daugiau nei pernai.

Ilgalaikėje perspektyvoje matosi didžiulis gyvybės draudimo augimo potencialas Lietuvoje, nes ši šaka šalyje yra silpnai išvystyta. Dėl žemo gyventojų pajamų lygio ir supratimo trūkumo apie draudimo produktus, gyvybės draudimas Lietuvoje vystėsi pakankamai lėtai. Palaipsniui augant taupymui gyvybės draudimo rinka turėtų išsibėgėti.

4. LIETUVOS GYVYBĖS DRAUDIMO ĮMONIŲ ANALIZĖ

Šiuo metu gyvybės draudimo veiklą vykdo 7 gyvybės draudimo kompanijos: UAB „Hansa gyvybės draudimas“, UAB „Commercial Union Lietuva gyvybės draudimas“, UAB „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“, UAB „SEB VB gyvybės draudimas“, UAB „Bonum Publicum“ gyvybės draudimas, UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ ir UAB „Seesam Lietuva gyvybės draudimas“.

UAB „Hansa gyvybės draudimas“

2003 m. spalio 9 d. AB „Lietuvos draudimas“ ir AB bankas „Hansabankas“ pasirašė sutartį, pagal kurią bankas įsigijo 100 proc. UAB „Lietuvos draudimas gyvybės draudimo“ akcijų. 2004 m. balandžio mėnesį bendrovės „Lietuvos draudimas“ gyvybės draudimo pavadinimas pakeistas į UAB „Hansa gyvybės draudimas“.

UAB „Hansa gyvybės draudimas“ įstatinis kapitalas yra 10 mln. Lt. Pagrindinis bendrovės akcininkas – AB bankas „Hansabankas“.

UAB „Commercial Union Lietuva gyvybės draudimas“

UAB "Commercial Union Lietuva Gyvybės draudimas" Lietuvoje pradėjo veiklą 2001 m. lapkričio mėn.

UAB "Commercial Union Lietuva Gyvybės draudimo" įstatinis kapitalas yra 5,95 mln. Lt. Pagrindinis bendrovės akcininkas - Commercial Union Polska - Towarzystwo Ubezpieczen na Zycie Spolka Akcyjna.

UAB „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“

UAB "ERGO Lietuva gyvybės draudimas" įsteigta 1995 metais

UAB "ERGO Lietuva gyvybės draudimo" įstatinis kapitalas yra 6 mln. litų. Pagrindinis bendrovės akcininkas - perdraudimo kompanija "Munich Re".

UAB „SEB VB gyvybės draudimas“

UAB „SEB VB gyvybės draudimas“ – AB „Vilniaus banko“ gyvybės draudimo bendrovė, įsteigta 1999 m. birželio 11 dieną.

UAB „SEB VB gyvybės draudimas“ įstatinis kapitalas yra 6,033 mln. Lt. Pagrindinis bendrovės akcininkas – AB „SEB Vilniaus bankas“.

UAB „Bonum Publicum“

Gyvybės draudimo bendrovė "Bonum Publicum" yra lietuviško kapitalo įmonė, įkurta 2000 m. rugpjūčio 31d.

"Bonum Publicum" įstatinis kapitalas yra 14,01 mln. Lt. Pagrindinis bendrovės akcininkas – UAB „Ūkio banko investicinė grupė“.

UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“

PZU Lietuva gyvybės draudimas" - tai naujas UAB "NORD/LB gyvybės draudimas" įsteigto 2001 m. balandžio mėnesį, pavadinimas.

UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas" įstatinis kapitalas yra 24,754 mln. Lt. Pagrindinis bendrovės akcininkas - Powszechny Zakład Ubezpieczen S.A.

UAB „Seesam Lietuva gyvybės draudimas“

Gyvybės draudimo kompanija UAB „Seesam Lietuva gyvybės draudimas" įsteigta 2001 m. „Seesam Lietuva gyvybės draudimo" įstatinis kapitalas yra 8,55 mln. litų. Bendrovė yra 100 proc. užsienio kapitalo kompanija. „Seesam Lietuva gyvybės draudimo" akcininkas – „Seesam Elukindlustuse Aktsiaselts“

UAB “Lietuvos draudimo gyvybės draudimas”

1921 m. vasario mėn. buvo įkurtas "Lietuvos draudimo" pirmtakas - Lietuvos valstybinio apdraudimo įstaiga. 1996 m. „Valstybinė draudimo įstaiga“ buvo reorganizuota į akcinę bendrovę "Lietuvos draudimas".

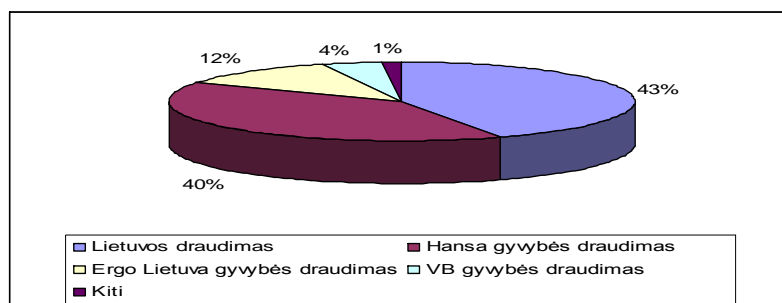
2003-ųjų m. viduryje AB "Lietuvos draudimas" priėmė sprendimą koncentruotis į ne gyvybės draudimo verslą. 2003-ųjų m. spalio 9 d. AB "Lietuvos draudimas" ir AB "Hansabankas" pasirašė UAB "Lietuvos draudimo gyvybės draudimas“ 100 proc. akcijų pardavimo - pirkimo sutartį.

„Lietuvos draudimas“ vykdo įsipareigojimus pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31d.

4.1 Pasirašytų įmokų dinamika 2000 – 2006 metais

Draudimo įmoka, tai pinigų suma, kurią, sudarydamas sutartį, draudėjas įsipareigoja mokėti draudimo įmonei visą sutarties galiojimo laikotarpį. Draudėjas pasirenka įmokos dydį bei mokėjimo periodiškumą.

2000 m. Lietuvoje veiklą vykdė 8 gyvybės draudimo įmonės. Keturios įmonės: „Lietuvos draudimas“ (vykdė įsipareigojimus, pagal gyvybės draudimo sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d.), „Hansa gyvybės draudimas“, „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ ir „SEB VB gyvybės draudimas“ užėmė 99% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. Likusioms keturios gyvybės draudimo įmonės – „Bonum publicum“, „Hermis asmens draudimas“ (draudimo veiklos leidimas atšauktas 2000 m. gegužės 30 d.), draudimo įmonė prijungta prie „SEB VB gyvybės draudimo“), „Lindra gyvybės draudimas“ bei „Preventa“ (vykdo įsipareigojimus pagal gyvybės draudimo sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d.) – teko tik 1% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos.

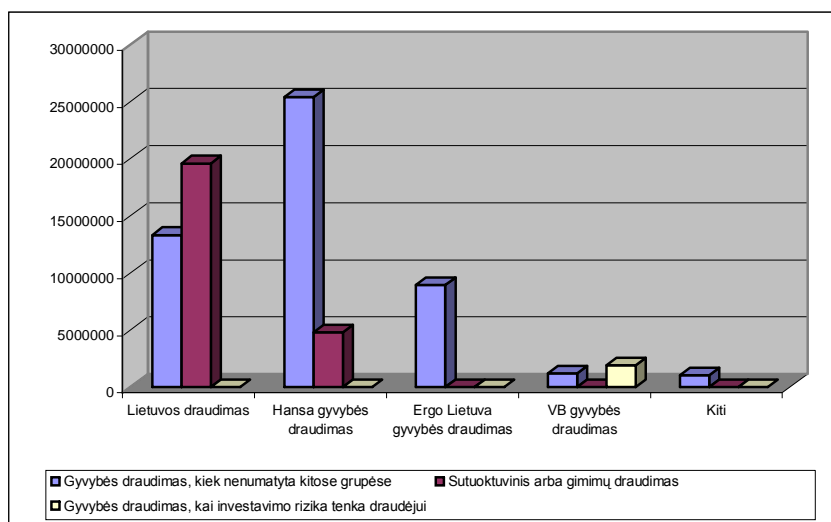
8 pav. Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2000 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2000 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 76,3 mln. Lt įmokų.

Didžiausią Lietuvos gyvybės draudimo rinkos dalį (43%) užėmė „Lietuvos draudimas“, pasirašęs 32,9 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų. „Lietuvos draudimo“ užimama rinkos dalis buvo didžiausia, nes ši įmonė yra seniausiai gyvybės draudimo veiklą Lietuvoje vykdanti gyvybės draudimo kompanija bei turinti didžiausią galiojančių gyvybės draudimo sutarčių skaičių. „Hansa gyvybės draudimas“ per 2000 m. pasirašė 30,2 mln. Lt įmokų ir užėmė 40% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. Ši gyvybės draudimo kompanija perėmė „Lietuvos draudimo“ sutartis, sudarytas nuo 1997 m. rugpjūčio 1 d., todėl jos užimama rinkos dalis buvo pakankamai didelė nors ši kompanija realiai veiklos nevykdė. „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ pasirašė 8,9 mln. Lt įmokų, o „SEB VB gyvybės draudimo“ pasirašytų įmokų suma sudarė 3,1 mln. Lt.

2000 m. visų gyvybės draudimo įmonių didžiąją dalį pasirašytų įmokų sudarė gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse. Sutuoktulinio ir gimimų draudimo įmokas pasirašinėjo tik „Lietuvos draudimas“ ir „Hansa gyvybės draudimas“. Tik „SEB VB gyvybės draudimas“ platino gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

9 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2000 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2000 m. „Lietuvos draudimas“ naujų gyvybės draudimo sutarčių nesudarinėjo, tik vykdė išipareigojimus, pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. 60% šios įmonės pasirašytų įmokų sudarė sutuoktulinis ir gimimų draudimas – 19,6 mln. Lt. Likusieji 40% – gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse (13,3 mln. Lt). „Lietuvos draudimas“ nepasirašinėjo gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų.

„Hansa gyvybės draudimas“ 2000 m. pasirašė 25,4 mln. Lt, gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų. Ši draudimo rūšis sudarė 84% visų „Hansa gyvybės draudimo“ pasirašytų įmokų. Tik 16% arba 4,8 mln. Lt „Hansa gyvybės draudimas“ pasirašė sutuoktulinio arba gimimų draudimo įmokų.

„Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ 2000 m. platino tik gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse – pasirašyta 8,9 mln. Lt įmokų.

2000 m. tik „SEB VB gyvybės draudimas“ platino gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartis. „SEB VB gyvybės draudimas“ per 2000 m. pasirašė 1,9 mln. Lt įmokų. Šiek tiek mažiau – 1,2 mln. Lt „SEB VB gyvybės draudimas“ pasirašė gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų.

Kitos gyvybės draudimo įmonės (“Bonum publicum”, “Hermis asmens draudimas”, “Lindra gyvybės draudimas” bei “Preventa”) platino tik gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse – įmonės pasirašė 1,03 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų.

2001 m. Lietuvoje vykdė veiklą 11 gyvybės draudimo įmonių. 4 naujos įmonės pradėjo vykdyti veiklą – “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” bei “Seesam gyvybės draudimas”. “Hermis asmens draudimo” veiklos leidimas atšauktas 2000 m. gegužės 30 d., įmonė prijungta prie “SEB VB gyvybės draudimo”. (Priedas Nr. 11). 2001 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 92,8 mln. Lt įmokų, gyvybės draudimo rinka išaugo 21,6%. “Hansa gyvybės draudimas” stiprino lyderio poziciją bei užėmė 42% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. Ši įmonė per 2001 m. pasirašė 39,7 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų.

“Lietuvos draudimo” užimama rinkos dalis ženkliai sumažėjo – nuo 43% iki 29%. Įmonės pasirašytų įmokų suma per 2001 metus sumažėjo nuo 32,9 mln. Lt (2000 m.) iki 27,4 mln. Lt, nes įmonė nesudarinėjo naujų sutarčių, tik vykdė išipareigojimus pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d. „Lietuvos draudimo“ galiojančių sutarčių skaičius per 2001 m. sumažėjo nuo 145,5 tūkst. iki 113,5 tūkst., todėl mažėjo tiek pasirašytų įmokų suma, tiek įmonės užimama rinkos dalis. “Ergo Lietuva gyvybės draudimo” užimama rinkos dalis išaugo nuo 12% iki 15%, įmonė pasirašė 13,5 mln. Lt įmokų.

“SEB VB gyvybės draudimas” per 2001 m. pasirašė 9,9 mln. Lt įmokų bei užėmė 11% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos.

Iš keturių įmonių, kurios pradėjo vykdyti veiklą 2001 m., daugiausiai įmokų pasirašė “Sampo gyvybės draudimas” – 0,7 mln. Lt. Ši įmonė užėmė 1% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. Autorių nuomone, ši įmonė plėtėsi dėka efektyvaus bankinio pardavimo kanalo (per „Sampo“ banko padalinius).

Kitos įmonės (“Bonum publicum”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Lindra gyvybės draudimas”, “Preventa”, “Nord/LB gyvybės draudimas” bei “Seesam Lietuva gyvybės draudimas”) per 2001 m. pasirašė tik 1,7 mln. Lt įmokų bei užėmė 2% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos.

2001 m. išliko paskutinių metų tendencija – didžiąją dalį pasirašytų įmokų sudarė gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse. Šios gyvybės draudimo grupės įmokas pasirašinėjo visos Lietuvos gyvybės draudimo įmonės. Sutuoktuvinio ir gimimų draudimo įmokas, kaip ir 2000 m., pasirašinėjo tik “Lietuvos draudimas” bei “Hansa gyvybės draudimas”. Tai buvo pasenusi

draudimo grupė, didžioji įmokų dalis gauta iš sutačių, sudarytų ankstesniais metais. 2001 m. gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokas pasirašinėjo 4 gyvybės draudimo įmonės: “SEB VB gyvybės draudimas”, “Bonum publicum” bei naujos į rinką atėjusios įmonės – “Sampo gyvybės draudimas” ir “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”. (Priedas Nr. 12).

2001 m. “Lietuvos draudimas” pasirašinėjo dviejų draudimo grupių – gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse bei sutuoktuvinio ir gimimų draudimo įmokas. Įmonė pasirašė 17,4 mln. Lt sutuoktuvinio ir gimimų draudimo įmokų (63% visų “Lietuvos draudimo” pasirašytų įmokų). Gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse pasirašytų įmokų suma sudarė 10,03 mln. Lt, arba 37% “Lietuvos draudimo” pasirašytų įmokų.

83% pasirašytų “Hansa gyvybės draudimo” įmokų sudarė gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse. Per 2001 m. įmonė pasirašė 32,9 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų.

“Ergo gyvybės draudimas” 2001 m. toliau platino tik gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse – pasirašytų įmokų suma siekė 13,5 mln. Lt.

“SEB VB gyvybės draudimas” išliko lyderiu pagal pasirašytas gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokas. Įmonė per metus pasirašė 8,4 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų (4 kartus daugiau nei praeitais metais). “SEB VB gyvybės draudimas” pasirašė 1,5 mln. Lt. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų. Autorių nuomone, įmonė išnaudojo efektyvų bankinį pardavimų kanalą – gyvybės draudimo paslaugas platino per „SEB Vilniaus banko padalinius“, todėl taip sparčiai plėtėsi.

2002 m. veiklą vykdė 11 gyvybės draudimo įmonių: “Lietuvos draudimas”, “Hansa gyvybės draudimas”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “SEB VB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Bonum publicum”, “Preventa”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Seesam Lietuva gyvybės draudimas” ir „Lindra“. (Priedas Nr. 13). 2002 m. visos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 139,5 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų, gyvybės draudimo rinka išaugo apie 50%. Spartų augimą įtakojo nuo 2003 m. sausio 1 d. priimta LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisa, reglamentuojanti gyvybės draudimo sutarčių apmokestinimą laikotarpiui pasibaigus.

43% rinkos užėmė “Hansa gyvybės draudimas”, įmonė pasirašytų įmokų suma siekė 59 mln. Lt įmokų (49% daugiau nei 2001 m.).

“Ergo Lietuva gyvybės draudimo” pasirašytų įmokų suma išaugo daugiau nei du kartus ir siekė 28,1 mln. Lt, ši įmonė užėmė 20% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos.

“SEB VB gyvybės draudimo” pasirašytų įmokų suma išaugo nuo 9,9 mln. Lt 2001 m. iki 18,5 mln. Lt. Tačiau visa gyvybės draudimo rinka augo greičiau, todėl šios įmonės užimama rinkos dalis padidėjo tik 2%.

“Sampo gyvybės draudimas” per 2002 m. pasirašė 4,9 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų.

Toliau sparčiai mažėjo “Lietuvos draudimo” užimama rinkos dalis – nuo 29% (2001 m.) iki 14%. Šios įmonės pasirašytų įmokų suma taip pat sumažėjo nuo 27,4 mln. Lt (2001 m.) iki 19,9 mln. Lt., nes įmonė naujų gyvybės draudimo sutarčių nesudarinėjo, tik vykdė įsipareigojimus pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d. (Priedas Nr.14). 2002 m. “Hansa gyvybės draudimas” pradėjo platinti gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartis. Įmonė pasirašė 1,6 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų, tačiau šios draudimo grupės įmokų suma sudarė tik 3% visų “Hansa gyvybės draudimo” pasirašytų įmokų. Įmonė pasirašė daugiausiai – 48,2 mln. Lt – įmokų gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse.

“Ergo Lietuva gyvybės draudimas” pasirašinėjo tik gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokas. Įmonė pasirašė 28,1 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų. “SEB VB gyvybės draudimas” pasirašinėjo gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse bei gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui sutartis. Pastarosios draudimo grupės pasirašytų įmokų suma, per 2002 m. siekė 17,04 mln. Lt.

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, tik 2001 m., pradėjusi vykdyti veiklą, per 2002 m. 5 kartus padidino pasirašytų įmokų sumą – iki 5,2 mln. Lt. Įmonė pasirašinėjo tik gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokas.

2003 m. Lietuvoje veiklą vykdė 11 gyvybės draudimo įmonių. Šešios įmonės: “Lietuvos draudimas”, “Hansa gyvybės draudimas”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “SEB VB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” ir “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” užėmė 97% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos, o likusioms penkioms – “Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas”, “Preventa”, “PZU Lietuva gyvybės draudimas” bei “Seesam Lietuva gyvybės draudimas” teko tik 3% rinkos. (Priedas Nr.15). 2003 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 213,3 mmln. Lt gyvybės draudimo įmokų. Gyvybės draudimo rinka išaugo 52,9%.

Gyvybės draudimo rinkos lyderis, kaip ir 2002 m. liko “Hansa gyvybės draudimas”, pasirašęs 85,4 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų. Nors šios įmonės pasirašytų įmokų suma, lyginant su 2002 m. išaugo 44%, tačiau visa gyvybės draudimo rinka augo greičiau nei ši įmonė, todėl “Hansa gyvybės draudimo” užimama rinkos dalis sumažėjo 3% iki 40%.

2003 m. greičiau už rinką augo 3 įmonės: “SEB VB gyvybės draudimas”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” bei “Sampo gyvybės draudimas”.

“SEB VB gyvybės draudimas” per 2003 m. pasirašė 35,9 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų arba 94% daugiau nei 2002 m. Įmonės užimama rinkos dalis išaugo 4 procentiniais punktais iki 17%.

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” per 2003 m. pasirašė 15,5 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų. Įmonės užimama Lietuvos gyvybės draudimo rinkos dalis išaugo 3 procentiniais punktais iki 7%.

“Sampo gyvybės draudimo” užimama rinkos dalis taip pat išaugo 3 procentiniais punktais iki 6%, įmonė per metus pasirašė 12,3 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų.

“Ergo Lietuva gyvybės draudimo” užimama rinkos dalis taip pat sumažėjo 1 procentiniu punktu iki 19%. Įmonė per 2003 m. pasirašė 40,4 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų.

Kitos įmonės (“Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas”, “Preventa”, “PZU Lietuva gyvybės draudimas” ir “Seesam Lietuva gyvybės draudimas”) per 2003 m. pasirašė 7,05 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų bei užėmė 3% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos.

Visų įmonių pasirašytos įmokos smarkiai išaugo, nes 2002 m. buvo sudaryta daugiau nei 84 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių. Iš jų beveik 50 tūkst. – per paskutinį 2002 m. ketvirtį. Gyventojai skubėjo sudaryti gyvybės draudimo sutartis iki 2002 m. pabaigos, nes tuo metu sudarytoms sutartims, dar galiojo palanki įstatyminė bazė dėl gyvybės draudimo išmokų apmokestinimo, sutarčiai pasibaigus. 2002 m. ženkliai padidinusios sutarčių skaičių, įmonės tik 2003 m. pajuto ženklų įmokų didėjimą, nes jei sutartis sudaryta 2002 m. pabaigoje, draudėjas sumoka įmokas tik už kelis 2002 m. mėnesius, o 2003 m. jau moka už visus 12 mėnesių.

Tik „Lietuvos draudimo“ pasirašytų įmokų suma per 2003 m. sumažėjo nuo 19,9 mln. Lt (2002 m.) iki 16,6 mln. Lt, įmonės užimama rinkos dalis sumažėjo 6 procentiniais punktais iki 8%. Įmonė nesudarinėjo naujų gyvybės draudimo sutarčių, todėl pasirašytų įmokų suma kiekvienais metais ženkliai mažėjo.

2003 m. “PZU Lietuva gyvybės draudimas” ir “Seesam Lietuva gyvybės” draudimas pradėjo platinti gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui. (Priedas Nr.16).

“SEB VB gyvybės draudimas”, kaip ir 2002 m., išliko lyderis platindamas gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Įmonė per 2003 m. pasirašė 34,03 mln. Lt šios gyvybės draudimo grupės įmokų (94% visų įmonės pasirašytų įmokų).

“Sampo gyvybės draudimas”, lyginant su 2002 m., pasirašė 3 kartus daugiau draudimo įmokų, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Šios draudimo grupės pasirašytų įmokų sudarė 9,3 mln. Lt įmokų, arba 75% visų įmonės pasirašytų gyvybės draudimo įmokų.

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” platino tik gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui bei pasirašė 15,5 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų – 3 kartus daugiau nei 2002 m.

Gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui 2003 m. pradėjusios platinti “PZU Lietuva gyvybės” draudimas pasirašė 20 tūkst. Lt įmokų bei “Seesam Lietuva gyvybės draudimas”, pasirašė 5,7 tūkst. Lt įmokų.

“Hansa gyvybės draudimo” sutuoktuvinio ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma sumažėjo daugiau nei 4 mln. Lt, iki 10,2 mln. Lt. Gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse lyderis, kaip ir 2002 m., išliko “Hansa gyvybės draudimas”, pasirašęs 65,4 mln. Lt įmokų arba 35% daugiau nei 2002 m.

“Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, kaip ir 2002 m., platino tik gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse. Įmonė pasirašė 40,4 mln. Lt šios draudimo grupės įmokų.

2004 m. Lietuvoje veiklą vykdė 10 gyvybės draudimo įmonių. Išliko tie patys rinkos dalyviai kaip ir 2003 m., tik “Preventa” pasitraukė iš rinkos (vykdė įsipareigojimus pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d.).

6 įmonės – “Lietuvos draudimas”, “Hansa gyvybės draudimas”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “SEB VB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” ir “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” užėmė 96% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos, likusioms 4 įmonėms – “Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas”, “PZU Lietuva gyvybės draudimas” bei “Seesam gyvybės draudimas” – teko tik 4% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. (Priedas Nr.17). 2004 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 234,94 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų, rinka išaugo 10,1%. Gyvybės draudimo rinkos augimas sulėtėjo, nes 2003 m. ženkliai sumažėjo naujų sutarčių skaičius – po 2003 m. įsigaliojusios LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisos, nustačiusios gyvybės draudimo išmokų apmokestinimą sutarčiai pasibaigus.

“Hansa gyvybės draudimas”, pasirašęs 90,3 mln. Lt įmokų, užėmė 39% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. Įmonės užimama rinkos dalis, lyginant su 2003 m., sumažėjo vienu procentiniu punktu.

“Ergo gyvybės draudimo” užimama rinkos dalis taip pat sumažėjo vienu procentiniu punktu iki 18%. Įmonė per 2004 m. pasirašė 41,6 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų.

“Lietuvos draudimo” užimama rinkos dalis sumažėjo iki 6%, įmonė per metus pasirašė 13,8 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų.

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” užimama rinkos dalis išaugo 2 procentiniais punktais iki 9%. Įmonė per metus pasirašė 22,2 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų. Įmonė tolygiai augo, nes turėjo efektyvų pardavimo kanalą – platų pardavimo konsultantų tinklą visoje Lietuvoje.

“Sampo gyvybės draudimas” pasirašė 16,1 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų, įmonės užimama rinkos dalis išaugo 1 procentiniu punktu iki 7%.

Kitos įmonės – “Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas”, „PZU Lietuva gyvybės draudimas” ir „Seesam Lietuva gyvybės draudimas” – per 2004 m. pasirašė 10,2 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų, bei užėmė 4% Lietuvos gyvybės draudimo rinkos. (Priedas Nr.18). 2004 m. “SEB VB gyvybės draudimas” pasirašė 38,7 mln. Lt gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų arba 13% daugiau nei 2003 m.

“Hansa gyvybės draudimo” pasirašytų įmokų suma išaugo tik gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse (išaugo 4% iki 68,4 mln. Lt įmokų) ir gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui (išaugo 21% iki 11,8 mln. Lt įmokų).

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” pasirašytų gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų sumą padidino 43% iki 22,2 mln. Lt įmokų.

2005 m. Lietuvoje veiklą vykdė 9 draudimo įmonės. Visos gyvybės draudimo kompanijos liko tokios pačios kaip ir 2004 m., tik 2005 m. I pusmetį panaikinta viena licencija draudimo veiklai: baigus UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ ir UAB „Lindra – gyvybės draudimas“ reorganizavimo procesą, 2005 m. gegužės 31 d. panaikintas UAB „Lindra – gyvybės draudimas“ licencijos galiojimas. (Priedas Nr.19). 2005 m. gyvybės draudimo įmonės pasirašė 289,2 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų, gyvybės draudimo rinka išaugo 23%. Beveik visų gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis, lyginant su 2004 m., pakito keliais procentiniais punktais arba išliko tokia pati.

„Hansa gyvybės draudimas“ užėmė 38% gyvybės draudimo rinkos bei pasirašė 108,8 mln. Lt įmokų.

„Lietuvos draudimo“ užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas toliau ženkliai mažėjo, nes mažėjo įmonės galiojančių sutarčių skaičius, o naujų sutarčių įmonė nesudarinėjo. „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmoka tolygiai didėjo, kaip ir visais analizuojamais metais. (Priedas Nr.20). 2005 m. „Hansa gyvybės draudimas“ pasirašinėjo visų trijų draudimo grupių įmokas. Sutuoktuvinio ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma išliko beveik nepakitusi, nes įmonė tik vykdė įsipareigojimas pagal anksčiau sudarytas sutartis, o naujų beveik nesudarinėjo. Beveik 2 kartus, iki 22,9 mln. Lt išaugo įmonės pasirašytų gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų suma.

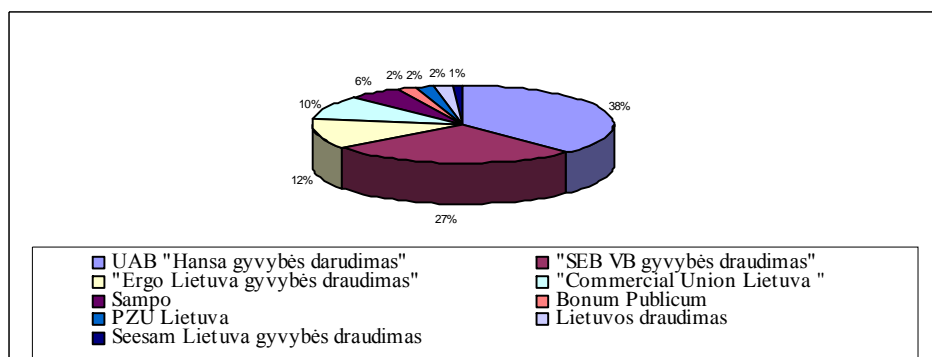
2005 m. „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ pradėjo sudarinėti gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartis, bei pasirašė 78,9 tūkst. šios draudimo grupės įmokų. Įmonė taip pat platinė gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse, šios gyvybės draudimo grupės pasirašytų įmokų suma sudarė 44,7 mln. Lt.

„SEB VB gyvybės draudimas“, kaip ir ankstesniais metais, išliko lyderis pagal pasirašytas gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokas. Įmonė pasirašė 51,01 mln. Šios draudimo grupės įmokų – beveik 30% daugiau nei 2004 m.

„Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ pasirašė 32,7 mln. Lt gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų - 47% daugiau nei 2004 m.

Kitos įmonės – „Bonum publicum“, „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, ir „Seesam gyvybės draudimas“ - pasirašė 4,7 mln. Lt gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų bei 13,07 mln. Lt gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų.

2006 metais Gyvybės draudimo veiklą vykdė 8 Lietuvos Respublikoje registruotos gyvybės draudimo įmonės. Gyvybės draudimo rinkoje pasirašytų įmokų skaičius išaugo net 57 proc., lyginant su 2005 metais (31,3 proc. visų įmokų). Net 62,7 proc. (283,922 mln. litų) gyvybės draudimo įmokų gauta pasirašant gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Ši suma buvo 2,2 karto didesnė negu 2005 metais.

10 pav. Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2006 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

UAB „Hansa gyvybės draudimas“ 2006 metų pirmą mėnesį turėjusi 41,65% gyvybės draudimo rinkos, metus pabaigė atsirikdama šiek tiek mažiau - 38proc. (170,285 mln. Lt.). Tačiau vis dar stabiliai išlieka pirmoje vietoje.

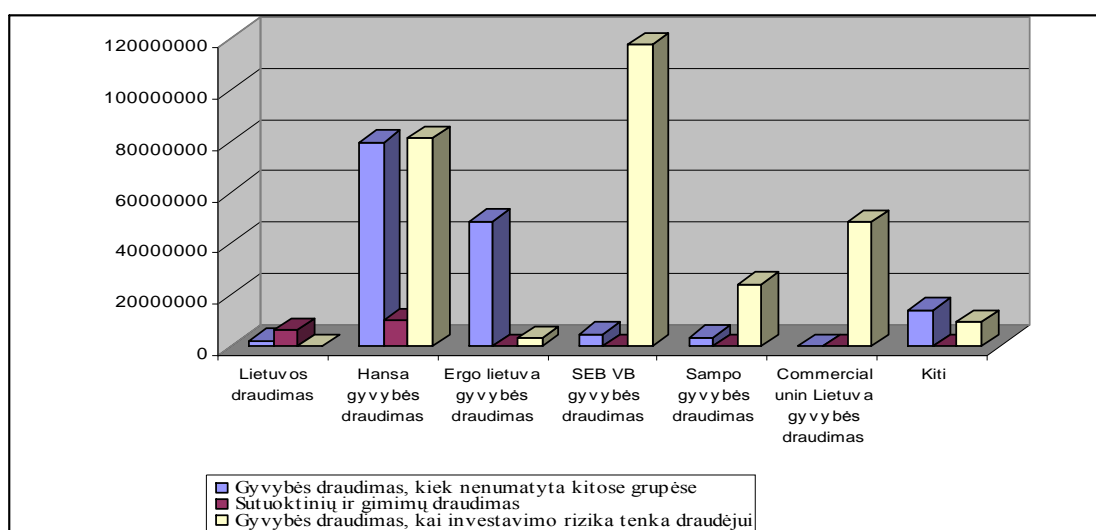
„SEB VB gyvybės draudimas“ pasiėmė 27 proc. gyvybės draudimo rinkos. 96 proc. visų įmokų buvo gautos pasirašant gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

Trečioje vietoje esantis „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ 2006 metus baigė turėdamas 11,44 proc.

rinkos. Priešingai, negu SEB, daugiausia įmokų įmonė pasirašė sudarydama sutartis draudimo išgyvenimo atvejui.

„Commercial Union Lietuva gyvybės“ draudimas 100 proc. įmokų pasirašė su asmenimis, sudariusiais gyvybės draudimo sutartis, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Ši kompanija 2006 metų pabaigoje turėjo 10,71proc. gyvybės draudimo rinkos ir pasitenkino ketvirta vieta.

Likusius 13 proc. gyvybės draudimo rinkos pasidalino Sampo (6,1 proc.), Bonum Publicum (2,33 proc.), PZU Lietuva (2 proc.), Lietuvos draudimas (1,92 proc.) ir Seesam Lietuva gyvybės draudimas (0,89proc.).

11 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2006 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2006 m. „Hansa gyvybės draudimas“ pasirašė visų trijų draudimo grupių įmokas. Sutuoktinių ir gimimų draudimo pasirašytų įmokų suma buvo 9,9 mln. Lt, nes įmonė tik vykdė įsipareigojimas pagal anksčiau sudarytas sutartis, o naujų beveik nesudarė. Netgi beveik 4 kartus, iki 81,1 mln. Lt išaugo įmonės pasirašytų gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų suma. Kiek nenumatyta kitose grupėse, šios gyvybės draudimo grupės pasirašytų įmokų suma sudarė 79,3 mln. Lt.

2006 m. „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ kai investavimo rizika tenka draudėjui, pasirašė 3,2 mln.lt (4 kartus daugiau, nei 2005m.) šios draudimo grupės įmokų. Įmonė taip pat platino gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse, šios gyvybės draudimo grupės pasirašytų įmokų suma sudarė 48,5 mln. Lt.

„SEB VB gyvybės draudimas“, kaip ir ankstesniais metais, išliko lyderis pagal pasirašytas gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokas. Įmonė pasirašė 117,4 mln. Šios

draudimo grupės įmokų. Gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų suma sudarė 4,5 mln. Lt.

„Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ pasirašė gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų už 48,5 mln.Lt ir tai sudarė 67% daugiau nei 2005 m.

Kitos įmonės – „Bonum publicum“, „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, ir „Seesam gyvybės draudimas“- pasirašė 14 mln. Lt gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, įmokų ir 10 mln. Lt gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokų.

2000 – 2006 m. Lietuvos gyvybės draudimo rinkos koncentracija mažėjo. 2000 m. 99% gyvybės draudimo rinkos pagal pasirašytas įmokas užėmė 4 įmonės: „VB gyvybės draudimas“, „Hansa gyvybės draudimas“, „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ ir „Lietuvos draudimas“. „Lietuvos draudimas“ analizuojamu laikotarpiu naujų gyvybės draudimo sutarčių nesudarinėjo, tik vykdė įsipareigojimus, pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d.

2001 m. į rinką atėjo keturios naujos gyvybės draudimo įmonės: „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“, „Nord/LB gyvybės draudimas“, „Sampo gyvybės draudimas“ ir „Seesam gyvybės draudimas“, todėl gyvybės draudimo rinkoje išaugo konkurencija bei sumažėjo rinkos koncentracija: keturioms rinkos senbuvėms užimama rinkos dalis sumažėjo iki 90%. Nauji rinkos dalyviai taip pat įtakoją pasirašytų įmokų augimą, nes išaugo konkurencija gyvybės draudimo rinkoje.

2002 – 2003 m. gyvybės draudimo rinka pagal pasirašytas įmokas augo sparčiausiai – daugiau nei 50% per metus. Spartų augimą labiausiai įtakoją LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisa įsigaliojusi nuo 2003 m. sausio 1 d. Iki šios datos, sudarytoms gyvybės draudimo sutartims, nesvarbu ar draudėjas naudojasi mokesčių lengvata, sutarčiai pasibaigus nereikia mokėti 15% gyventojų pajamų mokesčio nuo išmokamos sukauptos sumos. Po 2003 m. sausio 1 d. sudarytoms sutartims pasibaigus, išmokama suma apmokestinama 15% gyventojų pajamų mokesčio tarifu. Gyventojai skubėjo sudaryti sutartis iki šios pataisos įsigaliojimo, todėl 2002 – 2003 m. gyvybės draudimo rinka augo labai sparčiai.

2004 m. gyvybės draudimo rinkos pagal pasirašytas įmokas augimas sulėtėjo, nes 2003 m. ženkliai sumažėjo naujų sutarčių skaičius. Po 2003 m. įsigaliojusio LR Gyventojų pajamų mokesčio pataisos, gyventojai neskubėjo sudarinėti naujų gyvybės draudimo sutarčių.

2005 metų pabaigoje gyvybės draudimo veiklą vykdė 8 gyvybės draudimo įmonės. Per 2005 metus draudimo įmonės pasirašė 288,6 mln. Lt gyvybės draudimo įmokų, 22,8 proc. daugiau nei per 2004 metus. Gyvybės draudimo rinkos augimas buvo spartesnis nei 2004 metais, tačiau nepasiekė 2002 ar 2003 metų rezultatų, kai gyvybės draudimo rinka augo atitinkamai 49,7 ir 53,6 proc. per

metus. Gyvybės draudimo rinka 2005 metais išlieka labai koncentruota. Vienos didžiausios draudimo įmonės užimama rinkos dalis per 2005 metus sumažėjo tik 75 baziniais punktais (nuo 38,44 iki 37,69 proc.), o trijų didžiausių draudimo įmonių užimama rinkos dalis sumažėjo nuo 73,49 iki 71,84 proc. (165 baziniais punktais).

Gyvybės draudimo veiklą 2006 metais vykdė 8 Lietuvos Respublikoje registruotos gyvybės draudimo įmonės kaip ir 2005 metais. Per 2006 metus gyvybės draudimo rinkoje pasirašytų įmokų suma siekė 452,6 mln. litų, t. y. 56,7 proc. daugiau nei 2005 metais. Realus gyvybės draudimo rinkos augimas per 2006 metus buvo 51,0 proc. Kiekvienais metais gyvybės draudimo rinkoje daugiausiai įmokų pasirašoma paskutiniaisiais metų mėnesiais. Per 2006 metų lapkričio–gruodžio mėnesius pasirašytų įmokų suma viršijo 136,8 mln. litų, t. y. beveik trečdalis (30,2 proc.) visų per 2006 metus gyvybės draudimo rinkoje pasirašytų įmokų. 2006 metais UAB „Hansa gyvybės draudimas“ pagal pasirašytas gyvybės draudimo įmokas išlaikė lyderio pozicijas – pasirašė 37,6 proc. visų gyvybės draudimo įmokų. Labiausiai užimamą rinkos dalį per 2006 metus padidino UAB „SEB VB gyvybės draudimas“: nuo 18,4 proc. 2005 metais iki 27,0 proc. 2006 metais. 2006 metais gyvybės draudimo rinkos koncentracija padidėjo: trys didžiausios gyvybės draudimo įmonės užėmė 76 proc. gyvybės draudimo rinkos, t. y. 4 procentiniais punktais daugiau nei 2005 metais, kai trijų įmonių koncentracijos rodiklis buvo lygus 72 proc.

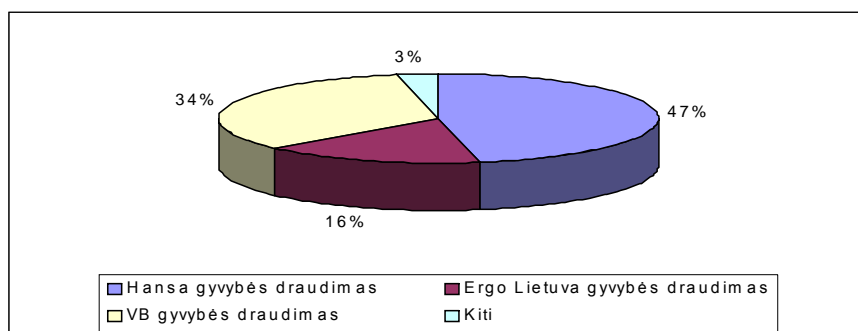
2000 – 2005 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės daugiausiai pasirašė gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse įmokų. Tačiau šios gyvybės draudimo grupės svarba visame gyvybės draudime kiekvienais metais mažėjo, nes naujos gyvybės draudimo įmonės spačiai platinė gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

2006 Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui pralenkia gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse pasirašytas įmokas. Šiame laikotarpyje žmonės pradeda priiimti sau riziką, to pasekoje mieliau renkasi rizikingesnį produktą. „SEB VB gyvybės draudimas“ pirmoji įmonė 1999 m. pradėjo platinti šios draudimo grupės sutartis. „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“, 2001 m. pradėjusi vykdyti veiklą, pasirašinėjo tik gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, įmokas.

Sutuoktulinio ir gimimų draudimo įmokas pasirašinėjo tik „Hansa gyvybės draudimas“ bei „Lietuvos draudimas“ (vykdė išipareigojimus pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d.)

4.2. Pasirašytų gyvybės draudimo sutarčių dinamika (2000 – 2006 m.)

2000m. 8 gyvybės draudimo įmonės Lietuvoje vykdė veiklą. Tačiau tik 6 iš jų – “Bonum publicum”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “Hansa gyvybės draudimas”, Hermis asmens draudimas, “Lindra gyvybės draudimas “ ir “SEB VB gyvybės draudimas” – sudarinėjo naujas gyvybės draudimo sutartis.

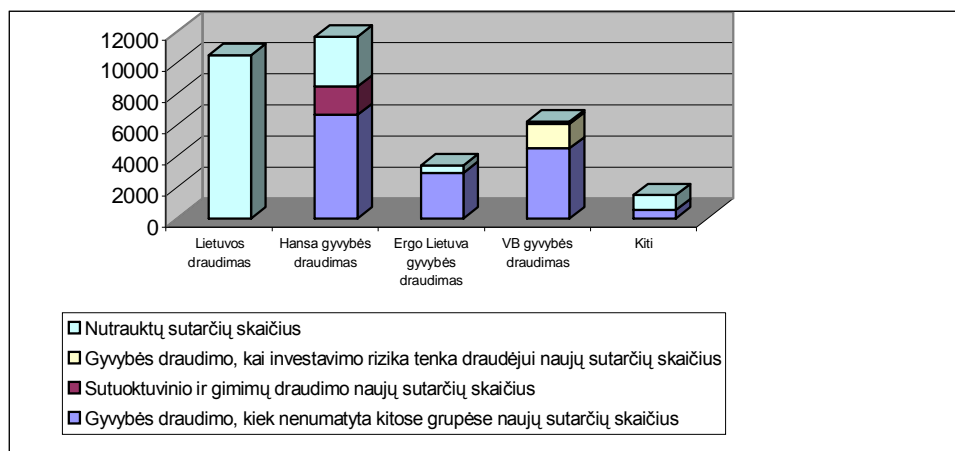

12 pav. Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2000 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Per 2000 m. gyvybės draudimo įmonės sudarė 18 tūkst. gyvybės draudimo sutarčių. Trys įmonės – “Hansa gyvybės draudimas”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas” ir “SEB VB gyvybės draudimas” – sudarė 17471 vnt. naujų sutarčių bei užėmė 97% naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos. Kitos įmonės – “Bonum publicum”, “Hermis asmens draudimas”, “Lindra gyvybės draudimas“ ir užėmė tik 3% naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos. “Bonum publicum” ir “Hermis asmens draudimas” atitinkamai sudarė 18 ir 27 naujas sutartis. “Lindra gyvybės draudimas “ sudarė 484 naujas gyvybės draudimo sutartis.

2000 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 14609 sutartis gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse. Sutuoctuvinio ir gimimų draudimo sudarytų sutarčių skaičius siekė 1815, o gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui 1576 sutartis. Visų gyvybės draudimo įmonių nutrauktų sutarčių skaičius siekė 15285.

13pav. Nutrauktų ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2000 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Daugiausiai gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutarčių sudarė “Hansa gyvybės draudimas” – 6653 vnt. Kiek mažiau sudarė “SEB VB gyvybės draudimas” (4497 vnt.) ir “Ergo Lietuva gyvybės draudimas” (2930 vnt.). Šios draudimo grupės sutartis taip pat sudarinėjo “Bonum publicum” (18 vnt.), “Hermis asmens draudimas” (27 vnt.) ir “Lindra gyvybės draudimas” (484 vnt.).

Naujas sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutartis sudarinėjo tik “Hansa gyvybės draudimas”, nes šią draudimo grupę įmonė perėmė iš „Lietuvos draudimo“. Per 2000 m. įmonė pasirašė 1815 naujų šios draudimo grupės sutarčių.

Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, pradininkas Lietuvoje “SEB VB gyvybės draudimas” pasirašė 1576 vnt. naujų šios draudimo grupės sutarčių. Kitos Lietuvos gyvybės draudimo įmonės šios draudimo grupės sutarčių nesudarinėjo, 2000 m. tai buvo nauja gyvybės draudimo grupė Lietuvoje, kurią platinti pradėjo „VB gyvybės draudimas“

Lietuvos draudimas naujų gyvybės draudimo sutarčių nesudarinėjo, tik vykdė įsipareigojimus pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d. Šios įmonės nutrauktų sutarčių skaičius siekė 10473 vnt. Didžiąją dalį nutrauktų sutarčių sudarė sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutartys (7369 vnt.), nes ši grupė buvo pasenusi, gyventojai rinkose naujesnius bei didesnę uždarbio potencialą turinčius gyvybės draudimo produktus.

„Hansa gyvybės draudimo“ nutrauktų sutarčių skaičius siekė 3211 vnt, tai buvo antras didžiausias rodiklis rinkoje.

„Hermis asmens draudimas“ ir “Lindra gyvybės draudimas “ nutrauktų sutarčių skaičius viršijo naujų sutarčių skaičių.

2001 m. Lietuvoje naujas gyvybės draudimo sutartis sudarinėjo 9 gyvybės draudimo įmonės: “Bonum publicum”, “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “Hansa gyvybės draudimas”, “Lindra gyvybės draudimas“, “SEB VB gyvybės draudimas”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” ir “Seesam Lietuva gyvybės draudimas” Naujų sutarčių skaičius per metus siekė 32631 vnt arba 81,2% daugiau nei 2000 m. (Priedas Nr.21). 2001 m., į rinką atėjo 4 naujos gyvybės draudimo įmonės – “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” ir “Seesam Lietuva gyvybės draudimas”. Atsiradus didesnei konkurencijai, “Hansa gyvybės

draudimo”, “SEB VB gyvybės draudimo” bei “Ergo Lietuva gyvybės draudimo” užimama naujų sutarčių rinkos dalis sumažėjo iki 90%.

Kitos įmonės – “Bonum publicum”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Lindra gyvybės draudimas“, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas” ir “Seesam Lietuva gyvybės draudimas” – užėmė 10% naujų sutarčių rinkos. Iš keturių naujų gyvybės draudimo įmonių, greičiausiai augo “Nord/LB gyvybės draudimas”, pasirašęs 1133 vnt naujų sutarčių, bei “Sampo gyvybės draudimas” – pasirašytų sutarčių skaičius siekė 901 vnt. Šios dvi įmonės augo sparčiau nei kitos naujos į rinką atėjusios įmonės, dėl efektyvių bankinių pardavimo kanalų bei plačios klientų bazės: „Sampo gyvybės draudimas“ gyvybės draudimo paslaugas platino per „Sampo“ banko padalinius, o „Nord/LB gyvybės draudimas“ – per „Nord/LB“ banko padalinius.

2001 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 25258 sutartis gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse (72% daugiau nei 2000 m.). Sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutarčių skaičius siekė 2830 (55% daugiau nei 2000 m.), o gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui – 4543 sutartis (beveik 2 kartus daugiau nei 2000 m.). Nutrauktų sutarčių skaičius siekė 8763 arba 43% mažiau nei 2000m. (Priedas Nr.22). 2001 m. „Hansa gyvybės draudimas” sudarė 15026 naujas gyvybės draudimo sutartis. Įmonė, kaip ir 2000 m. platino tik dviejų draudimo grupių sutartis: sutuoktuvinį ir gimimų draudimą (2830 sutarčių) bei gyvybės draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse (12196 sutartys). Tik “Hansa gyvybės draudimas” platino sutuoktuvinį ir gimimų draudimą, nes tai pasenusi draudimo rūšis, perimta iš „Lietuvos draudimo“. Visos naujos įmonės, atėjusios į gyvybės draudimo rinką, neplatino šios draudimo grupės sutarčių. “Hansa gyvybės draudimo” nutrauktų sutarčių skaičius siekė 1889 sutartis, tai buvo antras didžiausias rodiklis, po „Lietuvos draudimo“.

“Ergo Lietuva gyvybės draudimo” naujų sutarčių portfelį sudarė tik gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartys. Įmonė per metus pasirašė 3975 šios draudimo grupės sutartis.

“SEB VB gyvybės draudimas” per 2001 m. pasirašė 10527 sutartis. Įmonė platino dviejų draudimo grupių sutartis: gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse (6585 sutartys) ir gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui (3942 sutartys). Per metus nutrauktų sutarčių skaičius siekė 385, lyginant su sudarytų sutarčių skaičiumi, tai buvo vienas mažiausių rodiklių rinkoje.

Tik 2001 m. pradėjusios vykdyti veiklą, “Bonum publicum”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” ir “Sampo gyvybės draudimas” pradėjo platinti gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Visos trys įmonės per 2001 m. sudarė 601 šios draudimo grupės

sutartį. Vienintelė įmonė - “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” – platino tik gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

2002 m. naujas sutartis sudarinėjo 9 gyvybės draudimo įmonių: “Hansa gyvybės draudimas” “Ergo Lietuva gyvybės draudimas”, “SEB VB gyvybės draudimas”, “Sampo gyvybės draudimas”, “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, “Bonum publicum”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Seesam Lietuva gyvybės draudimas” ir „Lindra gyvybės draudimas“.

2002 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 84034 naujas gyvybės draudimo sutartis. Naujų sutarčių rinka, lyginant su 2001 m., išaugo 157%. Augimą labiausiai įtakojo įstatyminės bazės, reglamentuojančios gyvybės draudimą, pasikeitimas. Pagal LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisą, įsigaliojusią nuo 2003 m. sausio 1 d. visi gyventojai, mokėję gyvybės draudimo įmokas bei pasinaudoję mokesčių lengvata, pasibaigus gyvybės draudimo sutarčiai privalo sumokėti valstybei 15% pajamų mokesčių, nuo sumokėtų gyvybės draudimo įmokų. Ši pataisa galiojo tik sutartims, sudarytoms nuo 2003 m. sausio 1 dienos, todėl dauguma gyventojų buvo suinteresuoti, sutartis sudaryti iki šio termino. (Priedas Nr.23). Nors 2002 m. naujų sutarčių rinka augo sparčiai, tačiau rinkos lyderės - “Hansa gyvybės draudimas” bei “SEB VB gyvybės draudimas” prarado beveik po 10% užimamos naujų sutarčių rinkos dalies (lyginant su 2001 m.). Šiuos pokyčius labiausiai įtakojo aktyvi naujų rinkos dalyvių veikla: labiausiai išaugo “Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” (užėmė 7% naujų sutarčių rinkos) bei “Sampo gyvybės draudimas” (7% naujų sutarčių rinkos). Kitos įmonės – “Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas”, “Nord/LB gyvybės draudimas”, “Seesam Lietuva gyvybės draudimas” – užėmė 7% naujų sutarčių rinkos.

2002 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 52465 sutartis gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, 28448 sutartis gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui ir 3121 sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutartį. (Priedas Nr.24). 2002 m. Lietuvos draudimas nesudarinėjo naujų gyvybės draudimo sutarčių, tik vykdė įsipareigojimus, pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 31 d. Įmonės nutrauktų sutarčių skaičius, lyginant su 2001 m., sumažėjo beveik 2 kartus ir siekė 2774 sutartis. Daugiausiai nutrauktų sutarčių, analizuojant pagal draudimo grupes, sudarė sutuoktuvinis ir gimimų draudimas, labiausiai pasenusi gyvybės draudimo grupė.

2002 m. “Hansa gyvybės draudimas” pradėjo platinti gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui, bei sudarė 3887 šios draudimo grupės sutartis. Tačiau didžiąją dalį (77%) “Hansa gyvybės draudimo” naujų sutarčių sudarė gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartys.

Kaip ir 2001 m., „Ergo Lietuva gyvybės draudimas” platino tik gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartis. Įmonės sudarytų sutarčių skaičius, lyginant su 2001 m., išaugo daugiau nei 3 kartus iki 15520 sutarčių.

Lyginant su kitomis Lietuvos gyvybės draudimo įmonėmis „SEB VB gyvybės draudimas”, sudarė daugiausiai gyvybės draudimo sutarčių, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Įmonės sudarytų šios draudimo grupės sutarčių skaičius viršijo gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutarčių skaičių.

72% naujų „Sampo gyvybės draudimo” sutarčių sudarė gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartys. Įmonė taip pat sudarinėjo gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartis. „Sampo gyvybės draudimo” nutrauktų sutarčių skaičius, lyginant su pasirašytais sutartimis, buvo vienas mažiausių rinkoje.

„Commercial union Lietuva gyvybės draudimas”, nuo veiklos vykdymo pradžios, sudarinėjo tik gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartis. Per 2002 m. įmonė pasirašė 7761 šios draudimo grupės sutartį.

Kitos gyvybės draudimo įmonės – „Bonum publicum”, „Lindra gyvybės draudimas“, „Nord/LB gyvybės draudimas” ir „Seesam gyvybės draudimas” – daugiausiai sudarinėjo gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartis.

2003 m. Lietuvos gyvybės draudimo rinkoje išliko tie patys rinkos dalyviai, kaip ir 2002 m.

2003 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 24315 naujas gyvybės draudimo sutartis arba 71% mažiau nei 2002 m. Tokį staigų sutarčių skaičiaus mažėjimą labiausiai įtakojo nuo 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusi LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisa, dėl gyvybės draudimo sutarčių išmokų apmokestinimo sutarčiai pasibaigus. (Priedas Nr.25). 2003 m. sparčiausiai augo „Commercial union Lietuva gyvybės draudimo” užimama naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos dalis. Įmonės naujų sutarčių skaičius, lyginant su 2002 m., išaugo 11%. „Hansa gyvybės draudimo” užimama naujų sutarčių rinkos dalis taip pat išaugo 3%.

Visų kitų įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis nežymiai sumažėjo 1-3%, tik „SEB VB gyvybės draudimo” užimamos rinkos dalies sumažėjimas siekė 11%. Kitų įmonių – „Bonum publicum”, „Lindra gyvybės draudimas“, „Nord/LB gyvybės draudimas“ ir „Seesam gyvybės draudimas” – užimama naujų sutarčių rinkos dalis išliko nepakitusi, lyginant su 2002 m. (Priedas Nr.26). „Lietuvos draudimas” vykdo įsipareigojimus, pagal sutartis, sudarytas iki 1997 m. liepos 1 d. ir naujų sutarčių nesudarinėja, todėl, kaip ir prieš tai buvusiais metais, turėjo tik nutrauktų sutarčių. Išliko paskutinių analizuojamų metų tendencija, įmonės nutrauktų sutarčių skaičius kiekvienais metais mažėjo.

“Hansa gyvybės draudimo” naujų sutarčių portfelyje smarkiai mažėjo sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutarčių dalis – nuo 3121 (2002 m.) iki 621. Kitų draudimo grupių sutarčių skaičius taip pat mažėjo. Nutrauktų sutarčių skaičius išaugo nuo 1872 iki 2571 sutarties.

“Ergo gyvybės draudimas” sudarinėjo tik gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse sutartis. Įmonės sudarytų sutarčių skaičius sumažėjo daugiau nei 3 kartus - nuo 15520 (2002 m.) iki 4245 sutarčių.

“SEB VB gyvybės draudimas” platino gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui ir gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartis. Abiejų draudimo grupių sudarytų sutarčių skaičius sumažėjo. Šios įmonės naujai sudarytų sutarčių skaičiaus sumažėjimas rinkoje buvo didžiausias – sutarčių skaičius sumažėjo 6 kartus.

„Sampo gyvybės draudimo” naujai sudarytų sutarčių skaičius sumažėjo 5 kartus (lyginant su 2002 m.) – nuo 5943 iki 980 sutarčių. Tai buvo antras didžiausias rodiklis rinkoje, pagal sutarčių sumažėjimą. Įmonės nutrauktų sutarčių skaičius pakito nežymiai, padidėjo nuo 124 (2002 m.) iki 193 sutarčių.

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimo” naujai sudarytų sutarčių skaičius sumažėjo apie 2 kartus. 2002 m. jis siekė 7761 sutartį, o 2003 m. nukrito iki 4752 sutarčių. Įmonės nutrauktų sutarčių skaičius padidėjo 2 kartus ir siekė 1339 sutartis. Kitų įmonių - “Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas“, „Nord/LB gyvybės draudimas“ ir “Seesam gyvybės draudimas” – sudarytų sutarčių skaičius, lyginant su 2002 m., sumažėjo nuo 1808 iki 538 sutarčių.

2004 m. Lietuvoje naujas gyvybės draudimo sutartis sudarinėjo 9 įmonės – „Bonum publicum“, „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“, „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“, „Hansa gyvybės draudimas“, „Lindra gyvybės draudimas“, „Sampo gyvybės draudimas“, „Seesam Lietuva gyvybės draudimas“, „SEB VB gyvybės draudimas“ bei „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ („Nord/LB gyvybės draudimas“ 2004 m. parduotas šiai įmonei).

2004 m. naujų gyvybės draudimo sutarčių rinka išaugo 24% - gyvybės draudimo įmonės sudarė 30151 sutartį. (Priedas Nr.27). Per 2004 m. labiausiai sumažėjo “Hansa gyvybės draudimo” užimama naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos dalis – 9%, lyginant su 2003 metais. Tai labiausiai įtakoją įmonės akcininkų pasikeitimas. Visų kitų įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis didėjo, sparčiausiai augo “SEB VB gyvybės draudimas”, padidinęs užimamą rinkos dalį 5 procentiniais punktais. Kitų įmonių - “Bonum publicum”, “Lindra gyvybės draudimas“, „Nord/LB gyvybės draudimas“ ir “Seesam gyvybės draudimas” – užimama naujų sutarčių rinkos dalis išaugo 2%, įmonės per 2004 m. sudarė 2623 naujas gyvybės draudimo sutartis.

2004 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 15150 sutarčių gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, 14545 sutartis gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse bei 456 sutuoktulinio ir gimimų draudimo sutartis. (Priedas Nr.28). „Lietuvos draudimo“ nutrauktų sutarčių skaičius, lyginant su 2003 m., sumažėjo ir siekė 1867 sutartis.

„Hansa gyvybės draudimo“ naujų sutarčių portfelyje, kaip ir 2003 m., mažėjo sutuoktulinio ir gimimų draudimo sutarčių. Didžiąją dalį įmonės sutarčių (75%) sudarė gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartys. Įmonės nutrauktų sutarčių skaičius buvo didžiausias rinkoje ir siekė 2501 sutartį.

Tik „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ ir „Lindra gyvybės draudimas“ neplatino gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

„Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ platino tik gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Įmonė sudarė 5784 šios draudimo grupės sutartis, tai buvo didžiausias skaičius rinkoje.

Sparčiai augo kitų įmonių - „Bonum publicum“, „Lindra gyvybės draudimas“, „Nord/LB gyvybės draudimas“ ir „Seesam gyvybės draudimas“ – sudarytų gyvybės draudimo sutarčių, kai investavimo rizika tenka draudėjui, skaičius – nuo 538 (2003 m.) iki 1031.

2005 m. Lietuvoje naujas gyvybės draudimo sutartis sudarinėjo 8 įmonės: „Bonum publicum“, „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“, „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“, „Hansa gyvybės draudimas“, „Sampo gyvybės draudimas“, „Seesam Lietuva gyvybės draudimas“, „SEB VB gyvybės draudimas“ bei „PZU Lietuva gyvybės draudimas“. 2005 m. gegužės 31 d. baigtas „Lindra gyvybės draudimas“ ir „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ reorganizavimo procesas, „Lindra gyvybės draudimo“ veiklos licencija panaikinta. „Lindra gyvybės draudimas“ prijungtas prie „PZU Lietuva gyvybės draudimo“. (Priedas Nr.29). 2005 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 54,5 tūkst. naujų gyvybės draudimo sutarčių – beveik 80% daugiau nei 2004 m.

2005 m. „PZU Lietuvagyvybės draudimo“ pardavimai padidėjo nuo 500 sutarčių 2004 m. iki 9581 sutarties. Įmonė užėmė 18 % naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos. Staigų augimą galima paaiškinti, tuo, kad įmonė 2005 m. baigė reorganizavimo procesą ir prie „PZU Lietuva gyvybės draudimo“ prijungė „Lindra gyvybės draudimą“. Tai padidino šios įmonės konkurencingumą rinkoje.

„PZU gyvybės draudimo“ užimamai rinkos daliai smarkiai išaugus, beveik visos Lietuvos gyvybės draudimo įmonės prarado po tam tikrą naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkos dalį. Didžiausią rinkos dalį – net 8% - prarado „Ergo gyvybės draudimas“. Autorių nuomone, ši įmonė neįstengė išlaikyti užimamos naujų sutarčių rinkos dalies, nes daugiausiai orientavosi į gyvybės

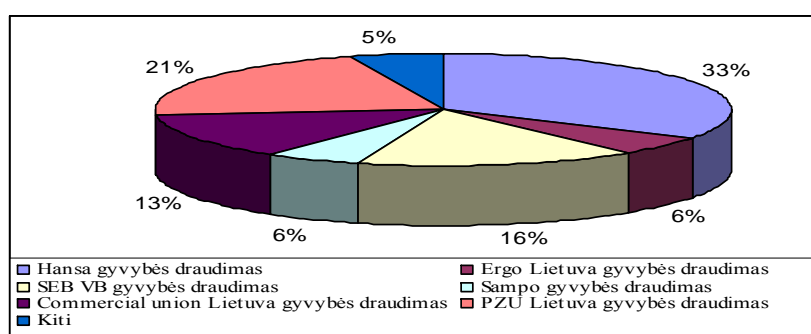
draudimą, kiek nenumatyta kitose grupėse. Įmonė tik 2005 m. pradėjo platinti gyvybės draudimą, kai investavimo rizika tenka draudėjui, tačiau sudarė tik 239 šios draudimo grupės sutartis.

Tik „SEB VB gyvybės draudimas“ padidino užimamą naujų sutarčių rinkos dalį 8 procentiniais punktais, bei užėmė 22% rinkos. Įmonės sudarytų sutarčių skaičius siekė 12,04 tūkst.

2005 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 20,9 tūkst. gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutarčių ir 33,3 tūkst. gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutarčių. Įmonės sudarė tik 214 sutuoktuvinio ir gimimų draudimo sutarčių. (Priedas Nr.30). 2005 m. naujų gyvybės draudimo sutarčių rinkoje vyravo gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartys. Visos rinkoje veikusios įmonės pasirašinėjo šios draudimo grupės sutartis. Tik „PZU Lietuva gyvybės draudimo“ bei „Ergo Lietuva gyvybės draudimo“ didžiąją naujų sutarčių portfelio dalį vis dar užėmė gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, sutartys. Tačiau tai netrukdė „PZU Lietuva gyvybės draudimui“ sparčiai didinti užimamą rinkos dalį.

„Hansa gyvybės draudimo“ naujų sutarčių portfelyje, beveik 60% naujų sutarčių užėmė gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Kitos trys įmonės – „SEB VB gyvybės draudimas“, „Sampo gyvybės draudimas“ bei „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ platino vien gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartis.

2006 m. naujas sutartis sudarinėjo 8 gyvybės draudimo įmonės: „Hansa gyvybės draudimas“ „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“, „SEB VB gyvybės draudimas“, „Sampo gyvybės draudimas“, „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“, „Bonum publicum“, „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, „Seesam Lietuva gyvybės draudimas“.

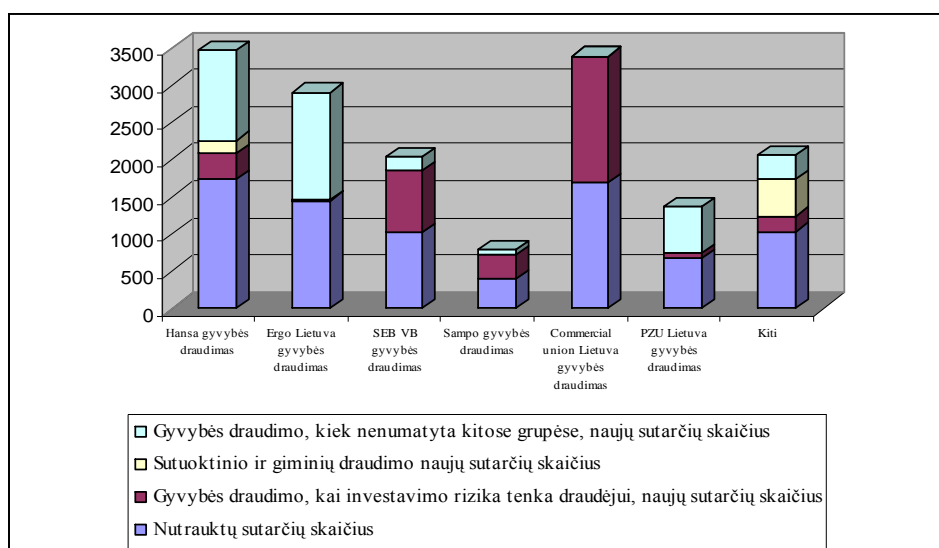
14 pav. Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2006 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

2006 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės sudarė 61573 naujas gyvybės draudimo sutartis. Naujų sutarčių rinka, lyginant su 2005 m., išaugo 12%. Nors 2006 m. naujų sutarčių rinka augo, tačiau rinkos lyderės - „Hansa gyvybės draudimas“ augimas buvo nežymus ir tai tik sudarė 4%, o

„SEB VB gyvybės draudimas“ prarado beveik 6% užimamos naujų sutarčių rinkos dalies (lyginant su 2005 m.). Šiuos pokyčius labiausiai įtakojo išaugusiu rinkos dalyvių, tokių kaip: „Hansa gyvybės draudimas“ (kurios rinkos dalis pasiekė 33%), „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ (kurios rinka išaugo 3%) Kitos įmonės – „Bonum publicum“, „Seesam Lietuva gyvybės draudimas“ – užėmė 5% naujų sutarčių rinkos, rinkos dalies padidėjimas.

2006 m. Lietuvos gyvybės draudimo įmonės pasirašė 18129 sutartis gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, 43437 sutartis gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui ir 7 sutuoktulinio ir gimimų draudimo sutartį.

15 pav. Nutrauktų sutarčių ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2006 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

„Lietuvos draudimo“ nutrauktų sutarčių skaičius, lyginant su 2005 m., sumažėjo 452 ir siekė 596 sutartis.

„Hansa gyvybės draudimas“ 2006 pasirašė tik 7 sutartis sutuoktulinio ir gimimų draudimo, o buvo nutraukta 169 sutartys. Tuo tarpu gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui buvo pasirašyta 16709 ir nutraukta tik 355 sutartys. Gyvybės draudimo, kiek nenumatyta kitose grupėse, buvo nutrauktos 1213 sutartys. Įmonės nutrauktų sutarčių skaičius buvo didžiausias rinkoje ir siekė 1737 sutartį.

„Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ 2006 m. nutraukė tik šešias sutartis gyvybės draudime, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Tuo tarpu gyvybės draudimas, kiek nenumatyta kitose grupėse buvo nutraukta net 1445 sutartys.

„Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ platino tik gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui. Įmonė sudarė 8241 šios draudimo grupės sutartis, tai buvo antra

didžiausia įmonė pagal skaičius rinkoje, be to ji buvo ir antra pagal nutrauktų sutarčių skaičiu rinkoje. Nutrauktų sutarčių skaičius pasiekė 1696 per 2006 metus.

„SEB VB gyvybės draudimas“ sudarė 9723 sutartis ir nutraukė 1019 sutarčių. Daugiausia sutarčių buvo sudaryta gyvybės draudime, kai investavimo rizika tenka draudėjui (9530), taip pat buvo ir nutraukta daugiausiai šioje grupėje (835).

Bendrojo vidaus produkto augimas, vidutinio atlyginimo augimas bei mažėjantis nedarbo lygis lėmė gyvybės draudimo sektoriaus augimą. Gyventojai vis labiau pasitikėjo gyvybės draudimo kompanijomis ir nebijojo rizikuoti.

2000 – 2006 m. pasirašytų gyvybės draudimo sutarčių skaičius sparčiai augo. Analizuojamo laikotarpio pradžioje, 2000 m., vyravo gyvybės draudimo kiek nenumatyta sutartys. Tačiau šios draudimo grupės svarba visame gyvybės draudime tolygiai mažėjo ir 2006 m. beveik 70,5% naujų gyvybės draudimo sutarčių sudarė gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartys.

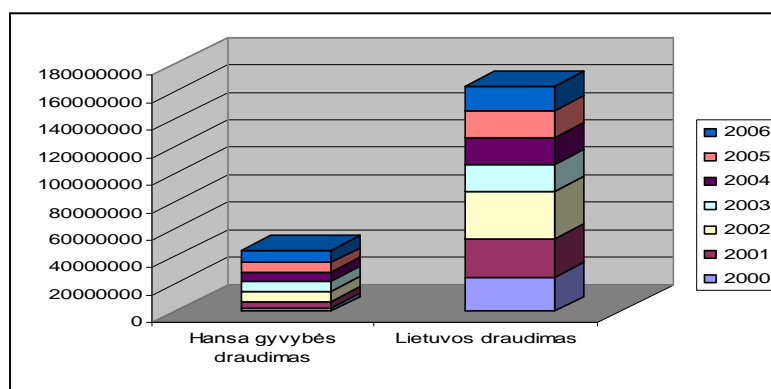
Staigų 2002 m. sutarčių skaičiaus augimą įtakoją LR Gyventojų pajamų įstatymo pataisos, reglamentuojančios gyvybės draudimo išmokų apmokestinimą sutarčiai pasibaigus, priėmimas nuo 2003 m. sausio 1 d. Gyventojai skubėjo sudaryti gyvybės draudimo sutartis iki šios pataisos įsigaliojimo.

Analizuojant gyvybės draudimo veiklą vykdančias įmones pastebimas spartus augimas įmonių, kurios turi platų konsultantų tinklą visoje Lietuvoje („Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“) arba parduoda gyvybės draudimo paslaugas bankiniais kanalais („SEB VB gyvybės draudimas“, „Hansa gyvybės draudimas“).

4.3. Apmokėtų žalų dinamika

„Hansa gyvybės draudimas“ ir „Lietuvos draudimas“, analizuojamu laikotarpiu (2000 – 2006 m.) apmokėjo ženkliai daugiau žalų, lyginant su kitomis gyvybės draudimo kompanijomis. „Lietuvos draudimas“ yra seniausiai gyvybės draudimo veiklą vykdanči kompanija Lietuvos draudimo rinkoje, todėl įmonė turi didelį sutarčių portfelį. „Hansa gyvybės draudimas“ perėmė visas „Lietuvos draudimo“ sutartis sudarytas iki 1997 m. Taigi šių dviejų draudimo įmonių galiojančių sutarčių skaičius yra žymiai didesnis nei įmonių, kurios gyvybės draudimo veiklą vykdo tik keletą metų. Didėjant įmonės sutarčių skaičiui, proporcingai didėja ir apmokamų žalų suma.

Analizuojamu laikotarpiu „Hansa gyvybės draudimas“ iš viso apmokėjo žalų už 44 mln. litų. „Lietuvos draudimas“ apmokėjo žalų už 163,7 mln. litų.

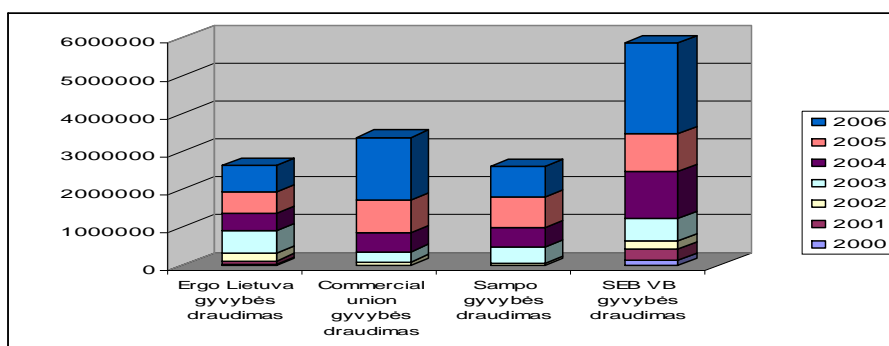
16 pav. „Hansa gyvybės draudimo“ ir „Lietuvos draudimo“ apmokėtų žalų dinamika (2000 – 2006m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

„Hansa gyvybės draudimo“ apmokėtų žalų suma kiekvienais analizuojamais metais buvo proporcinga. 2000 m. apmokėtų žalų skaičius buvo mažiausias, jis siekė 2,6 mln. Lt. Sekančiais metais apmokamų žalų skaičius beveik padvigubėjo ir išliko tik nežymiai pakitęs iki analizuojamo laikotarpio pabaigos.

„Lietuvos draudimo“ apmokėtų žalų suma analizuojamu laikotarpiu kito neženkiai. Daugiausiai žalų „Lietuvos draudimas“ apmokėjo 2002 m. – 34 mln. Lt. Mažiausiai žalų – 18 mln. Lt – buvo apmokėta 2006 m.

Per visą analizuojamą laikotarpį „Lietuvos draudimas“ apmokėjo 4 kartus daugiau žalų, lyginant su „Hansa gyvybės draudimu“, tuo pačiu laikotarpiu

„Ergo Lietuva gyvybės draudimas“, „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“, „Sampo gyvybės draudimas“ ir „SEB VB gyvybės draudimas“ apmokėjo ženkliai mažiau žalų nei dvi didžiausios gyvybės draudimo kompanijos („Hansa gyvybės draudimas“ ir „Lietuvos draudimas“). Daugiausiai žalų per paskutinius šešerius metus iš analizuojamų keturių kompanijų apmokėjo „SEB VB gyvybės draudimas“. Apmokėtų žalų suma siekė – 5,8 mln. Lt. „Commercial union Lietuva gyvybės draudimo“, „Sampo gyvybės draudimo“ ir „Ergo Lietuva gyvybės draudimo“ apmokėtų žalų suma skyrėsi neženkiai. Per analizuojamą laikotarpį „Commercial union Lietuva gyvybės draudimo“ apmokėjo žalų už 3,3 mln., „Sampo gyvybės draudimas“ ir „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“ apmokėjo žalų po 2,6 mln.Lt.

17 pav. Lietuvos gyvybės draudimo įmonių apmokėtų žalų dinamika (2000 – 2006 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

“Ergo Lietuva gyvybės draudimo” apmokėtų žalų suma kiekvienais analizuojamais metais ženkliai skyrėsi. Mažiausiai žalų “Ergo Lietuva gyvybės draudimas” apmokėjo 2000 m. – 18,4 tūkst. Lt, o daugiausiai – 708,2 tūkst. Lt – 2006 m.

“Commercial union Lietuva gyvybės draudimas” veiklą pradėjo 2001 m. Per 2001 m. ši kompanija sudarė 199 gyvybės draudimo sutartis ir neapmokėjo nei vienos žalos. Nuo 2002 iki 2006 m. apmokėtų žalų suma ženkliai padidėjo, nuo 96 tūkst. Lt (2002 m.) iki 1,6 mln. Lt. (2006 m.).

„Sampo gyvybės draudimas“, kaip ir „Commercial union Lietuva gyvybės draudimas“ veiklą Lietuvoje pradėjo 2001 m. Pirmais veiklos metais ši kompanija apmokėjo tik 750 Lt žalų. Analizuojamu laikotarpiu „Sampo gyvybės draudimo“ apmokėtų žalų suma smarkai išaugo. Nors 2002 m. ji buvo nedidelė (64,5 tūkst. Lt), 2003 ir 2004 m. apmokėtų žalų suma siekė beveik 0,5 mln. Lt., o 2006 m. siekė 790 tūkst. Lt.

Per paskutinius šešerius metus “SEB VB gyvybės draudimas“ apmokėtų žalų sumos buvo labai skirtingos. Žalų sumos išaugo nuo 130 tūkst. Lt (2000 m.) iki 2,4 mln. Lt (2006 m.). 2004 m., 2005 m. ir 2006 m. apmokėtų žalų sumos buvo atitinkamai 1,2 mln. Lt, 993 tūkst. Lt, ir 2,4 mln. Lt.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Išvados:

1. Gyvybės draudimo rinka Lietuvoje yra labai silpnai išvystyta. Valstybė siekia suaktyvinti gyvybės draudimo rinką (ilgalaikį taupymą), skatindama gyventojus investuoti lėšas į ilgalaikį gyvybės draudimą, suteikdama lengvatas per mokesťines sąlygas;
2. Dėl žemo gyventojų pajamų lygio ir supratimo trūkumo apie draudimo produktus, gyvybės draudimo skverbtis Lietuvoje kol kas yra pakankamai žema;
3. Mokestinių sąlygų pasikeitimas, pradedant 2003 m., labai stipriai įtakojo gyvybės draudimo rinkos augimo šuolį 2002 m., o ypač paskutiniaisiais mėnesiais;
4. Gyvybės draudimo rinkos augimą įtakojo darbo užmokesčio augimas, visuomenės gerovės, socialinės struktūros, gyvenimo sąlygų pokyčiai bei aktyvi naujų gyvybės draudimo įmonių veikla;
5. Kiekvienais analizuojamais metais gyvybės draudimo rinka buvo labai koncentruota. 2000 - 2002 m. didžiąją rinkos dalį užimė trys gyvybės draudimo įmonės: UAB „Hansa gyvybės draudimas“, UAB „Lietuvos draudimas“ ir UAB „Ergo Lietuva gyvybės draudimas“, tačiau nuo 2003m. UAB „Lietuvos draudimas“ savo, kaip vieno iš lyderio, poziciją užleido UAB „VB gyvybės draudimui“.
6. 2000-2006 m. gyvybės draudimo, investavimo rizika tenka draudėjui, apimty vis augo;
7. 2001-2006 m. didžiausią rinkos dalį pagal pasirašytų draudimo įmokų skaičių užėmė UAB „Hansa gyvybės draudimas“;
8. 2000 - 2006 m. didžiausią rinkos dalį pagal apmokėtų žalų skaičių užėmė UAB „Lietuvos draudimas“;

Pasiūlymai:

1. Nuosekliai toliau vykdyti administracijos, bei pardavimo struktūrų intensyvius apmokymus.
2. Kadangi sparčiai didėja žmonių supratimas gyvybės draudimo reikalingumu ir sparčiai kyla jo paklausa, siūlome kurti daugiau naujų konkurentabilių produktų, kurie visiškai atitiktų potencialių klientų poreikius.
3. Gyvybės draudimo bendrovės, vykdydamos savo marketingo kampanijas, turėtų kreipti didesnę dėmesį į visų gyventojų švietimą dėl gyvybės draudimo produktų svarbos ir naudos bei

stengtis kelti žmonių pasitikėjimą pačiomis gyvybės draudimo bendrovėmis, rengiant socialines ir paramos programas.

4. Aktyviau bendradarbiauti su draudimo brokeriais, kad išplėsti gyvybės draudimo pardavimų tinklus.

5. Ir toliau plėsti pardavimo struktūrų tinklą, atidarant pardavimo skyrius ir mažesniuose Lietuvos miestuose.

SANTRAUKA

GYVYBĖS DRAUDIMAS LIETUVOJE

Draudimas yra vienas iš svarbiausių ekonomikos ir finansų veiksmų. Draudimas yra dalis finansinių paslaugų veiklos ir tai veikia, kaip svarbus veiksnys Lietuvos ekonomikos plėtrai. Tai lemia sėkmingą šalies ekonomiką ir finansinę situaciją. Ekonomikos pasikeitimas reikalauja realizuoti draudimą, todėl tai vadinama palaikančia augimą rinkos būtinybe. Taip pat draudimo sistemos vystymas gali padėti pritraukti užsienio investicijų.

Gyvybės draudimas yra viena seniausių draudimo formų. Jis turi didelę įtaką ir šiandieniniame gyvenime. Lietuvoje yra 7 draudimo kompanijos. Daugelis iš jų yra tarptautinės kompanijos ar bankai. Per pastaruosius keletą metų, šių kompanijų plėtra padvigubėjo daugiausia todėl, kad tai yra naujas verslas mūsų šalyje. Draudimo augimas sulėtėjo 2004m., kada jo augimas tebuvo 6%, lyginant su praėjusiais metais. Hansa gyvybės draudimas, VB gyvybės draudimas ir Ergo Lietuva gyvybės draudimas yra rinkos lyderiai.

Tyrimo objektas – Gyvybės draudimo rinka Lietuvoje.

Darbo apimtis – 67 lapai

SUMMARY

LIFE INSURANCE IN LITHUANIA

Insurance is one of the most important economy and finance system's factors. Insurance is a part of the financial service business and it plays an important role in development of Lithuanian economy. It determines successful country's economy and financial situation. Economy changes require implementing insurance so it could support growing market needs. Also developed insurance systems can help to attract overseas investments.

Life insurance is considering one of the oldest insurance forms. It plays significant role in today's life too. There are 7 life insurance companies in Lithuania. Most of them are global insurance companies or banks. Their growth was double digit last few years, mostly because it is new business in the country. It slowed down in 2004 in which it increased only 6% compared with the last year. Hansa Life Insurance, VB Life Insurance and Ergo Lithuania Life insurance are the market leaders.

Research object- life insurance market in Lithuania.

Final work volume, pages- 67 pages.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Davulis G. Ekonomikos teorijos. Vilnius, 2003. 360p.
2. Martinkus B., Žilinskas V. Ekonomikos pagrindai. Kaunas, 2001. 790p.
3. Bepirštytė N. Draudimo raida Lietuvoje. Ekonomika ir vadyba. 1999. 94p.
4. Čepinskis J., Raškinis D., Stankevičius R. Draudimas. 1999. 460p.
5. Čepinskis J., Raškinis D. Draudimo veikla. 2005. 280p.
6. Diacon. R., Cartier R.L. Success in Insurance. Great Britain, 1998. 76p.
7. Doruman M.S. Introduction to Risk Management and Insurance. Prentice – Hall, Engwood Cliffs, New Jersey, 1994. 496p.
8. Kenneth B. Life Insurance. USA, 1988. 114p.
9. Kinduryš V. Draudimo paslaugų marketingas. Vilnius, 2002. 302p.
10. Norkūnienė J. Draudimas. Vilnius, 2003. 106p.

Teisės aktai

11. LR Draudimo įstatymas. Nr. IX – 137, priimtas 2003 m. rugsėjo 18d., įsigaliojo nuo 2004 m. sausio 01d., Verslo žinios 2003m. spalio 8d., Nr. 94 - 4246
12. LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas. NR IX – 1007, priimtas 2002 m. liepos 2d., Įsigaliojo nuo 2003 m. sausio 1d., Verslo žinios 2002 m. liepos 19d. Nr. 73 – 3085.
13. LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo aktuali redakcija. NR IX – 1007, priimtas 2005 m. gruodžio 22d., Galioja nuo 2005 m. gruodžio 22d. iki 2006 m. kovo 29d.

Interneto tinklalapiai:

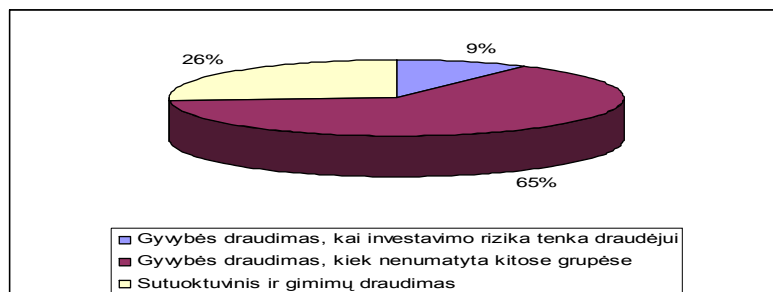
14. Hansa gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.hansadraudimas.lt>>
15. Ergo Lietuva, Ergo gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.ergo.lt>>
16. SEB Vilniaus bankas, Draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.seb.lt/>>
17. PZU Lietuva 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.pzu.lt>>
18. Bonum publicum, Paslaugos, Privatiems klientams 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.bonumpublicum.lt>>
19. LR draudimo priežiūros komisija, <http://www.dpk.lt>
20. Insurance Information Institute, World overview 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.iii.org/international/overview/>>
21. OECD Statistics, Insurance indicator 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://stats.oecd.org/WBOS>>
22. Seesam, Gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.seesam.lt>>
23. Lietuvos draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.lietuvosdraudimas.lt>>
24. Commercial Union Lietuva 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.commercialunion.lt>>
25. Sampo, Sampo gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.gyvybe.com>>

26. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos vyriausybės, Statistika 2007, [žiūrėta]. Prieiga per internetą <<http://www.stat.gov.lt/lt/>>
27. Draudimas.lt, Gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.draudimas.lt>>
28. Uždaroji akcinė draudimo brokerių bendrovė Finsaltas, Gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.brokeris.lt>>
29. Uždaroji akcinė draudimo brokerių bendrovė Sagauta, Gyvybės draudimas 2007 [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <http://www.sagauta.lt/new_site/index.php>
30. Draudimo brokeris RHEA, Paslaugos, Asmenims, Gyvybės draudimas 2007, [žiūrėta 02 - 06]. Prieiga per internetą <<http://www.insurancebrokers.lt>>

PRIEDAI

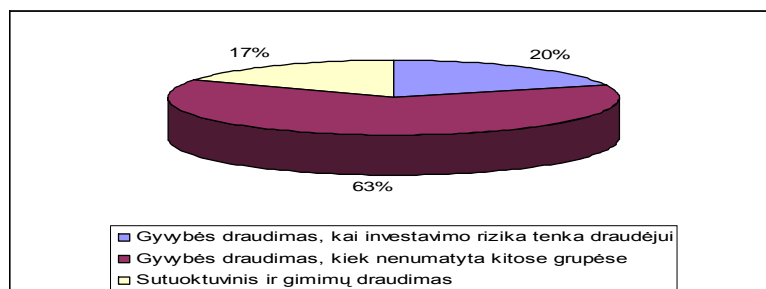
Priedas Nr.1

Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2001 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

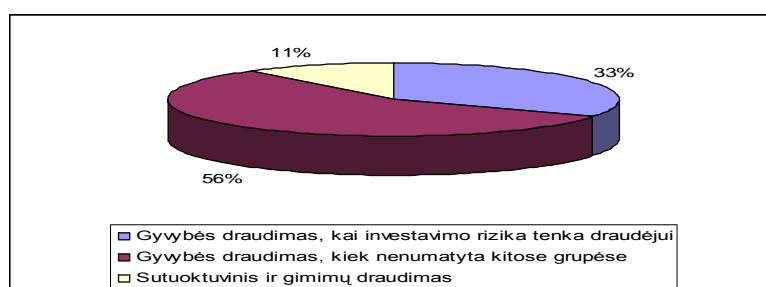
Priedas Nr. 2

Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2002 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

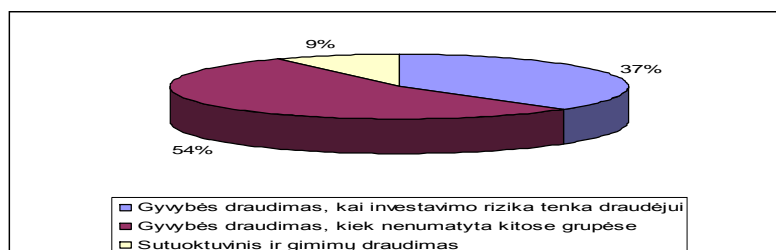
Priedas Nr. 3

Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2003 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

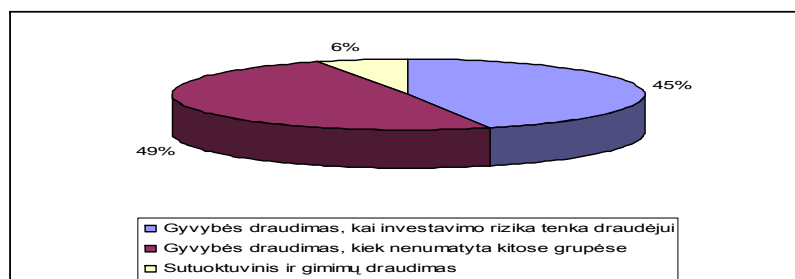
Priedas Nr. 4

Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2004 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

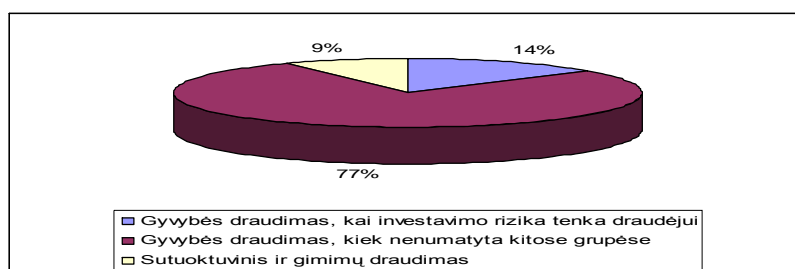
Priedas Nr.5

Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos pagal grupes Lietuvoje (2005 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

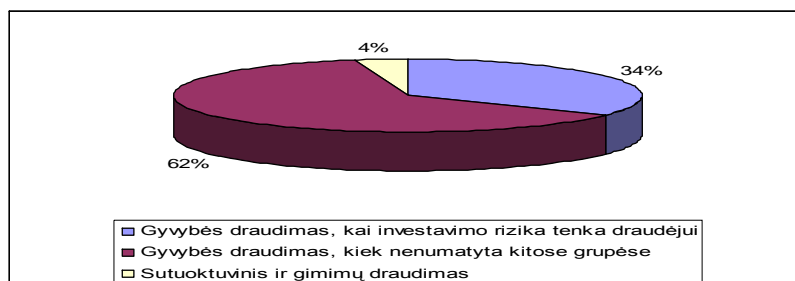
Priedas Nr.6

Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2001 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

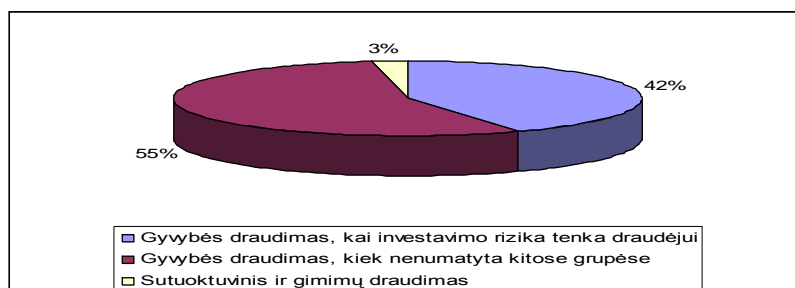
Priedas Nr.7

Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2002 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

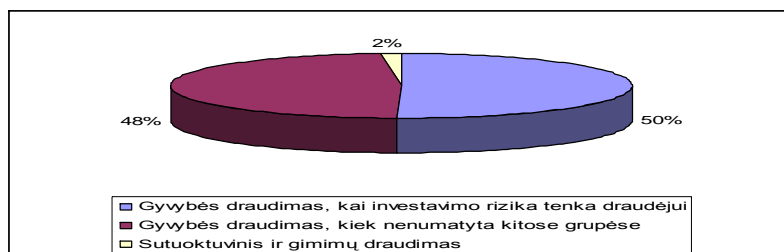
Priedas Nr.8

Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2003 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

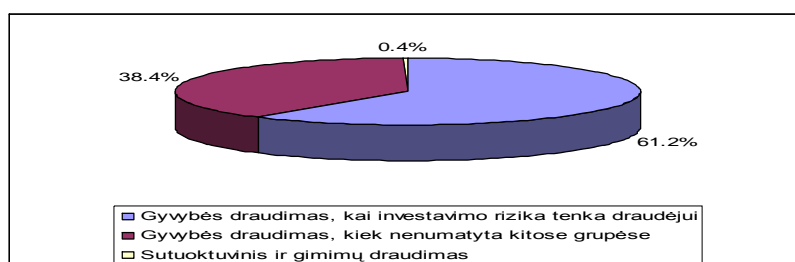
Priedas Nr.9

Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2004 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.10

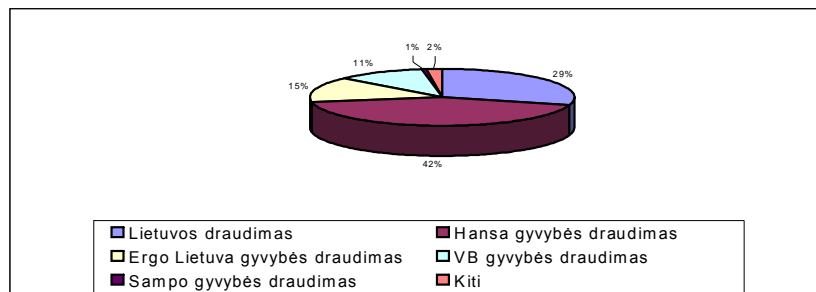
Sudarytos gyvybės draudimo sutartys pagal grupes Lietuvoje (2005 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr. 11

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2001 m.)

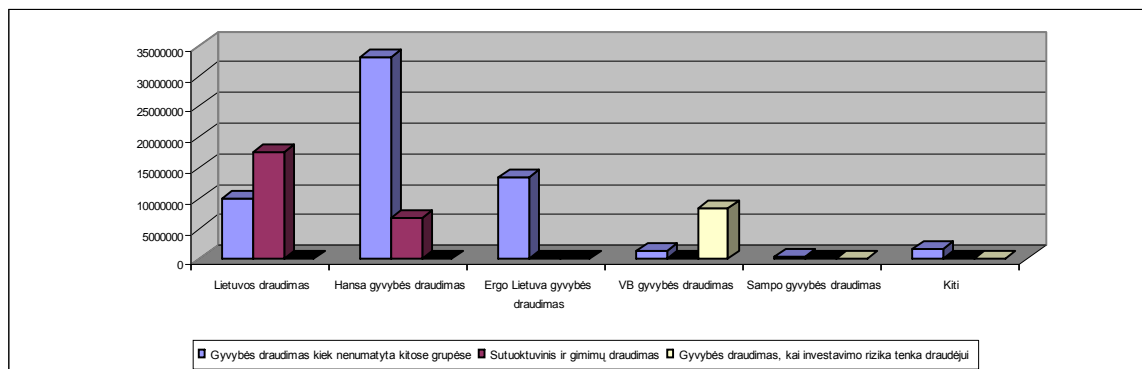
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr. 12

Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2001 m.) (Remiantis

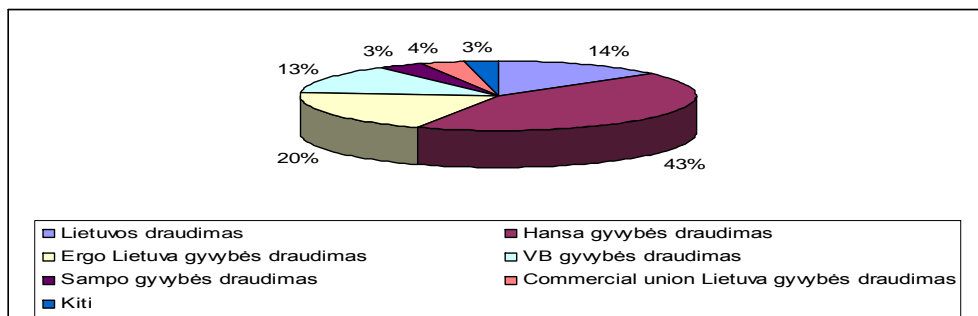
www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr. 13

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2002 m.)

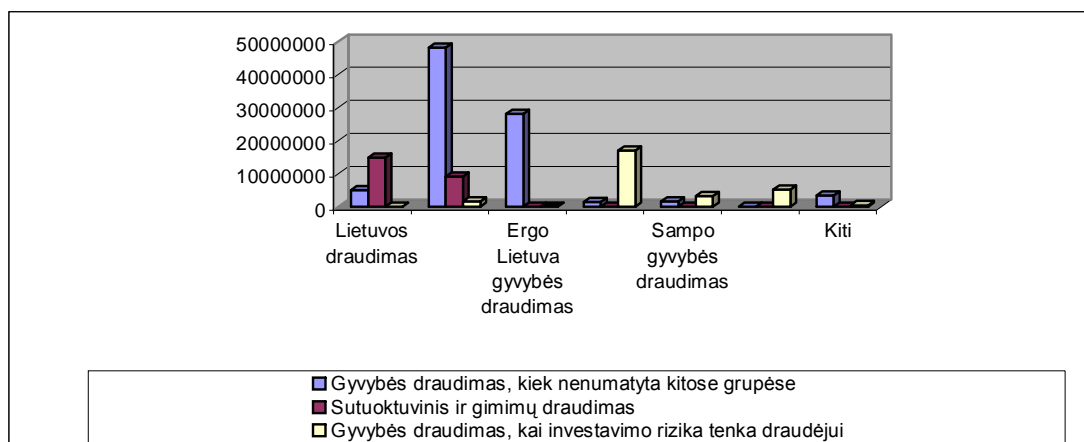
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.14

Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2002 m.) (Remiantis

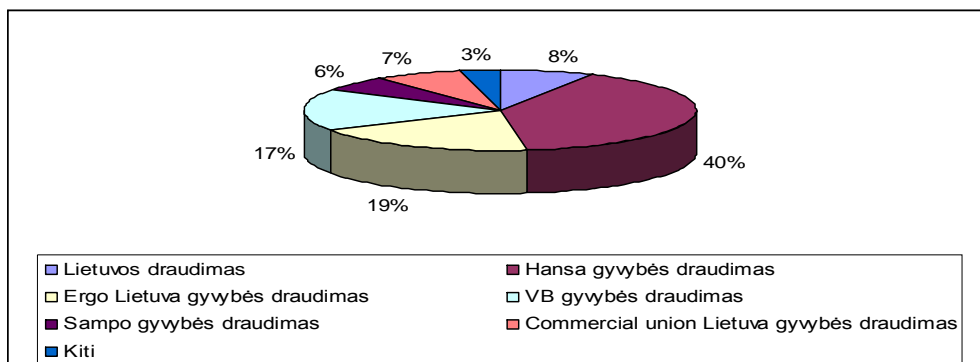
www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.15

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2003 m.)

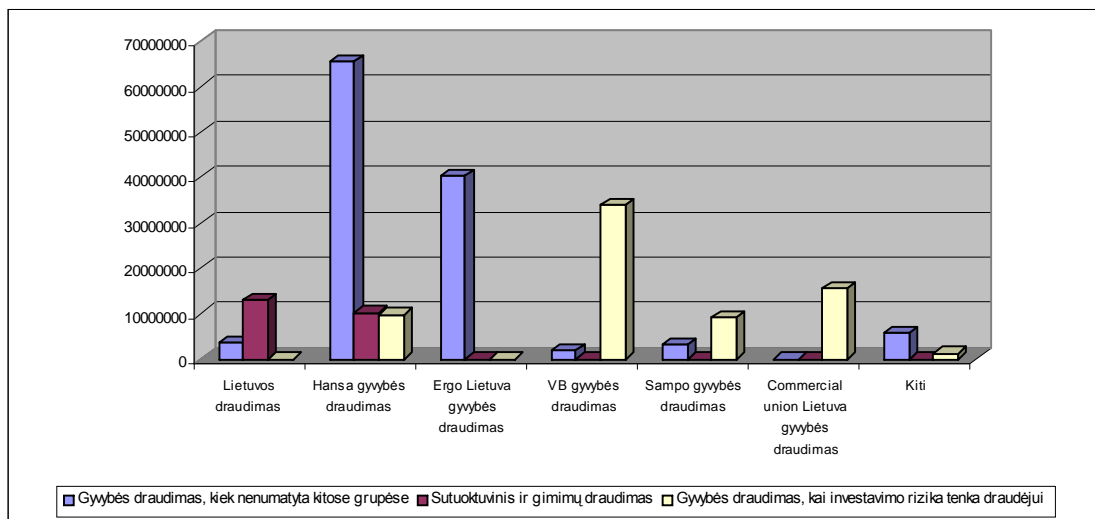
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.16

Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2003 m.) (Remiantis

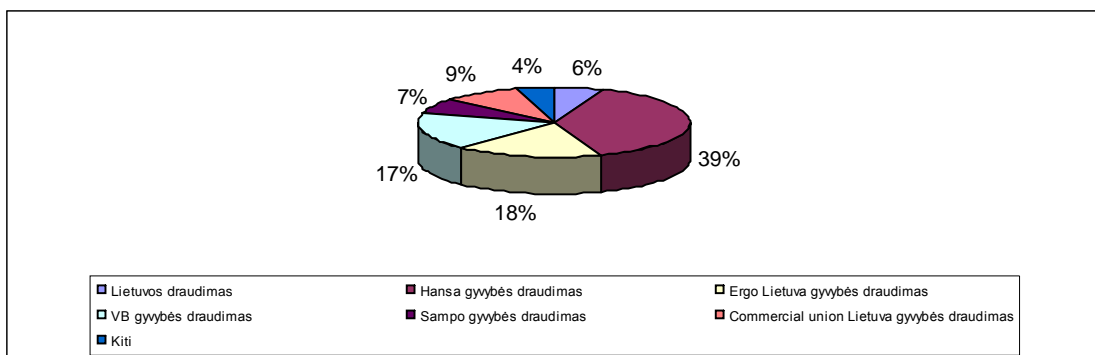
www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.17

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2004 m.)

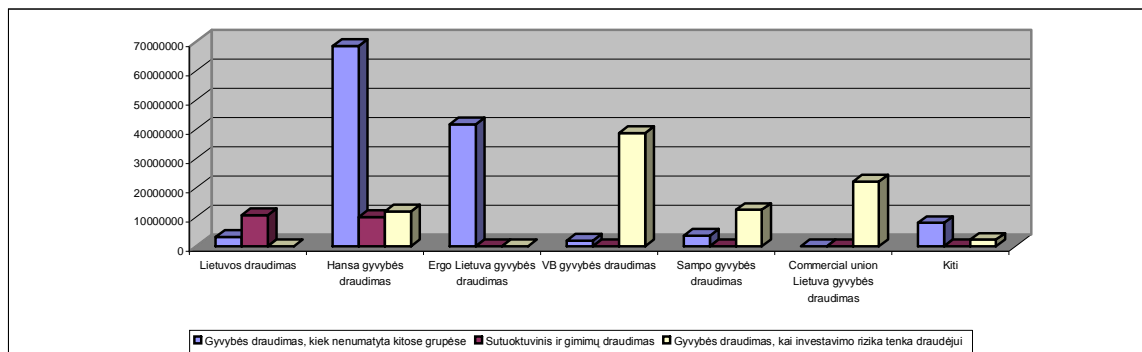
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.18

Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2004 m.) (Remiantis

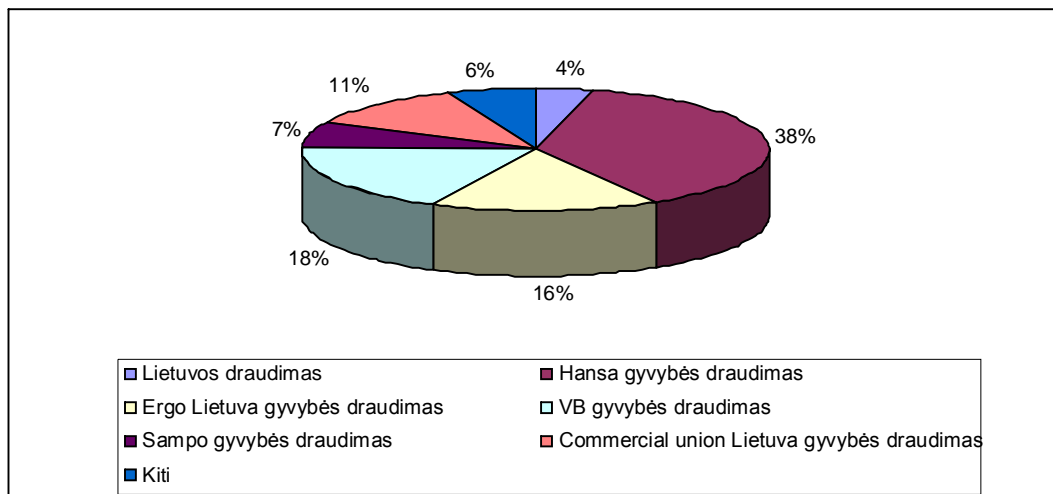
www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.19

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas (2005 m.)

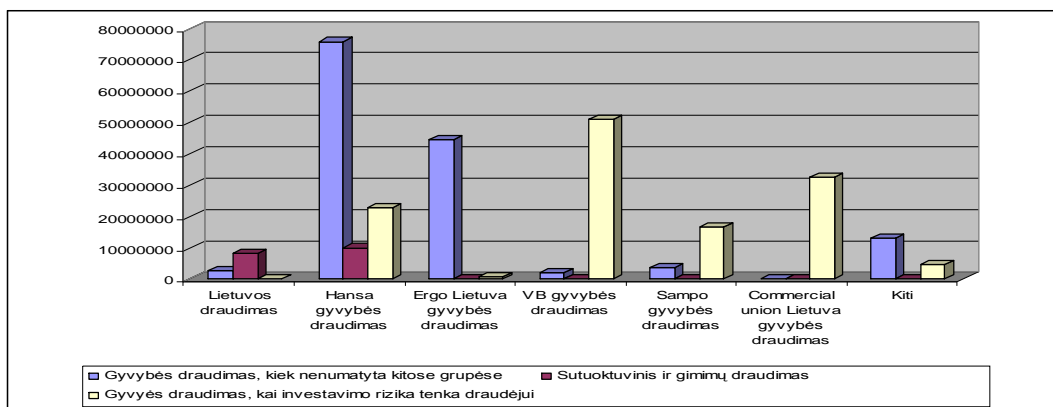
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.20

Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2005 m.) (Remiantis

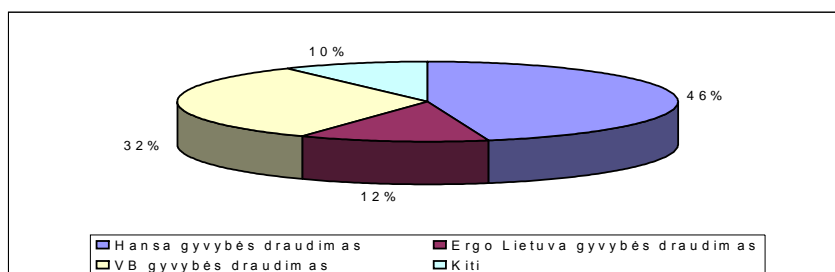
www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.21

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2001 m.) (Remiantis www.dpk.lt

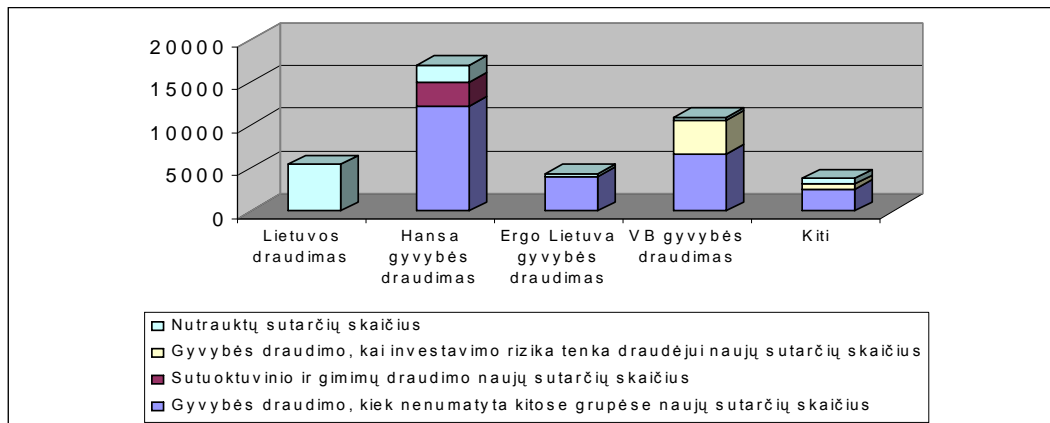
duomenimis)

Priedas Nr.22

Nutrauktų sutarčių ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2001 m.)

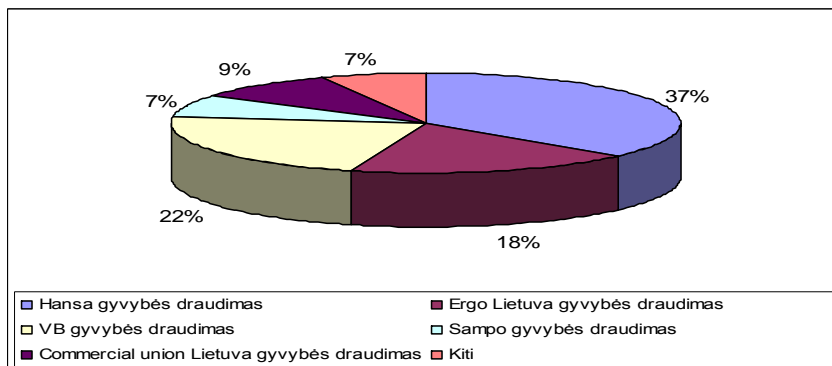
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.23

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2002 m.) (Remiantis www.dpk.lt

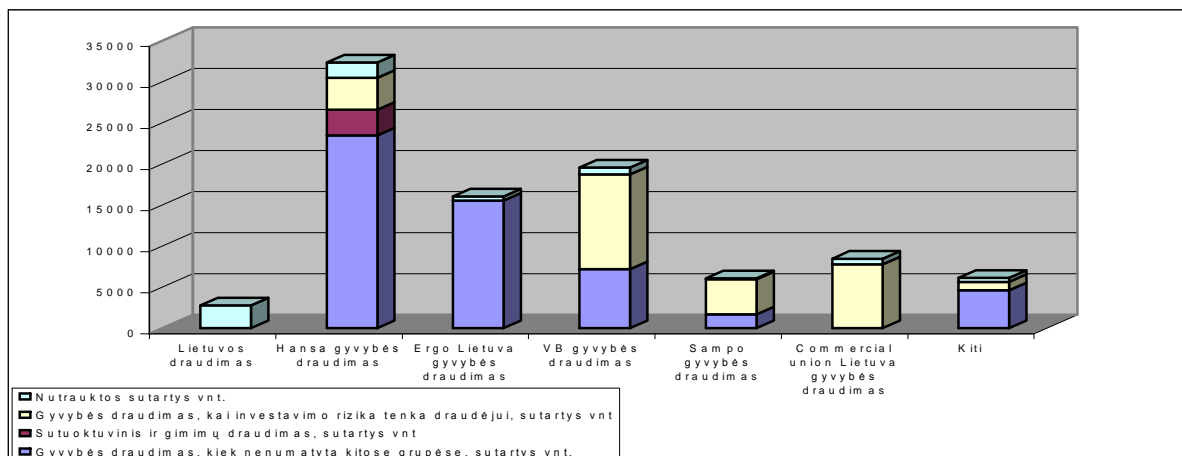
duomenimis)

Priedas Nr.24

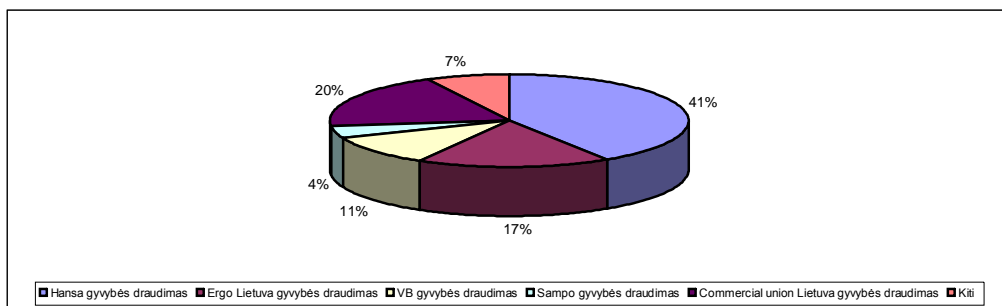
Nutrauktų sutarčių ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2002 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

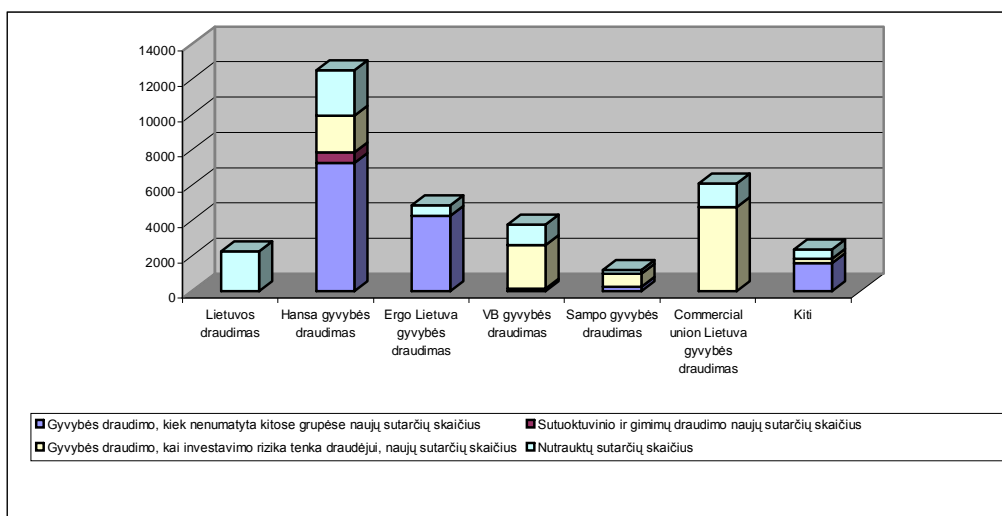
Priedas Nr.25

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2003 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

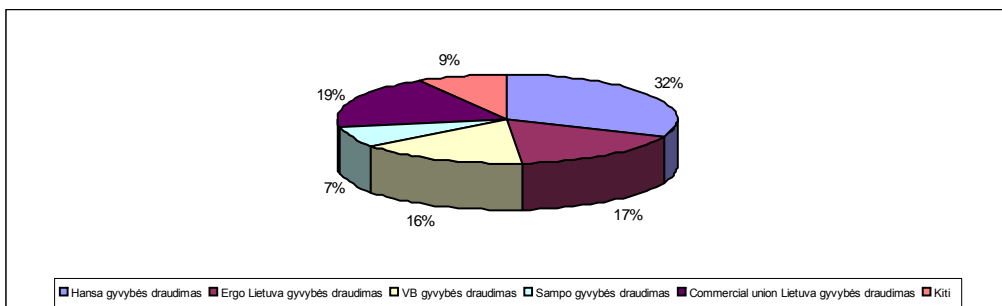
Priedas Nr.26

Nutrauktų sutarčių ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2003 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.27

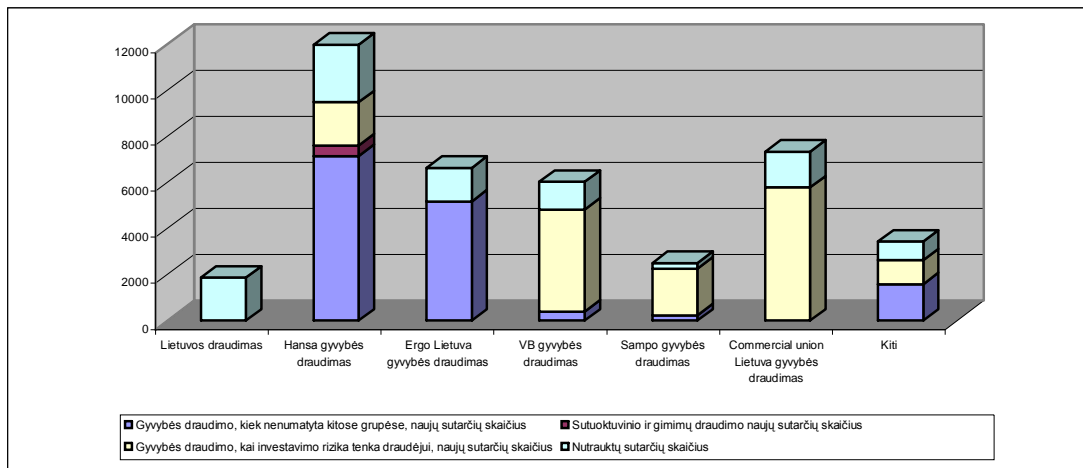
Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2004 m.) (Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.28

Nutrauktų sutarčių ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2004 m.)

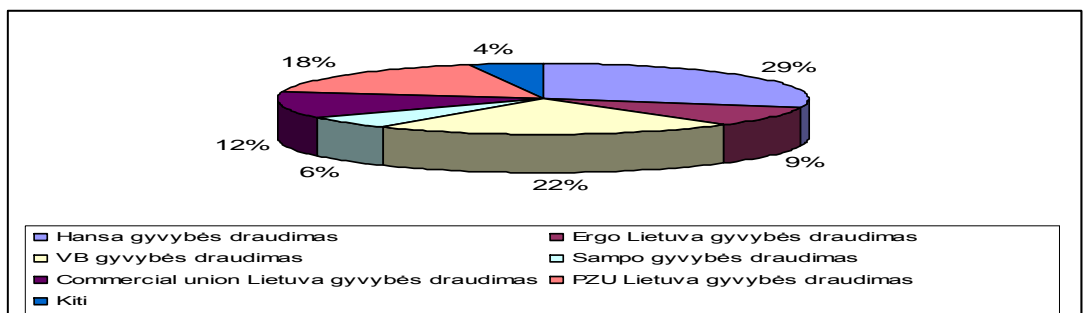
(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

Priedas Nr.29

Lietuvos gyvybės draudimo įmonių užimama naujų sutarčių rinkos dalis (2005 m.) (Remiantis www.dpk.lt

duomenimis)

Priedas Nr.30

Nutrauktų sutarčių ir sudarytų naujų sutarčių pasiskirstymas pagal draudimo grupes (2005 m.)

(Remiantis www.dpk.lt duomenimis)

